

การออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

โดย
นายชยน์นต์ ชุติกาโม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์

ภาควิชาการออกแบบนิเทศศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย

โดย
นายชยรัตน์ ชุตিকাโม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์

ภาควิชาการออกแบบนิเทศศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN FOR AGROTOURISM IN THAILAND

By

Chayanan Chutikamo

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF FINE ARTS

Department of Visual Communication Design

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2010

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ การออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย ” เสนอโดย นายชยน์นัตต์ ชุติกาโม เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศนวงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ พรรณเพ็ญ ฉายปรีชา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์ เลิศสิทธิชัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ธนาทร เจียรกุล)
...../...../.....

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ชัยนันท์ ชะอุ่มงาม)
...../...../.....

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พรรณเพ็ญ ฉายปรีชา)
...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์ เลิศสิทธิชัย)
...../...../.....

50151307 : สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์

คำสำคัญ : เลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม / การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ชยนันต์ ชูติกาโม : การออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รศ. พรรณเพ็ญ ฉายปรีชา และ ผศ.ดร. สุรพงษ์ เลิศสิทธิชัย. 121 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ที่จะศึกษาและออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย กรณีศึกษา : เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย มีแนวโน้มจะเพิ่มพูนความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมมีทรัพยากรอย่างสมบูรณ์ ปัญหาที่พบได้บ่อยขณะเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้แก่ ความไม่เพียงพอของป้ายต่างๆ ความไม่ชัดเจนในการสื่อความหมาย และขาดองค์ประกอบที่สำคัญคือ ระบบป้ายสัญลักษณ์แนะนำสถานที่

แนวทางการศึกษาหาแบบของเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม ระบบป้ายสัญลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีวิธีการวิจัยโดย การศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลภาคเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลภาคสนาม โดยการใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยวแล้วทำการออกแบบสรุปผล ตลอดจน ได้มีการประเมินผลงานออกแบบจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาผลงานให้มีความสมบูรณ์

ผลงานวิจัยสามารถสรุปออกมาเป็นผลงานออกแบบได้ดังนี้ ชุดระบบป้ายสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะเกร็ด 1 ชุด ซึ่งประกอบด้วย 1. สัญลักษณ์ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2. สัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3. ป้ายบอกทิศทาง 4. ป้ายแผนที่ 5. ป้ายบอกรายละเอียด 6. ป้ายประดับตกแต่ง 7. ป้ายบอกตำแหน่งสถานที่ โดยทั้งหมดมีความสวยงาม สอดคล้อง กลมกลืน และสื่อความหมายเป็นที่เข้าใจง่ายแก่ผู้ใช้งาน

ภาควิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2553

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2.

50151307 : MAJOR : (VISUAL COMMUNICATION DESIGN)

KEY WORD : ENVIRONMENTAL/AGROTOURISM

CHAYANAN CHUTIKAMO : ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN FOR
AGROTOURISM IN THAILAND. THESIS ADVISORS : ASSOC.PROF. PHANPEN
CHAYPREECHA. AND ASST.PROF. SURAPONG LERTSITHICHAJ, PH.D. 121 pp.

The purpose of this research was to study and design the environmental graphic for signage system in order to support the Agrotourism in Thailand. Case study: Koh-Kred province, Nonthaburi. According to Thailand is an agriculture country with the fully resource, the Agrotourism is tending to be more important part in Thailand. However, it is often found the trouble while travelling in the Agrotourism, the signage is inadequate and cannot communicate the definition clearly. Also they are lack of signage system to describe the landmark which is the main factor of Agrotourism.

The studying finds the form of the environmental graphic for signage Agrotourism system which is used the research method by collecting the data, related research document and field work data, using questionnaires to explore the tourists' attitude and opinion. Then, the result would be generated the artwork and conclusion. Also it would be evaluated by the expert of design and qualified specialist in related function in order to develop the artwork to be completed.

As a result of the study, a set of environmental graphic design in Koh-Kred Agrotourism signage system includes 1. Agrotourism pictogram 2. Agrotourism logo 3. Direction sign 4. Directory sign 5. Information sign 6. Decoration sign 7. Identification sign in total, the signage would be beautiful design, harmony and ease to communicate with the users.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

Department of Visual Communication Design Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2010

Student's signature

Thesis Advisors' signature 1. 2.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องมาจากความช่วยเหลือและความอนุเคราะห์อย่างดียิ่ง จากคณาจารย์และบุคคลหลายๆท่าน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ รศ. พรรณเพ็ญ ฉายปรีชา และ ผศ.ดร. สุรพงษ์ เลิศสิทธิชัย ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งคอยให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นเสนอแนะต่างๆทางวิชาการที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์ธนาธร เกียรติกุล และ อาจารย์คณะมัณฑนศิลป์ทุกท่าน ที่ให้คำปรึกษาและข้อคิดที่ดี และมีคุณค่ายิ่งมาโดยตลอด

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ได้แก่ คุณนรเศรษฐ์ อังสุวัฒนกุล, คุณอภิชัย นัทรเฉลิมกิจ, คุณศิริพร พนาธิกุล, คุณสุพัตรา มณีรัตนกิตติกุล, อาจารย์เสาวรส พวงแก้ว คุณอรณี หาญประพจน์และคุณนพพล พงษ์พันธุ์จันทราที่สละเวลาให้ข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้

ขอขอบคุณ ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่สละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณชาคริต เกตุเรืองโรจน์ ที่ให้คำชี้แนะเกี่ยวกับขั้นตอนในการทำวิจัย การทำแบบสอบถามและให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆ

ขอขอบคุณ คุณณัฐรมย์ ชูติกาโม ที่ให้ความช่วยเหลือในทุกๆ เรื่อง

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบคุณ บิดา มารดา ที่คอยเป็นกำลังใจให้การศึกษาครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
สมมติฐานของการศึกษา	2
ขอบเขตของการศึกษา	2
ขั้นตอนของการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
2 เอกสารข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
ส่วนที่ 1 การออกแบบสัญลักษณ์และเครื่องหมาย	4
ส่วนที่ 2 การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์	11
ส่วนที่ 3 ป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้กับการท่องเที่ยวของประเทศไทยในปัจจุบัน	30
ส่วนที่ 4 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	38
ส่วนที่ 5 ประวัติสถานที่เที่ยว เกาะแกร์ด จังหวัดนนทบุรี	40
ส่วนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
3 วิธีดำเนินการวิจัย	49
การศึกษาข้อมูลภาคเอกสาร	49
การวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสาร	49
การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม	50
ทำการออกแบบ	50
การประเมินผลงานออกแบบ	50

กลุ่มผู้ประเมินผลงานออกแบบ	50
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลงานออกแบบ	52
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล (ก่อนการออกแบบ)	53
ส่วนที่ 2 ประเมินผลงาน (หลังการออกแบบ)	61
ส่วนที่ 3 สรุปผลงานออกแบบ	71
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	97
สรุปผลการวิจัย	97
อภิปรายผลการวิจัย	98
ข้อเสนอแนะ	98
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	101
ภาคผนวก ก แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง	102
ภาคผนวก ข แบบสอบถามสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	106
ภาคผนวก ค แบบประเมินผลการออกแบบ	109
ภาคผนวก ง หนังสือราชการที่ใช้ในการวิจัย	113
ประวัติผู้วิจัย	121

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงรูปร่าง รูปทรงต่างๆที่มีผลต่อความรู้สึก	15
2	แสดงรายชื่อคู่มือที่มีประสิทธิภาพจากคู่มือที่เห็นและอ่านได้ง่ายที่สุด	16
3	แสดงกลุ่มสีและผลกระทบในเชิงจิตวิทยา	17
4	แสดงวัสดุสำหรับป้ายสัญลักษณ์ภายนอก	27
5	แสดงจำนวนประชากรของเกาะเกร็ดใน 7 ตำบล	42
6	แสดงสรุปผลแบบสอบถาม ข้อ 1-7	53
7	แสดงสรุปผลแบบสอบถาม ข้อ 8	55
8	แสดงสรุปผลแบบสอบถาม ข้อ 9	55
9	แสดงสรุปผลแบบสอบถาม ข้อ 10	56
10	แสดงสรุปผลแบบสอบถาม ข้อ 11	56
11	แสดงสรุปผลแบบสอบถาม ข้อ 12	57
12	แสดงสรุปผลแบบสอบถาม ข้อ 13	57
13	แสดงสรุปผลแบบสอบถาม ข้อ 14	58
14	แสดงสรุปผลแบบสอบถาม ข้อ 15	58
15	แสดงการประเมินผลงานออกแบบสัญลักษณ์ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	62
16	แสดงการประเมินผลงานออกแบบสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	63
17	แสดงการประเมินผลงานออกแบบป้ายบอกทิศทาง	64
18	แสดงการประเมินผลงานออกแบบป้ายแผนที่	65
19	แสดงการประเมินผลงานออกแบบป้ายบอกรายละเอียด	65
20	แสดงการประเมินผลงานออกแบบป้ายระดับตกแต่ง	66
21	แสดงการประเมินผลงานออกแบบป้ายบอกตำแหน่งสถานที่	67
22	แสดงผลการสัมภาษณ์ คุณนรเศรษฐ์ อังศวัดนกุล	68
23	แสดงผลการสัมภาษณ์ คุณอภิชัย ฉัตรเฉลิมกิจ	68
24	แสดงผลการสัมภาษณ์ คุณศิริพร พนาธิกุล	69
25	แสดงผลการสัมภาษณ์ คุณสุพัตรา มณีรัตนกิตติกุล	69
26	แสดงผลการสัมภาษณ์ อาจารย์เสาวรส พวงแก้ว	70
27	แสดงผลการสัมภาษณ์ คุณอรณี หาญประพจน์	70
28	แสดงผลการสัมภาษณ์ คุณนพพล พงษ์พันธุ์จันทรา	70

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงตัวอย่างเครื่องหมายสัญลักษณ์	5
2	แสดงตัวอย่างเครื่องหมายภาพ	5
3	แสดงตัวอย่างเครื่องหมายอักษร	5
4	แสดงตัวอย่างเครื่องหมายภาษา	6
5	แสดงตัวอย่างเครื่องหมายผสม	6
6	แสดงตัวอย่างเครื่องหมายการค้า	6
7	แสดงตัวอย่างป้ายแสดงที่พักริมทาง	34
8	แสดงตัวอย่างป้ายแสดงสถานที่ชมทิวทัศน์	34
9	แสดงตัวอย่างป้ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ	35
10	แสดงตัวอย่างป้ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นโบราณสถาน	35
11	แสดงตัวอย่างป้ายรวมแหล่งท่องเที่ยว	36
12	แสดงแนวคิดในการออกแบบป้ายสัญลักษณ์	72
13	แสดงรูปแบบตัวอักษร Helvetica	73
14	แสดงรูปแบบตัวอักษร PSL-Paksin	73
15	แสดงการลดทอนสัญลักษณ์ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	74
16	แสดงการลดทอนสัญลักษณ์ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	75
17	แสดงการลดทอนสัญลักษณ์ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	76
18	แสดงการลดทอนสัญลักษณ์ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	77
19	แสดงผลงานออกแบบสัญลักษณ์ภาพจุดให้บริการต่างๆ	77
20	แสดงผลงานออกแบบสัญลักษณ์ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	78
21	แสดงผลงานออกแบบสัญลักษณ์ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	79
22	แสดงผลงานออกแบบสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	80
23	แสดงผลงานออกแบบป้ายบอกทิศทาง	81
24	แสดงผลงานออกแบบป้ายบอกทิศทาง	82
25	แสดงผลงานออกแบบป้ายบอกทิศทาง	83
26	แสดงผลงานออกแบบป้ายบอกทิศทาง	84
27	แสดงผลงานออกแบบป้ายบอกทิศทาง	85
28	แสดงผลงานออกแบบป้ายแผนที่	86

29	แสดงผลงานออกแบบป้ายแผนที่	87
30	แสดงผลงานออกแบบป้ายแผนที่	88
31	แสดงผลงานออกแบบป้ายบอกรายละเอียด	89
32	แสดงผลงานออกแบบป้ายประดับตกแต่ง	90
33	แสดงผลงานออกแบบป้ายประดับตกแต่ง	91
34	แสดงผลงานออกแบบป้ายบอกตำแหน่งสถานที่	92
35	แสดงผลงานออกแบบป้ายบอกตำแหน่งสถานที่	93
36	แสดงผลงานออกแบบชุดระบบป้ายสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะเกร็ด	94
37	แสดงผลงานออกแบบชุดระบบป้ายสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะเกร็ด	95
38	แสดงภาพจำลองการติดตั้งป้ายสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะเกร็ด	96

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันแนวคิดในเรื่อง การนำทรัพยากรทางการเกษตร มาใช้เป็นทรัพยากร ทางการท่องเที่ยวได้เกิดขึ้นมาแล้วในต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นแนวคิดเรื่องของAgrotourism, Farm Stay, Home Stay สำหรับประเทศไทยแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนี้มีการดำเนินการอยู่บ้าง เช่น ฟาร์มโชคชัยสระบุรี, สวนเลียบคลองมหาสวัสดิ์ นครปฐม ฯลฯ แต่ยังคงขาดแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนอย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทยมีแนวโน้มจะเพิ่มความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะประเทศไทยเป็นประเทศ เกษตรกรรมมีทรัพยากรดังกล่าว อย่างสมบูรณ์ และหลากหลายตลอดจนมีศักยภาพสูงในการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2543 อนุมัติให้มีการดำเนินโครงการไทยเที่ยวไทยและท่องเที่ยวเชิงเกษตร ภายใต้มาตรการส่งเสริมการพัฒนาชนบทและชุมชน (มชพ.) เพื่อสนับสนุน การฟื้นตัวของระบบเศรษฐกิจและส่งเสริมรากฐานในการพัฒนาประเทศระยะยาว การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการคิดค้นนำเอาทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่ในประเทศมาจัดกิจกรรมจัดรูปแบบการท่องเที่ยวโดยเกษตรกรหรือชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจและอยากเดินทางไปเที่ยวรวมทั้งมีการสอดแทรกความรู้ ทักษะและภูมิปัญญาท้องถิ่นลงในกิจกรรมเพื่อให้เกิดความรู้และนำไปประกอบอาชีพได้ ส่งผลให้เกิดกระแสตอบรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขึ้นอย่างกว้างขวาง

จากข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ดได้รวบรวมสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในแต่ละวันนั้น มีจำนวนหลักร้อย วันหยุดสุดสัปดาห์มีจำนวน 5,000 - 6,000 คนต่อวัน ทั้งนี้ในปี 2552 มีจำนวนสูงถึง 700,000 คน

ปัญหาที่พบได้บ่อยขณะเดินทางในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ ความไม่เพียงพอของป้ายต่างๆและความไม่ชัดเจนในการสื่อความหมาย ข้อมูลจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่มาเที่ยวเกาะเกร็ดจำนวน 200 คน แสดงความไม่เพียงพอของป้ายต่างๆ คิดเป็น 100% และความไม่ชัดเจนในการสื่อความหมาย คิดเป็น 77% บางชุมชนมีการจัดทำป้ายขึ้นเพื่อสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวของตนเท่านั้น โดยส่วนใหญ่ทำจากวัสดุที่หาได้ง่ายไม่ทนทาน ส่งผลให้ป้ายสัญลักษณ์ต่างๆขาดความกลมกลืนและต่อเนื่อง

จึงเป็นที่มาของงานวิจัยฉบับนี้เพื่อศึกษาหาแนวทางการออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี นอกเหนือจากประโยชน์ใช้สอยที่ได้จากป้ายแล้ว ยังเป็นการเพิ่มคุณค่าในด้านศิลปะทำให้เกิดความน่าสนใจ อยู่ในความทรงจำของนักท่องเที่ยว หรือ ผู้พบเห็น และเป็นการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวให้กับประเทศในทางอ้อม

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวทางการออกแบบป้ายสัญลักษณ์ให้เหมาะสม เข้ากับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย
2. เพื่อแก้ไขปรับปรุงรูปแบบป้ายสัญลักษณ์เดิมและสร้างเอกลักษณ์ใหม่ให้กับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สมมุติฐานของการศึกษา

ผลงานออกแบบชุดระบบป้ายสัญลักษณ์ สามารถสื่อสารความเป็นเอกลักษณ์ที่ชัดเจน ของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร แก่ประชากรและนักท่องเที่ยวได้อย่างมีมาตรฐานสากล

ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาข้อมูลเพื่อการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมระบบป้ายสัญลักษณ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวกับการออกแบบป้ายสัญลักษณ์ภายนอกเท่านั้น
2. ผู้วิจัย เลือกเจาะจงศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรบริเวณเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นพื้นที่ตัวอย่างในการวิจัย
3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่ได้เดินทางมาท่องเที่ยวที่เกาะเกร็ด โดยเลือกแบบสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Random) จำนวน 200 คน

ขั้นตอนของการศึกษา

1. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาคเอกสารและภาคสนาม
ภาคสนาม โดยการใช้แบบสอบถามเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบ
2. วิเคราะห์ข้อมูล
3. สร้างผลงานออกแบบ

4. ประเมินผลงานออกแบบ โดยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ
5. สรุป อภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อม ระบบป้ายสัญลักษณ์ สำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทยให้มีความสวยงาม เข้าใจง่าย มีความเป็นเอกภาพ และสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้กับสถานที่

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรมสวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์
2. เลนศิลป์สิ่งแวดล้อม (Environmental Graphic) หมายถึง งานออกแบบกราฟิกที่มีการนำไปใช้ในสภาพแวดล้อมจริง ทั้งในอาคารและนอกอาคาร ซึ่งประกอบด้วยตัวอักษร และภาพหรือเครื่องหมายภาพ
3. ระบบป้ายสัญลักษณ์ (Signage System) หมายถึง ระบบมาตรฐานที่ใช้ในการวางแผน ออกแบบและใช้งานป้ายสัญลักษณ์ เพื่อให้สามารถใช้ร่วมกันกับป้ายหลายรูปแบบ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ป้ายสัญลักษณ์ (Signage) หมายถึง ป้ายที่ใช้ ในการชี้ทางบังคับ หรือ แนะนำสถานที่
5. สัญลักษณ์ภาพ (Pictogram) หมายถึง การสื่อสารด้วยสัญลักษณ์เขียนแบบสิ่งที่เห็นจริง และพาดพิงถึงวัตถุ กริยาท่าทาง ตลอดจนความคิดเป็นภาษาภาพ

บทที่ 2

เอกสารข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งเน้นการศึกษาแนวทางการออกแบบและพัฒนาเลขคณิตปีสิ่งแวดล้อมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย กรณีศึกษาเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยเน้นรูปแบบการสื่อความหมายที่ชัดเจน รวดเร็ว โดยผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การออกแบบสัญลักษณ์และเครื่องหมาย

ส่วนที่ 2 การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์

ส่วนที่ 3 ป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้กับการท่องเที่ยวของประเทศไทยในปัจจุบัน

ส่วนที่ 4 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ส่วนที่ 5 ประวัติสถานที่ศึกษา เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ส่วนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 1 การออกแบบสัญลักษณ์และเครื่องหมาย

การออกแบบสัญลักษณ์และเครื่องหมาย คือการออกแบบที่แสดงถึงการสื่อความหมายให้รับรู้ร่วมกันได้ในสังคม โดยเป็นการสื่อความหมายที่แสดงนัย หรือ เงื่อนความคิดที่แฝงไว้ในรูปแบบไม่ใช่ภาษาหรือภาพที่แสดงเป้าหมายไว้ตรงๆ ผู้ที่จะทำความเข้าใจกับสื่อความหมายนั้นอาจจะต้องพบเห็นบ่อยๆ หรือเรียนรู้จากประสบการณ์ในระดับหนึ่งจึงจะสื่อความหมายกันได้ดี งานออกแบบสื่อความหมายตามที่กล่าวถึงนี้ พอจะสรุปแยกได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

1. เครื่องหมาย (Sign) เป็นงานที่เกี่ยวข้องทั้งในแง่การออกแบบมนุษยวิทยาและจิตวิทยา เครื่องหมายถูกแยกออกเป็นหลายลักษณะคือ

1.1 เครื่องหมายสัญลักษณ์ (Symbol) เป็นเครื่องหมายที่ไม่มีตัวอักษรใช้แสดงบริษัท ห้างร้าน สถาบัน มีลักษณะกลมกลืนเป็นเอกภาพ

ภาพที่ 1 แสดงตัวอย่างเครื่องหมายสัญลักษณ์

ที่มา : โกสุม สายใจ, การออกแบบนิเทศศิลป์ 3 พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : ภาควิชาศิลปะ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2537), 40.

1.2 เครื่องหมายภาพ (Pictograph) ภาพแสดงใช้เป็นสัญลักษณ์ทางสาธารณะประโยชน์ ใช้แก้ปัญหาอุปสรรคในด้านสื่อความเข้าใจทางภาษา หรือ ตัวอักษรในด้านบอกทิศทาง ยานพาหนะ ความปลอดภัย ควรมีลักษณะเป็นสากล เข้าใจง่าย และไม่สับสน

ภาพที่ 2 แสดงตัวอย่างเครื่องหมายภาพ

ที่มา : ทองเจือ เขียดทอง, การออกแบบสัญลักษณ์ (กรุงเทพฯ : สิปปประชา, 2542), 49.

1.3 เครื่องหมายอักษร (Letter mark) จะแสดงตัวอักษรย่อในลักษณะเป็นตัวย่อที่ไม่อ่านออกเสียงเป็นคำส่วนมากจะใช้เป็นเครื่องหมายบริษัทห้างร้าน นิยมออกแบบให้ตัวอักษรเด่นชัด

ภาพที่ 3 แสดงตัวอย่างเครื่องหมายอักษร

ที่มา : โกสุม สายใจ และ บำรุง อิศรกุล, การออกแบบนิเทศศิลป์ 2 (กรุงเทพฯ : โครงการเอกสารตำราศิลปะสถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2540), 38.

1.4 เครื่องหมายภาษา (Logo) แสดงภาษาตัวอักษร ที่เป็นคำอ่านออกเสียง เป็นคำตามความต้องการของผู้ถือสิทธิ์ใช้แสดงบริษัทห้างร้านหรือเป็นตราลักษณะที่สำคัญคือ อ่านได้ เอกภาพเด่นชัด

ภาพที่ 4 แสดงตัวอย่างเครื่องหมายภาษา

ที่มา : ทองเจือ เขียดทอง, การออกแบบสัญลักษณ์ (กรุงเทพฯ : สิปปประชา, 2542), 38.

1.5 เครื่องหมายผสม (Combination mark) เมื่อออกแบบสัญลักษณ์และเครื่องหมายภาษา (Logo) เข้าไว้ด้วยกันจะเรียกว่าเครื่องหมายผสมหรือบางครั้งก็เรียกว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างภาพและตัวอักษร

ภาพที่ 5 แสดงตัวอย่างเครื่องหมายผสม

ที่มา : โกสุม สายใจ และ บำรุง อิศรกุล, การออกแบบนิเทศศิลป์ 2 (กรุงเทพฯ : โครงการเอกสารตำราศิลปะสถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2540), 39.

1.6 เครื่องหมายการค้า (Trademark) เป็นเครื่องหมายที่สามารถจดทะเบียนถือลิขสิทธิ์เป็นเครื่องหมายการค้าได้ตามกฎหมายคุ้มครองลิขสิทธิ์

ภาพที่ 6 แสดงตัวอย่างเครื่องหมายการค้า

ที่มา : ทองเจือ เขียดทอง, การออกแบบสัญลักษณ์ (กรุงเทพฯ : สิปปประชา, 2542), 56.

2. สัญลักษณ์ (Symbol) คือ สื่อความหมายที่แสดงนัยหรือเงื่อนไขความคิด เพื่อเป็นการบอกให้ทราบถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งจะไม่มีผลในทางปฏิบัติ แต่มีผลทางด้านกรรับรู้ความคิดหรือทัศนคติการสื่อความหมาย เป็นการสื่อสารระหว่างนักออกแบบกับผู้ชมหรือผู้บริโภค การออกแบบสัญลักษณ์

ลักษณะ ควรออกแบบโดยใช้รูปลักษณะที่ปรากฏอยู่จากสภาพสิ่งแวดล้อมเป็นที่มาในการออกแบบ แล้วผ่านกระบวนการคิดสร้างสรรค์เป็นผลงานออกมาซึ่งมีอยู่ 2 ส่วนคือ รูปกับความหมายผู้บริโภค คุ้นเคยลักษณะแล้ว แปลความหมายได้ต่อเมื่อมีการเชื่อมโยงความคิดกับความจริง โดยมีอิทธิพลจาก สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง

การออกแบบเครื่องหมายและสัญลักษณ์ควรพิจารณา

1. รูปแบบควรเรียบง่ายและสื่อความหมายได้เร็วตรงวัตถุประสงค์
2. มีเอกภาพหมายถึงในความหมายที่จะสื่อ นั้นควรมีจุดหมายเดียวไม่ควรแปลได้หลาย

ความหมาย

3. รูปแบบควรเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม
4. รูปแบบควรเด่นสะดุดตา เพื่อเรียกร้องความสนใจ
5. กรรมวิธีและวัสดุง่ายต่อการผลิตและราคาประหยัด
6. การติดตั้งควรเหมาะสมกับการมองเห็น

เครื่องหมายภาพ (Sign) คือเครื่องหมายสัญลักษณ์ที่เป็นภาพ มีบทบาทเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก นับตั้งแต่สมัยโบราณเป็นต้นมาจะเห็นได้ว่าเครื่องหมายสัญลักษณ์เป็น สื่อสำคัญ ให้เกิดความเข้าใจระหว่างมนุษย์ที่มีความแตกต่างกันทางเผ่าพันธุ์ ภาษา การดำรงชีวิต ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี แต่มนุษย์ก็ยังติดต่อสื่อสารกันได้โดยใช้วิธีการต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สัญลักษณ์ที่ช่วยให้มนุษย์ทุกภาษาสามารถเข้าใจกันได้ดี

ขอบเขตคำว่าเครื่องหมาย หรือ Sign อาจแยกออกได้เป็น 3 กลุ่มคือ Symbol, Signal, Signage จะเห็นได้ว่าเครื่องหมายสัญลักษณ์ในรูปของสัญลักษณ์และป้ายสัญลักษณ์มีความสัมพันธ์ เกี่ยวเนื่องกันและเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันได้ยากใช้สื่อสารในลักษณะที่เป็นสากล คือใช้แทนคำพูด ขาวและยาก ปัญหาจึงอาจมาจากสัญลักษณ์ที่ไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมบางประเทศและบางครั้งยัง สร้างความสับสนโดยเข้าใจว่า ป้ายสัญลักษณ์ เป็นตราสัญลักษณ์ขององค์กรโครงการหรือกลุ่มได้ เหมือนกัน ป้ายสัญลักษณ์โดยรวมมีหน้าที่หลักคือ เพื่อถ่ายทอดข้อมูลในลักษณะของการชี้ทาง แนะนำสถานที่ หรือบังคับควบคุม เพื่อใช้กับคนหมู่มาก ดังนั้นป้ายสัญลักษณ์จึงต้องมีการใช้สัญลักษณ์ ภาพในลักษณะของภาษา เพื่อสื่อความหมายกับสาธารณะชน ซึ่งแตกต่างจากตราสัญลักษณ์ที่ใช้ เพื่อการสร้างภาพลักษณ์แทนหน่วยงานกิจการหรือบุคคล (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา 2543 : 17)

ลักษณะทั่วไปของสัญลักษณ์ภาพที่ดี ต้องสามารถสื่อความหมายและมีการออกแบบที่ดี ตามหลักเกณฑ์ของการออกแบบ มีหลักควรคำนึง 3 ประการคือ

1. ความหมายของสัญลักษณ์ จะต้องเกี่ยวข้องกับสุนทรียภาพของรูปทรง (Aesthetic Form) ของสัญลักษณ์ไม่ว่าจะเป็นประเภท Image-Related หรือ Representational เป็นประเภท

Concept Related หรือ Non – Representational หรือประเภท Arbitrary หรือ Abstract ก็ตาม

2. สัญลักษณ์ที่ดีต้องเหมาะสมกับเวลาของทุกยุคทุกสมัย ทั้งนี้ต้องไม่ใช่สิ่งที่มีนิยามเพียงชั่วครั้งคราว

3. สัญลักษณ์ที่ดีต้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายประการสามารถผลิตและประยุกต์ใช้ได้ด้วยวิธีการต่างๆ (Reproduction) เช่น อาจนำไปย่อหรือขยายได้

สรุปได้ว่าภาษาภาพ (Logogram) คือ สัญลักษณ์ที่พาดพิงถึงวัตถุอากัปกิริยากระบวนการคิดรวบยอดที่เป็นประโยชน์ต่อปัญหาทางภาษาเพราะใช้ดีกับการจราจรสนามบิน ศูนย์ท่องเที่ยว ซึ่งต้องสื่อสารกับคนจำนวนมากที่มีหลายชาติหลายภาษาและมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ส่วนสัญลักษณ์ภาพที่ได้รับการยอมรับมากที่สุด คือ สัญลักษณ์ภาพที่ใช้บนท้องถนนทั่วโลก ดังนั้นเครื่องหมายสัญลักษณ์ภาพ จึงไม่ใช่เป็นสมบัติขององค์กรใดองค์กรหนึ่งโดยเฉพาะ หากแต่เป็นที่ยอมรับของคนทั้งโลก ให้ใช้งานเพื่อการสื่อสารถือเป็นงานสาธารณประโยชน์

บทบาทและความสำคัญของภาษาภาพ

1. ภาษาภาพ เป็นสิ่งที่ใช้สื่อสารเพื่อจูงใจในบางกรณีใช้เป็นเครื่องมือในการบังคับ เช่น สัญลักษณ์ภาพชุดที่ใช้การจราจร ถือได้ว่าชุดเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์นั้นเป็นคำสั่งทางกฎหมาย

2. ภาษาภาพที่ดี จะสามารถข้ามพ้นอุปสรรคความเก่าแก่ตามกาลเวลา วัฒนธรรม และภาษาทำให้ยากต่อการออกแบบข้ามชาติ (Multicultural Design) แบบอย่างที่ดีของภาษาภาพ คือ สัญลักษณ์จราจรสนามบินกีฬาโอลิมปิก ซึ่งมักออกแบบให้สอดคล้องกับสถานที่หรือวัฒนธรรมเจ้าภาพ ดังนั้นนักออกแบบจึงควรต้องคำนึงถึงรูปแบบและองค์ประกอบหลายอย่างที่ เป็นข้อจำกัดและอุปสรรค

3. ภาษาภาพที่ดี คือการออกแบบกลุ่มสัญลักษณ์ภาพให้เป็นชุดเดียวกัน มีความต่อเนื่องกับสัญลักษณ์ภาพอื่น มีความสม่ำเสมอในการสื่อความหมายและทำให้เกิดประสิทธิภาพดีกว่า ออกแบบสัญลักษณ์ภาพที่เป็นสัญลักษณ์รูปเดียว เพราะภาษาต้องมีการรวบรวมแนวคิดให้เป็นระบบ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานต่างประเทศเพื่อให้เป็นสื่อภาษาที่ทุกคนเข้าใจได้ (เอื้อเอ็นดู ดิสกุล ณ อยุธยา 2543 : 22)

ข้อจำกัดของการใช้สัญลักษณ์ภาพที่ใช้ในแผ่นป้ายสัญลักษณ์ ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดดังนี้

1. สัญลักษณ์ภาพจะใช้ได้ดีกับการสื่อสาร ที่เป็นการให้บริการหรือเป็นการสื่อสาร การกระทำที่ใช้วัตถุเป็นตัวแทน เช่น สัญลักษณ์ภาพประจำทาง โทรศัพท์ แก้วเหล้า บางครั้งอาจใช้ไม่ได้ผลเมื่อสื่อแทนกิจกรรมที่มีขั้นตอนและแสดงกรรมวิธี เช่น สถานที่ซื้อตั๋ว เพราะเป็นการกระทำที่มีปฏิริยาได้โต้ตอบซึ่งต้องอาศัยตัวแทน ผู้รับผู้ส่ง ผู้แสดงอาการทำให้สื่อสารได้ยาก

2. สัญลักษณ์ภาพจะใช้ได้ดีต่อเมื่อ มีการวางแผนให้เป็นส่วนหนึ่งในระบบสัญลักษณ์ (Signage System) ที่ดีคือต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์และประสิทธิภาพเมื่อใช้งานร่วมกับป้ายอื่น เพราะบางครั้ง การใช้สัญลักษณ์ภาพเพียงอย่างเดียวโดยไม่ใช้ข้อความ จะเป็นการเพิ่มความสับสน

3. การใช้ป้ายสัญลักษณ์มากเกินไปจนเกิดความจำเป็น อาจทำให้เกิดความเสียหายได้มากกว่าการใช้ป้ายสัญลักษณ์น้อย เพราะเป็นการให้ข้อมูลที่ปะปนกัน โดยนำสิ่งสำคัญน้อยกว่าที่เป็นกิจกรรม และสิ่งที่เป็นบริการธุรกิจมาใช้ร่วมกับข้อความสำคัญคือ การบริการสาธารณะกฎระเบียบที่ต้อง การสื่อสารกับสาธารณชน ทำให้การสื่อสารทั้งหมดโดยรวม ไร้ประสิทธิภาพ

ดังนั้นจึงต้องกำหนดวิธีการ (Methodology) วิเคราะห์และประเมินสัญลักษณ์ภาพมาตรฐานให้ได้เกณฑ์ที่เป็นสากล ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสมบูรณ์ ประการแรกคือความสามารถ สื่อความหมายจากภาพ (Visual Content) โดยการเลียนแบบเหมือนจริง หรือสื่อความคิดเพื่อให้ได้ผลทางความเข้าใจและรับรู้ที่เหมือนกันทุกคน ซึ่งเป็นเรื่องยาก เพราะต้องขึ้นอยู่กับประสบการณ์ รวมทั้งเวลาในการเรียนรู้และรับรู้ และยังคงคำนึงถึงลักษณะที่เป็นกายภาพได้แก่ ความสามารถในการอ่าน ประการที่สองคือ ความหมายของภาพ จะต้องเชื่อมโยงถึงหลักฐานในการออกแบบ (เอื้อ เอ็นดู คีศกุล ณ อยุธยา 2543 : 29)

ปัญหาของสัญลักษณ์ภาพปัญหาความผิดพลาดที่เป็นอุปสรรคของสัญลักษณ์ภาพที่พบ มี 5 ข้อดังนี้

1. ปัญหาจากการสื่อความหมาย สัญลักษณ์ภาพที่ต้องสื่อสารโดยใช้ความคิดเป็นนามธรรม ไม่สามารถบ่งบอกความหมายของวัตถุ สิ่งของหรือบอกความคิดได้
2. การออกแบบที่ขาดประสิทธิภาพ สัญลักษณ์ภาพที่ไม่ผ่านเกณฑ์ออกแบบมาตรฐาน
3. การขัดแย้งของความหมาย มีการออกแบบสัญลักษณ์ภาพ รูปแบบต่างๆ หลายสัญลักษณ์ เพื่อใช้สำหรับสื่อความหมายเดียวกัน และในทางกลับกันสัญลักษณ์ภาพเดียวที่ลูกใช้สำหรับสื่อความหมายเพื่อควบคุมให้ได้หลายความหมาย
4. การใช้พื้นที่ด้านหลังของสัญลักษณ์ภาพอย่างขาดประสิทธิภาพการใช้พื้นที่ของภาพพื้นภาพอย่างไม่สม่ำเสมอ การสื่อความหมายลงบนพื้นที่ด้านหลังอย่างไม่สม่ำเสมอเป็นต้น
5. การใช้สัญลักษณ์ภาพอย่างพร่ำเพรื่อ หรือบางกรณีที่สัญลักษณ์ภาพไม่อาจสื่อความหมายได้ (เอื้อ เอ็นดู คีศกุล ณ อยุธยา 2543 : 9)

เกณฑ์การออกแบบเครื่องหมายภาพและสัญลักษณ์ภาพ (Design Criteria for Signs and Symbols) เครื่องหมายภาพและสัญลักษณ์ภาพเป็นการสื่อความหมายแทนการใช้คำพูดหรือประโยคยาวๆ เพื่อใช้ในป้ายสัญลักษณ์หรือเพื่อใช้สร้างภาพลักษณ์ขององค์กรหรือหน่วยงาน จึงมีหลักการที่ใช้ได้ร่วมกันดังนี้

1. สื่อความหมายออกมาในทางบวก สัญลักษณ์ควรจะแสดงภาพลักษณ์ของบริษัทองค์กร และสถานที่ในทางที่ดีที่สุดและดึงดูดใจมากที่สุด

2. แสดงถึงความแปลกแตกต่าง สัญลักษณ์ที่จะสร้างเอกลักษณ์ได้นั้นต้องมีความแตกต่างจากคู่แข่งและมีลักษณะเด่นของตนเอง จึงจะเป็นที่รู้จักได้อย่างรวดเร็วทำให้เป็นจดจำและระลึกถึงได้เป็นอย่างดี

3. มีจุดสนใจที่ชัดเจน ต้องมีจุดที่รวมสายตา หรือจุดที่ดึงดูดความสนใจได้อย่างชัดเจน

4. มีความหมายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายสัญลักษณ์ต้องสามารถเป็นที่เข้าใจในระดับความคิดของกลุ่มเป้าหมายได้

5. การลด – ย่อ สัญลักษณ์ที่ออกแบบ ต้องคำนึงถึงการนำไปใช้งานจริงและการย่อการขยายตัว ต้องไม่มีส่วนใดได้รับความเสียหายเมื่อนำไปใช้งาน

6. สีเดียว สัญลักษณ์ที่ดีควรออกแบบด้วยสีเดียวเพราะเป็นผลทางเศรษฐกิจในการนำไปใช้ และสัญลักษณ์ที่ดีย่อมไม่พึ่งประสิทธิภาพของสีเพียงอย่างเดียว

7. พื้นที่ว่าง สัญลักษณ์ที่ดีต้องมีลักษณะพื้นที่ว่างที่เหมาะสม การใช้พื้นที่สีขาวหรือพื้นที่ว่าง ย่อมสามารถออกแบบให้เกิดความเข้าใจได้

8. น้ำหนัก สัญลักษณ์ที่ประสบความสำเร็จนั้นให้ความรู้สึกหนักอยู่ด้วย มีผลดีต่อการย่อขนาดเล็ก เพราะให้ความรู้สึกตัดกันอย่างชัดเจนกับตัวหนังสือที่ประกอบ เครื่องหมายสัญลักษณ์ที่มีน้ำหนักเบา นั้น นอกจากจะทำให้รู้สึกอ่อนแอแล้ว ยังประสบความสำเร็จทางความรู้สึกน้อยกว่า

9. การลื่นไหล บริเวณพื้นที่สีขาวหรือพื้นที่ว่าง ไม่ควรออกแบบเหมือนปิดตาย ควรมีการออกแบบให้เกิดความรู้สึกผ่านได้สะดวกไม่หยุดยู่แค่นั้น

10. ทิศทาง ปัญหาที่สำคัญของการออกแบบสัญลักษณ์ที่ดีคือ ทิศทางของรูปทรงที่จะทำให้เกิดความรู้สึกน่าสนใจ มีข้อสรุปทั่วไปคือทิศทางที่ชี้ไปทางขวามือและข้างบน จะเป็นทิศที่มีผลต่อการมองเห็นมากกว่า ทิศทางที่ชี้ไปทางซ้ายมือและล่าง

11. การผสมผสานของการออกแบบเครื่องหมาย ต้องกำหนดโครงสร้างในบริเวณพื้นที่ว่างให้มีความสัมพันธ์กัน โดยไม่เกิดความสับสนขึ้น (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา 2543 : 34)

จากข้อมูลในล่วนที่ 1 ว่าด้วยเรื่อง การออกแบบสัญลักษณ์และเครื่องหมาย ทำให้ทราบความหมายและความสำคัญของสัญลักษณ์ อีกทั้งยังแสดงถึงเกณฑ์ในการออกแบบสัญลักษณ์ภาพ ซึ่งเป็นประโยชน์ ในการศึกษาหาแนวทางการออกแบบสัญลักษณ์ภาพสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไป

ส่วนที่ 2 การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์

ระบบป้ายสัญลักษณ์ เป็นระบบที่ใช้การออกแบบเพื่อแก้ไขปัญหาโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ หลักสุนทรียภาพ ความรู้ความชำนาญในสายงาน คือ การเลือกใช้วัสดุและการติดตั้งรวมทั้งควรที่จะคำนึงถึงสภาพแวดล้อม ระบบป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้กับสถานที่ที่มีการสัญจรมากได้แก่ สนามกีฬา สนามบิน ระบบรถไฟฟ้าใต้ดิน รถไฟฟ้า ศูนย์ประชุม ศูนย์การค้า โรงภาพยนตร์ โรงพยาบาล อาคารสำนักงาน เพื่อช่วยจัดระเบียบและควบคุมการสัญจรให้มีประสิทธิภาพต่อเนื่องโดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อมเดิม มีส่วนสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม และแสดงความภาคภูมิใจของผู้เป็นเจ้าของ (เอื้อเอ็นดู คีตกุล ณ อยุธยา 2543 : 43)

การออกแบบแผ่นป้ายสัญลักษณ์ เป็นการออกแบบทางกราฟิกอย่างหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญเกี่ยวกับสถานที่ขององค์การหรือกิจกรรมต่างๆ โดยอาศัยความรู้ความสามารถทางการออกแบบสัญลักษณ์และเครื่องหมาย มาผสมผสานออกแบบเข้าด้วยกันกับการออกแบบแผ่นป้ายสัญลักษณ์ นอกจากนี้จะได้รับรู้ทางด้านความงามจากการมองเห็นแล้ว ยังได้ประโยชน์จากสัญลักษณ์ต่างๆที่เข้าใจกันในสังคมอีกด้วยเช่นกัน

จุดมุ่งหมายของป้ายสัญลักษณ์ ควรพิจารณาจากสัญลักษณ์ภาพ ที่ใช้เป็นส่วนประกอบสำคัญในการออกแบบคือ

1. เพื่อการสื่อสารที่ดูแล้วเกิดความเข้าใจได้ง่ายและชัดเจน โดยไม่ต้องอาศัยถ้อยคำ
2. เพื่อช่วยในการเรียนรู้ความหมายของสัญลักษณ์ ทำให้เกิดการจดจำ
3. เพื่อการใช้งานโดยใช้ตัดแปลงแก้ไขได้ง่าย เมื่อมีปัญหาทางการออกแบบวัสดุและกรรมวิธีการผลิต
4. เพื่อให้ได้รูปแบบสวยงามโดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมสถาปัตยกรรมและวัฒนธรรม วัตถุประสงค์ของป้ายสัญลักษณ์ การใช้เครื่องหมายภาพ ในลักษณะของป้ายสัญลักษณ์ มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร (Sign Transmit Information) ต้องสามารถเข้ากันได้ดีตามลักษณะหน้าที่และการใช้งานและควรช่วยส่งเสริมสภาพแวดล้อมจัดเป็นกลุ่มไว้ดังนี้

1. แจ้งข่าวสารบริเวณพื้นที่ว่าง (Information on Space Area)

1.1 แนะนำเส้นทาง (Guidances) การแจ้งข่าวสารในบริเวณพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งซึ่งแสดงการจัดตำแหน่งของพื้นที่นั้นไว้ที่เดียวกันเพื่ออำนวยความสะดวก

1.2 บอกทิศทาง (Directional) การแจ้งข่าวสารโดยใช้ลักษณะของเส้นเพื่อแสดงทิศทางและจุดหมายปลายทาง เช่น ป้ายลูกศรบอกทิศทาง ป้ายบอกสถานีรถไฟ

1.3 ระบุสถานที่ด้วยเครื่องหมาย (Identifying) การแจ้งข่าวสารโดยแสดงเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์เป็นการระบุรายละเอียดสำคัญเฉพาะจุด เพื่อใช้เป็นจุดสังเกตไปสู่จุดหมายปลายทาง

เช่น ป้ายบอกชื่อเมือง ตัวเลขถนน ป้ายแบ่งเขตสำหรับสถานที่ ป้ายหน้าประตูป้ายโบราณสถาน

2. แจ้งข่าวสารให้ปฏิบัติตาม (Operational Information)

2.1 ความคุมบังคับ (Control) การควบคุมบังคับและเตือนภัยในที่สาธารณะเพื่อให้เกิดระเบียบและความปลอดภัย เช่น ป้ายห้าม ป้ายเตือน ป้ายควบคุมทิศทาง

2.2 อธิบายความ (Explanations) การชี้แจงความหมายและประชาสัมพันธ์เพื่อส่งให้เกิดความเข้าใจ เช่น ป้ายแนะนำวิธีการใช้ ป้ายอธิบายวิธีใช้ ป้ายตัวอย่างการใช้

2.3 การเตือนประกาศ (Notices) การแจ้งข่าวล่วงหน้าเกี่ยวกับเหตุการณ์เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายประกาศ ธง

3. โฆษณา (Advertisement) การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่มุ่งให้เกิดการดึงดูดใจยอมรับและจดจำได้ง่าย เพื่อประโยชน์ทางธุรกิจการค้า เช่น ป้ายโฆษณาบนหลังคาตึก ป้ายโฆษณาติดตั้งริมถนน (เอื้อเอ็นดู คีตกุล ณ อยุธยา 2543 : 23 - 25)

ลักษณะของป้ายสัญลักษณ์ที่ดี การสร้างป้ายสัญลักษณ์เป็นสิ่งสำคัญในการสื่อความหมายให้กับคนหมู่มาก ดังนั้นการออกแบบจึงต้องอาศัยการวางแผนที่ดี และทำจากปัญหาที่เกิดขึ้นจริงจะทำให้สามารถแสดงความหมายของสัญลักษณ์ภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพและสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงคือ

1. เป้าหมายของการออกแบบเพื่อสร้างเครื่องหมายสำหรับป้ายสัญลักษณ์สิ่งสำคัญและจุดเด่นต่างๆในการสร้างเครื่องหมายและป้ายสัญลักษณ์ ได้แก่

1.1 การถ่ายทอดข้อมูล (Transmission) ต้องทำการคัดเลือกข้อมูลที่ต้องการสื่อสารเพื่อแสดงให้เห็นถึงความหมาย และจุดมุ่งหมายของข้อมูลที่ต้องการถ่ายทอดอย่างชัดเจน เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจและตีความหมาย

1.2 ประโยชน์ใช้สอย (Usage) ป้ายสัญลักษณ์ควรจะง่ายแก่การเข้าใจ และมีจุดเด่นในตัวควรมีความหมายสูงง่ายต่อการควบคุม ซ่อมแซมและรักษา อีกทั้งสามารถคุมราคาค้นทุนการผลิตให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

1.3 วัสดุอุปกรณ์ในการจัดสร้าง (Materials) ควรเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมและปลอดภัย ในการสร้างป้ายสัญลักษณ์วัสดุควรมีความคงทน ทนทาน และมีคุณภาพสูง สามารถส่งเสริมป้ายให้เห็นได้ชัดเจน

1.4 สร้างอารมณ์และความรู้สึก (Emotions) ป้ายสัญลักษณ์มีจุดเด่นสร้างภาพลักษณ์อารมณ์และความรู้สึกที่แตกต่างกัน สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็น อาจเป็นด้านการใช้สีหรือการสร้างรูปแบบที่ดึงดูด

1.5. ความต่อเนื่อง (Continuity) การสร้างสัญลักษณ์ภาพ ต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องกับสัญลักษณ์ภาพอื่นๆ ในชุดเดียวกันและต้องคำนึงถึงแผนงานในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ดังนั้นควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องหลายอย่างที่จะมีผลในระยะยาว

1.6 ลักษณะเฉพาะตัว (Individuality) การสร้างสัญลักษณ์ภาพในไคภาพหนึ่งนั้น ควรจะสร้างให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม สร้างให้มีเอกลักษณ์ที่ชัดเจนเพื่อให้เป็นสิ่งที่น่าสนใจ และมีการเตรียมแผนไว้รองรับการปรับเปลี่ยนในอนาคต (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา 2543 : 41)

2. แนวทางการใช้สัญลักษณ์

2.1 การใช้สัญลักษณ์แบบเส้นในการบอกเส้นทาง ใช้ในพื้นที่ที่มีอาคารสิ่งปลูกสร้างมากกว่าหนึ่งแห่งและมีที่ตั้งซึ่งอยู่ในแนวเดียวกัน การใช้สัญลักษณ์แบบเส้นแสดงให้เห็นทิศทางที่ตั้งของสถานที่สิ่งก่อสร้าง ส่วนข้อจำกัดคือเหมาะสำหรับบอกเส้นทางเท่านั้น เช่น ป้ายเส้นทางเดินรถไฟฟ้า BTS ป้ายข้อมูลลูกเงิน ทางไปห้องน้ำ ห้องพยาบาล

2.2 การใช้สัญลักษณ์ภาพแบบภาพ บอกอาณาเขตที่แน่นอนแสดงให้เห็นทิศทางโดยมุ่งเน้น ไปยังรูปเหมือนที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้คนได้ ส่วนมากใช้กับนิทรรศการห้องพักผู้โดยสารเป็นวิธีง่ายแก่การเข้าใจและมีประสิทธิภาพใช้ในงานหรือสถานที่ ที่มีคนหนาแน่นและคนมีความต้องการรับรู้ข้อมูลจากสัญลักษณ์

2.3 การใช้สัญลักษณ์แบบแผนที่ ในการบอกทิศทางใช้สำหรับหาทิศทางหรือแหล่งที่ตั้ง โดยศึกษาข้อมูลจากแผนที่มักใช้ในชุมชนเมืองแหล่งที่อยู่อาศัยและสถานที่ต่างๆ ผู้ที่ต้องการหาข้อมูลสามารถตรวจสอบเส้นทางและระยะทางได้ จากแผนที่ช่วยให้ความสะดวกสบายและรวดเร็วในการหาข้อมูล

3. การแสดงความหมายในการสื่อสาร การสื่อสารความหมายสามารถทำให้หลายทางได้แก่ จากลักษณะท่าทางการพูดคุย จดหมาย โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ วิดีโอ ตัวอักษรสัญลักษณ์ที่จินตนาการมาจากธรรมชาติ การใช้สัญลักษณ์เหล่านี้สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปได้แก่

3.1 การสื่อสารด้วยคำ (Word Messages) ตัวอักษรสื่อถึงความหมายของความคิดและข้อมูลได้เช่น บอกชื่ออธิบายขนาดคำเตือน ซึ่งเมื่อออกจากสถานที่ที่มีป้ายสัญลักษณ์เหล่านี้ไปแล้ว จะไม่สามารถอ่านและเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ที่เป็นตัวอักษรได้ เพราะสายตาของคนและความจดจำมีขีดจำกัด ตัวอักษรที่ทันสมัยหลายชนิดที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน เช่น ตัวพิมพ์หนาและตัวอักษรที่เกิดจากการผสมผสานกัน การเขียนด้วยแปรงการเขียนด้วยลายมือเป็นลักษณะการเขียนที่มีเอกลักษณ์ ดังนั้นป้ายสัญลักษณ์เครื่องหมายควรเป็นตัวอักษรที่อ่านง่าย และใช้เป็นตัวอักษรสากลคือใช้ภาษาอังกฤษ

3.2 สัญลักษณ์ภาพ (Symbols) เป็นสัญลักษณ์ให้ข้อมูลที่ง่ายแก่การเข้าใจ และเป็นรูปแบบที่กะทัดรัด สามารถมองเห็นได้ในระยะไกลเป็นรูปภาพที่กลุ่มเป้าหมาย สามารถเข้าใจได้ เนื่องจากสัญลักษณ์รูปภาพมีความเป็นสากลอยู่ในตัว เช่น การใช้สัญลักษณ์ภาพขององค์การขนส่งของสหรัฐฯ (DOT) เป็นที่รู้จักและรับไปใช้กันอย่างแพร่หลายในสนามบินนานาชาติองค์การขนส่ง และการจราจรทุกประเภท สัญลักษณ์ภาพส่วนใหญ่ที่นำไปใช้เป็นภาพมาตรฐาน จึงเป็นรูปภาพที่ทุกคนสามารถมองเห็นและเข้าใจได้เพราะการสร้างสัญลักษณ์ภาพต้องอาศัยมาตรฐานความคิดของคนทั่วไปเป็นหลักมีความชัดเจนและควรหลีกเลี่ยงการใช้รหัสต่างๆที่คนทั่วไปไม่สามารถเข้าใจได้

3.3 ภาพถ่าย (Photo Image) ภาพที่มองเห็นสามารถอธิบายข้อมูลได้ เช่น ภาพถ่ายรูปภาพ กราฟ และแผนที่ เป็นสิ่งที่ทำให้เข้าใจความหมายได้โดยตรง เพราะการอธิบายความหมายด้วยภาพ สามารถใช้อธิบายข้อมูลระดับพื้นฐานที่พบเห็นได้โดยทั่วไปได้แก่ กราฟเหมาะสำหรับแสดงข้อมูลที่เป็นสถิติ เช่น การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรในชนบทแผนที่แสดงข้อมูลทางด้านพื้นที่มีหลายแบบและในแต่ละแบบใช้แตกต่างกัน

3.4 ภาพบนจอ (Screen) เป็นการสื่อข้อมูลที่ดึงดูดคนได้ง่ายช่วยให้นักเดินทางนักท่องเที่ยวสามารถหาข้อมูลต่างๆที่ต้องการได้ง่ายขึ้น เช่น การแสดงภาพแบบ Side Multivision และการให้ข้อมูลทางสถิติ (Data Bases) เป็นการพัฒนาของระบบสื่อสาร โดยเฉพาะระบบการสร้างภาพจากคอมพิวเตอร์โดยการใช้เทคนิคต่างๆในการแสดงข้อมูล

3.5 สัญลักษณ์รหัสสี (Color Coding) เป็นการใช้สีเพื่อช่วยส่งเสริมระบบการนำทางได้แก่ รหัสแถบสีนำทางบนพื้น แถบสีป้ายสัญลักษณ์ รหัสสีที่ใช้ในการแบ่งแยกเขตพื้นที่ หรือการจัด Zoning เพื่อแสดงออกถึงบุคลิกลักษณะเฉพาะของบริเวณพื้นที่หรือสถานที่สาธารณะการสร้างป้ายสัญลักษณ์ถือเป็นจุดสำคัญในการสื่อความหมายต่อสาธารณะชน ดังนั้น การจัดเตรียมการสื่อข้อมูลหรือการสร้างสัญลักษณ์ จะต้องมีการวางแผนปฏิบัติงานซึ่งต้องจัดทำอย่างเป็นระบบต้องเป็นการศึกษาที่ตั้งอยู่บนเหตุผลและมีพื้นฐานที่มาจากความเป็นจริง (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา 2543 : 42 - 43)

ป้ายสัญลักษณ์แบ่งตามลักษณะของแผ่นป้ายสัญลักษณ์ (Sign Classification) ดังนี้

1. ป้ายบอกทิศทาง (Direction Sign) เป็นป้ายที่ใช้บอกทิศทางหรือเส้นทางระหว่างตำแหน่งของสถานที่ต่างๆ เช่น บอกทางไปประชุมหรือทางไปที่ตั้งของห้องแสดงนิทรรศการ ป้ายบอกทิศทางจะใช้ลูกศรเป็นสัญลักษณ์ไปยังตำแหน่งที่ต้องการบอก

2. ป้ายบอกตำแหน่งสถานที่ (Identification Sign) เป็นป้ายที่ใช้บอกตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่ต่างๆ เช่น จุดนี้คือโทรศัพท์สาธารณะ ป้ายบอกตำแหน่งสถานที่จะใช้การออกแบบสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายเป็นที่เข้าใจได้ โดยทั่วไปจะควบคู่ไปกับตัวอักษรบอกชื่อของสถานที่นั้นๆ

3. ป้ายบอกรายละเอียด (Information Sign) ใช้บอกรายละเอียดของสถานที่นั้นๆว่ามีอะไรบ้าง ในแต่ละองค์การที่ไปพบเห็นหรือติดต่อประสานงาน ไม่นิยมใช้สัญลักษณ์เท่าใดนัก แต่เน้นการใช้ข้อความบอกรายละเอียดมาจัดวางให้ดูเหมาะสม (เอื้อเอ็นดู คีตกุล ณ อยุธยา 2543 : 27)

องค์ประกอบหลักของป้ายสัญลักษณ์ มีดังนี้

1. รูปร่าง มีผลต่อความรู้สึกในการตีความหมายดังเช่น ป้ายที่เป็นรูปร่างสี่เหลี่ยมจะให้ความรู้สึกมั่นคง แน่นหนา ทำให้เกิดความรู้สึกเชื่อมั่นกับผู้มอง เหมาะจะใช้เป็นป้ายชื่อ หรือให้ข่าวสาร ป้ายที่เป็นรูปร่างกลมจะให้ความรู้สึกมั่นคงแต่ความสามารกลื่นไหลไปได้ เหมาะสำหรับป้ายที่เป็นข้อควรปฏิบัติตามต่างๆ ป้ายสามเหลี่ยมหรือขนมเปียกปูน ให้ความรู้สึกที่ไม่แน่นอน เหมาะสำหรับป้ายข้อห้าม ข้อควรระวัง ข้อฉุกเฉิน ส่วนป้ายที่มีรูปร่างอื่นๆเหมาะสำหรับเป็นป้ายเฉพาะจะใช้สถานที่นั้นซึ่งขึ้นอยู่กับกรออกแบบ ให้ความรู้ที่แตกต่างกันออกไปตามข้อจำกัดที่อาจเกิดจากงบประมาณหรือเทคนิคการสร้างเช่นป้ายสี่เหลี่ยมจะมีราคาถูกกว่าป้ายชนิดอื่นหรือข้อจำกัดจากการใช้งาน เช่น ป้ายอิเล็กทรอนิกส์ อาจถูกจำกัดจากรูปร่างของหลอดไฟและอุปกรณ์ไฟฟ้า เป็นต้น

ตารางที่ 1 แสดงรูปร่าง รูปทรงต่างๆที่มีผลต่อความรู้สึก

รูปทรง	ความรู้สึก
รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวนอน	ให้ความรู้สึก กว้างขวาง สงบ มั่นคง
รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง	ให้ความรู้สึก สูงเด่น สง่างาม
รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส	ให้ความรู้สึก สมดุล แข็งแรง ไม่เอนเอียง
รูปสี่เหลี่ยมคางหมู	ให้ความรู้สึก หนักแน่น มั่นคง ปลอดภัย
รูปสามเหลี่ยม	ให้ความรู้สึก สูงเด่น สง่างาม รุนแรง
รูปทรงกลม	ให้ความรู้สึก กลมกลื่น ไม่มั่นคง
รูปทรงอิสระ	ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว ไม่นั่นนอน

ที่มา : องค์ประกอบศิลป์ (กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์, 2548), 43.

2. วัสดุ ในการสร้างป้ายมีการใช้วัสดุพื้นฐาน 3 อย่างคือ ไม้ โลหะ และพลาสติก แต่ละอย่างมีความแตกต่างกันดังนี้

2.1 ไม้ ไม้เป็นที่นิยมใช้มาเป็นระยะเวลานาน เนื่องจากให้ความรู้สึกที่เป็นธรรมชาติ หรือใช้กับสภาพภายนอกที่มีแสงสว่างพอ ไม้ยังใช้ได้ภายในอาคาร แต่ไม้จะมีความแข็งแรง ทนทานน้อย

2.2 โลหะ ป้ายโลหะมีความแข็งแรงทนทานให้ความรู้สึกแน่นหนามั่นคง ทันสมัย แต่โลหะมีปัญหาในการใช้งานคือ เรื่องน้ำหนักและปัญหาในเรื่องการสะท้อนแสง

2.3 พลาสติก ป้ายพลาสติกเป็นวัสดุเหมาะใช้กับหลอดไฟและระบบไฟฟ้า สามารถติดตั้งไฟฟ้าไว้ด้านหลัง หรือภายในกล่องพลาสติก สามารถเลือกได้หลายสีและมีน้ำหนักเบา ป้ายพลาสติกสามารถปรับใช้งานได้กว้างกว่าวัสดุอื่น ทั้งยังไม่มีปัญหาในเรื่องการมอง

3. สี มีผลในเชิงจิตวิทยา มีผลต่ออารมณ์และการรับรู้ของมนุษย์ ซึ่งมีความเคยชินกับการตีความหมายของสีอยู่แล้ว เช่น สีแดง มักใช้กับป้ายคำเตือน การใช้สีจึงมีประโยชน์มากกับการสร้างป้ายสัญลักษณ์ การใช้สีต่างๆมีผลต่อการรับรู้ทางสายตา จากการศึกษาเรื่องการอ่านป้ายบนสีต่างๆ สรุปได้ว่า สิ่งสำคัญที่สุดคือการตัดกันระหว่างสีพื้นและสีของตัวอักษร

ตารางที่ 2 แสดงรายชื่อคู่สีที่มีประสิทธิภาพจากคู่ที่เห็นและอ่านได้ง่ายที่สุด

1. ดำบนเหลือง	2. ดำบนขาว	3. เหลืองบนดำ	4. ขาวบนน้ำเงิน
5. เหลืองบนน้ำเงิน	6. เขียวบนขาว	7. น้ำเงินบนเหลือง	8. ขาวบนเขียว
9. ขาวบนน้ำตาล	10. น้ำตาลบนเหลือง	11. น้ำตาลบนขาว	12. เหลืองบนน้ำตาล
13. แดงบนขาว	14. เหลืองบนแดง	15. แดงบนเหลือง	16. ขาวบนแดง

ที่มา : ระบบป้ายสัญลักษณ์ (กรุงเทพฯ : พลัสเพลส, 2543), 35.

คู่สีที่ไม่แนะนำให้ใช้กับป้ายสัญลักษณ์ คือ สีคู่ตรงข้าม เช่น ส้มบนขาว แดงบนเขียว และดำบนม่วง ความชัดเจนของสี จึงมีความสำคัญต่อการใช้กับรูป ภาพถ่าย หรืออื่นๆ ที่จะอยู่บนป้ายที่ต้องมองจากระยะไกลการตัดกันของสีช่วยเพิ่มความชัดเจนและเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการสื่อสารของป้าย นอกจากนั้นการแปลความหมายมีผลในทางจิตวิทยา (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา 2543 : 34)

อารมณ์และความหมายของสีตามหลักจิตวิทยา

Eiseman (2000 : 62-63) ได้นำเสนอกลุ่มสีและผลกระทบที่มีต่ออารมณ์และความรู้สึก ดังแสดงให้เห็นในตารางที่ ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงกลุ่มสีและผลกระทบในเชิงจิตวิทยา

สี	ผลกระทบในเชิงจิตวิทยา
แดงสด	ตื่นเต้น มีพลัง เชื้อชี ร้อนแรง เคลื่อนไหว กระตุ้น ระวัง ลึกซึ้ง ก้าวร้าว
ชมพูสด	ตื่นเต้น ความสุข ร้อนแรง เป็นจุดสนใจ กระปี้กระเป่า วัยรุ่น ทันสมัย
ชมพูอ่อน	โรแมนติก อ่อนนุ่ม หวานละมุน อ่อนโยน น่ารัก เด็กทารก ละเอียดยอ่อน
ชมพูตุ่น	อ่อนนุ่ม อุ่นสบาย เบบาง ยามเย็น
ม่วงตุ่น	อ่อนนุ่ม สงบเงียบ เต็มไปด้วยความรู้สึก
ม่วงอมแดง	ร่ำรวย หลูหลา เป็นผู้ดี มีรสนิยม ราคาแพง เป็นผู้ใหญ่
ชมพูพู่เชียว	สดใส ตื่นเต้น สนุกสนาน ร้อนแรง เปี่ยมด้วยพลัง ความรู้สึกทางเพศ
แดงอิฐ	คิดคิน แข็งแรง อบอุ่น ชนบท
ส้มอมน้ำตาล	คิดคิน อบอุ่น เป็นประโยชน์ ชนบท ต้อนรับ
ส้ม	อาทิตย์ตก ฤดูเก็บเกี่ยว ร้อน ชุ่มฉ่ำ รสส้ม มีพลังงาน เป็นมิตร นุจดาด
พีช	ทะนุถนอม อ่อนนุ่ม ลางเลือน รสอร่อย เหมือนผลไม้ หวาน เชื้อเชียว
เหลืองอ่อน	ให้กำลังใจ ความสุข อ่อนนุ่ม แสงแดด อบอุ่น อ่อนหวาน
เหลืองสด	สว่างไสว แสงอาทิตย์สาดส่อง ให้กำลังใจ เป็นมิตร ร้อน โชติช่วง
เหลืองอมเขียว	ผลไม้ตระกูลมะนาว จัดจ้าน รสเปรี้ยว
เหลืองทอง	ฤดูใบไม้ร่วง ดอกไม้ ฤดูเก็บเกี่ยว ร่ำรวย พระอาทิตย์ อบอุ่น รวงข้าว
ครีม	ราบเรียบ ร่ำรวย อบอุ่น ธรรมชาติ อ่อนนุ่ม คลาสสิก รสอร่อย
เบจ	คลาสสิก สีทราย คิดคิน ธรรมชาติ อ่อนนุ่ม อบอุ่น สุภาพอ่อนโยน
น้ำตาลคิน	ฝังราก เป็นประโยชน์ ที่คุ้มภัย กล้ามเนื้อ เนื้อไม้ อบอุ่น ทนทาน ยั่งยืน
เขียวเข้ม	ธรรมชาติ นำไว้วางใจ ทำให้สดชื่น เย็น สบาย ราชการ ป่า เงียบ ต้นไม้
กากิ	ทหาร ซาฟารี คลาสสิก ทีม ไม่สดใส
เขียวสด	สดชื่น ต้นหญ้า ไอริช ชีวิตชีวา ฤดูใบไม้ผลิ ใบไม้ กลางแจ้ง
เขียวอมเหลือง	ศิลปะ เฉียบแหลม กล้าหาญ นุจดาด ทันสมัย ประจบประแจง เวียนหัว
ดำ	มีอำนาจ หลูหลา ลึกลับ หนัก ดั้งเดิม ทึบ คลาสสิก แข็งแรง ราคาแพง
เทาอมดำ	มีอาชีพ คลาสสิก ราคาแพง หลูหลา มั่นคง ทนทาน เป็นผู้ใหญ่

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สี	ผลกระทบในเชิงจิตวิทยา
เทา	คลาสสิก เย็น สุขุม จริงจัง ไร้กาลเวลา คุณภาพ เจียบ น่ากลัว
เทาอมน้ำตาล	คลาสสิก เป็นกลาง จริงจัง ไร้กาลเวลา คุณภาพ ดั้งเดิม
เงิน	คลาสสิก เย็น ราคาแพง เงิน มีค่า อนาคต
ทอง	อบอุ่น มั่งคั่ง ราคาแพง โชติช่วง มีค่า โก้หรู

ที่มา : Eiseman, Pantone® guide to communicating with color (USA : Grafix Press, Ltd.,2000),63.

หลักการการใช้สีกับแผ่นป้าย (Color Coding) สีพื้นฐานที่เป็นที่ยอมรับและเข้าใจกันโดยทั่วไปในหลักการการใช้สีกับแผ่นป้ายนี้ จะแบ่งเป็น 3 สีใหญ่ๆ คือ

1. สีแดงจะใช้สำหรับป้ายบอกทิศทาง
2. สีน้ำเงินจะใช้สำหรับป้ายบอกรายละเอียด
3. สีเขียวจะใช้สำหรับป้ายบอกตำแหน่ง สถานที่

เมื่อเราจะออกแบบแผ่นป้ายสัญลักษณ์ออกมาในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะใช้เทคนิคหรือสัญลักษณ์หรือวัสดุใดๆก็ตามหลักการการใช้สีกับแผ่นป้ายนี้จะช่วยสื่อความหมายให้เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไป แต่ก็ไม่ใช่ว่าการออกแบบแผ่นป้ายสัญลักษณ์ในแต่ละงานนั้นจะใช้ได้เพียงสีแดง น้ำเงิน เขียว เท่านั้น เพราะสามสีนี้ เป็นเพียงตัวบอกเราเท่านั้นว่า ป้ายที่เราเห็นนี้เป็นลักษณะของป้ายที่ใช้บอกอะไร ทำให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกที่ต่างกันไป การทำความเข้าใจในเรื่องอิทธิพลของสีที่มีต่อจิตใจมนุษย์ย่อมจะนำไปใช้ให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ในการออกแบบได้

4. ตัวอักษร รวมถึงรายละเอียดของตัวอักษรบนป้ายสัญลักษณ์ มีความสำคัญในการถ่ายทอดข้อความไปสู่ผู้อ่านมีหลักการดังนี้

4.1 รูปแบบตัวอักษรมีหลายรูปแบบให้เลือก และแต่ละแบบก็ให้ความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไป อ่านได้ยากง่ายต่างกัน ตัวอักษรแบบเรียบง่ายที่ดูธรรมดาจะอ่านได้ง่ายที่สุด

4.2 ความหนาบางของตัวอักษร จะช่วยเน้นย้ำข้อความที่มีความสำคัญ

4.3 การใช้ตัวอักษร ที่เป็นตัวพิมพ์ใหญ่ในภาษาอังกฤษ เหมือนกับการใช้ความหนาบางของตัวอักษร เพื่อเน้นความสำคัญมากกว่าตัวพิมพ์เล็ก และการใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ร่วมกับตัวพิมพ์เล็กจะทำให้อ่านได้ง่ายขึ้น

4.4 ระยะความห่างของช่องไฟระหว่างตัวอักษร ทำให้เกิดความยากง่ายที่แตกต่างกัน และยังให้ความรู้สึกที่ต่างกันด้วย การใช้ช่องไฟห่างจะให้ความรู้สึกสบายผ่อนคลายกว่าการใช้ช่อง

ไฟแคบที่จะทำให้รู้สึกทึบและแน่น

4.5 รูปร่างของตัวอักษร ทำให้เกิดความรู้สึกที่แตกต่างกัน รูปร่างสามเหลี่ยมความแหลมจะให้ความรู้สึกถึงพลังและความรวดเร็ว ตัวกลมให้ความรู้สึกนุ่มนวล ตัวเหลี่ยมให้ความรู้สึกรุนแรงก้าวร้าว ตัวกลมมากให้ความรู้สึกเชิงซ้ำ ดังนั้นการเลือกใช้ตัวอักษรก็ต้องดูให้เหมาะสมกับอารมณ์ของสถานที่นั้นเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดความกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวกับสภาพแวดล้อม หรือยังอาจส่งเสริมบรรยากาศให้ดีขึ้น

5. สัญลักษณ์และเครื่องหมาย เป็นการติดต่อสื่อสารเพื่อตอบสนองความต้องการของคนเป็นการให้ข่าวสารการให้บริการ การแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อเป็นการถ่ายทอดข้อความจากผู้ส่งไปถึงผู้รับ ภายในสภาวะแวดล้อมโดยใช้การมองเห็น สามารถสร้างอารมณ์และความรู้สึกให้กับบรรยากาศ ภายในสภาพแวดล้อมนั้น สัญลักษณ์ภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวันเพื่อสนองความต้องการของคนในสังคม ดังนั้นการเลือกข้อความเพื่อใช้กับสัญลักษณ์ต้องทำการศึกษาเพื่อให้แน่ใจว่าสามารถสื่อความหมายข้อความนั้นได้ สัญลักษณ์ที่ดีต้องมองเห็นได้ง่าย สามารถเข้าใจได้ไม่ก่อเกิดความสงสัยความหมายไม่คลุมเครือ ควรใช้สัญลักษณ์เดียวแทนข้อความหนึ่งข้อความ เพื่อสามารถเรียนรู้และจดจำได้ง่ายในเวลาอันรวดเร็ว

สัญลักษณ์ลูกศร เครื่องหมายและสัญลักษณ์ภาพที่เป็นการสื่อความหมายแทนการบอกทิศทางคือ ลูกศร ถือเป็นส่วนสำคัญในการออกแบบป้ายสัญลักษณ์ มีตำแหน่งในการจัดวางดังนี้

1. ลูกศรทิศทางเดียว (Single Direction) แบ่งออกเป็น

1.1 ลูกศรวางเหนือข้อมูล

1.2 ลูกศรวางระดับเดียวกับข้อมูล

1.3 ลูกศรวางใต้ข้อมูล

1.4 ตำแหน่งลูกศรและข้อความจัดเรียงชิดซ้าย

1.5 ตำแหน่งลูกศร ละข้อความ จัดเรียง ซ้าย – ขวา – บน – ล่าง ตามทิศทางของลูกศร

1.6 ลูกศรหักมุม (Angled Arrow) ใช้บอกการเปลี่ยนทิศทางเพื่อไปให้ถึงจุดหมาย

เช่น ลูกศรหักมุมซ้าย หมายความว่า ให้เลี้ยวซ้ายแยกถัดไป

2. ลูกศรบอกทิศทางตรงไปข้างหน้า (Directing Straight Ahead) ลูกศรประเภทนี้สร้าง

การรับรู้ที่คลุมเครือทำให้ไม่แน่ใจ เพราะปัญหาจากหนึ่งสัญลักษณ์ที่อาจหมายถึงสองทิศทาง คือ ล่างหรือบน แทนที่จะแสดงความหมายถึงทิศทางตรงไปข้างหน้า

2.1 ป้ายอยู่เหนือระดับสายตา ให้ใช้ลูกศร ชี้อลงล่าง (Down Arrow)

2.2 ป้ายระดับสายตา หรือต่ำกว่าระดับสายตา ให้ใช้ลูกศรชี้ขึ้นข้างบน (Up Arrow)

3. ป้ายสัญลักษณ์แสดงถึงหลายจุดหมายที่แสดงทิศทางเดียวกัน(Two Ways to Indicate Order of Destination) มี 2 วิธีการดังนี้

3.1 ป้ายเหนือระดับสายตา ระดับสายตา และต่ำกว่าระดับสายตา นิยมใช้การเรียงชื่อตามลำดับตัวอักษรจากบนลงล่าง

3.2 ป้ายเหนือระดับสายตา ใช้การเรียงชื่อตามระยะทางจัดตามชื่อจุดหมาย ที่มีระยะทางใกล้ที่สุดในกลุ่มไว้บรรทัดล่างสุด และไล่ชื่อตามระยะจากล่างขึ้นบนสำหรับป้ายระดับสายตา และต่ำกว่าระดับสายตาให้ชีวิตตรงข้ามคือไล่ตามระยะทางใกล้ – ไกลจากบนลงล่าง

6. การจัดวาง การจัดวางทุกอย่างลงบนแผ่นป้ายสัญลักษณ์ได้แก่ เครื่องหมายและสัญลักษณ์ภาพ ตัวอักษร และส่วนประกอบอื่นๆการจัดองค์ประกอบให้กับสิ่งที่มีความสำคัญมากเป็นลำดับแรก และควรมีพื้นที่ว่างในป้าย เพราะถ้าพยายามจัดวางองค์ประกอบต่างๆที่มากเกินไปภายในรูปสามเหลี่ยมพื้นที่อันจำกัดจะมีผลเสีย ทำให้เกิดความสับสน และจะทำให้ป้ายสัญลักษณ์ขาดประสิทธิภาพในการสื่อสาร เครื่องหมายและสัญลักษณ์ภาพจึงมีความเป็นสากลอยู่เหนือภาษาและวัฒนธรรม เพราะความสามารถในการรับรู้และเข้าใจภาพมีมากกว่าตัวอักษร การสร้างระบบป้ายสัญลักษณ์จึงควรเน้น การพัฒนาการใช้สัญลักษณ์ภาพเป็นอันดับแรก เพื่อเป็นส่วนในการสร้างระบบป้ายสัญลักษณ์ ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด (เอื้อเอ็นดู คีตกุล ณ อยุธยา 2543 :35 - 40)

ข้อจำกัดของระบบป้ายสัญลักษณ์แผนที่บอกทาง (Map Direction) เป็นเครื่องมือสำคัญในระบบการนำทางด้วยตัวเอง แต่นักออกแบบมักให้ความสำคัญกับการออกแบบที่มากขึ้นกว่าการใช้งาน เพราะแผนที่ต้องใช้ความสามารถในการอ่านและปฏิบัติตามและแผนที่มักจะติดตั้งอยู่ประจำตำแหน่ง ซึ่งต้องอาศัยการนึกทบทวนและการจดจำทาง ดังนั้น จึงควรเพิ่มประสิทธิภาพในการออกแบบดังนี้

1. แสดงข้อมูลด้วยภาพหรือคำอธิบายที่เข้าใจได้ง่าย
2. วาดภาพแบบมีมิติ
3. การจัดวางแผนที่ในแนวราบและแสดงถึงทิศ
4. ให้ผู้ดูสามารถเชื่อมโยงสถานที่เด่นชัด (Landmark) ที่ระบุในแผนที่กับของจริง
5. ไม่แสดงสถานที่ด้อยความสำคัญให้เด่นชัด

เกณฑ์การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์

1. Performance Requirements ข้อควรปฏิบัติในการนำป้ายสัญลักษณ์ไปใช้ ต้องมีความสัมพันธ์กับเขตพื้นที่ใช้งานนั้น โดยสร้างระบบที่มีประสิทธิภาพที่สุด ให้เข้ากับบริเวณพื้นที่ที่ถูกกำหนดและอาจเสริมประสิทธิภาพโดยจัดพนักงานไว้ตามตำแหน่งหลัก เช่นบริเวณห้องโถงรับรองประชาสัมพันธ์ ป้ายสัญลักษณ์นอกจากจะเป็นเครื่องมือช่วยการสื่อสารแล้ว ยังใช้เป็นส่วนตกแต่ง

พื้นที่และสภาพแวดล้อม โดยเพิ่มความน่าสนใจด้วยรูปทรงทางศิลปะ หรือขยายขนาดป้ายเพื่อเน้นความหมาย ดังนั้นนักออกแบบต้องทำการวิเคราะห์โดยคำนึงถึงความต้องการของลูกค้า หลักการจัดการควบคุมการสัญจร ข้อจำกัดในการติดตั้งจากปัญหาโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมและข้อกำหนดในการนำไปใช้งานขึ้นพื้นฐานของระบบป้ายสัญลักษณ์ที่ดี

มาตรการความปลอดภัยในการติดตั้งป้ายโฆษณาปี 2538 ของสำนักงานโยธากำหนดข้อปฏิบัติไว้ดังนี้

- 1.1 ต้องไม่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและมีความปลอดภัยต่อสาธารณชน
- 1.2 สำหรับป้ายบนอาคารต้องมีขนาดและออกแบบที่กลมกลืนกับตัวอาคาร
- 1.3 ต้องไม่ทำให้บริเวณนั้นดูรุงรัง และไม่กีดขวางจราจร
- 1.4 การติดตั้งป้ายตามสถานที่โบราณสถาน ต้องไม่ทำให้สถานที่และบริเวณนั้นๆ ดูเปลี่ยนสภาพไป

1.5 ในกรณีที่มีการติดตั้งป้ายบนอาคาร ต้องไม่ทำให้อาคารนั้น รวมทั้งบริเวณใกล้เคียง ต้องสูญเสียทัศนียภาพของสถาปัตยกรรมเดิม

2. Usage Consideration สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการทำป้ายสัญลักษณ์ไปใช้คือ ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของตึกที่จะเป็นตัวกำหนดป้ายสัญลักษณ์ทางด้าน รูปร่าง วัสดุที่เหมาะสม ดี การติดตั้งรวมทั้งลักษณะที่เป็นถาวรหรือชั่วคราว ดังนั้นนักออกแบบจึงมีหน้าที่กำหนดชนิดของป้ายกับการใช้งานให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องกลมกลืนกับความงามของภูมิประเทศและไม่ทำลายสภาพแวดล้อม

3. Durability Requirements ข้อกำหนดด้านความแข็งแรงทนทานของป้ายสัญลักษณ์ต้องพิจารณาเลือกวัสดุที่เหมาะสม ก่อนทำการออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ต้องไม่เป็นผลเสียหรือผลกระทบต่ออันจะก่อให้เกิดอันตรายใดๆทั้งสิ้นต่อสาธารณชน นักออกแบบจึงมีหน้าที่กำหนดการใช้งานของวัสดุให้เหมาะสมกับแบบและต้องมีความรู้ในเรื่องของวัสดุใหม่ๆ ซึ่งวัสดุมีให้เลือกตั้งแต่พลาสติกอ่อนจนถึงโลหะแข็ง ส่วนที่เป็นตัวหนังสือและส่วนที่เป็นพื้นป้าย อาจเลือกวัสดุที่แตกต่างกัน โดยพิจารณาร่วมกับวิศวกรในเรื่องของความทนทาน และจะต้องมีการแสดงการรับรองจากวิศวกรด้วย

4. Vandalism Considerations ข้อควรคำนึงถึงภัยที่อาจเกิดจากการบ่อนทำลายและการเสื่อมสภาพ ต้องไม่แตกหักง่ายเมื่อโดนลมฝน การติดตั้งป้ายสัญลักษณ์ในที่สาธารณะนักออกแบบควรเลือกใช้วัสดุที่นำมาใช้ทำป้าย เทคนิค ความแข็งแรงคงทน กรรมวิธีการออกแบบและการติดตั้งที่สามารถป้องกันป้ายสัญลักษณ์จากการนี้ได้

5. Flexibility to Accommodate Changes and Additions ข้อกำหนดในด้านการประยุกต์ปรับเปลี่ยน หรือเพิ่มเติมป้ายสัญลักษณ์ได้ในภายหลัง นักออกแบบควรคำนึงถึงเรื่องการเลือกใช้วัสดุ เทคนิค กรรมวิธี การออกแบบติดตั้งเป็นการวางแผนการ เพื่อเปลี่ยนแปลงในอนาคต

6. Readability Factor ตัวแปรของการอ่านความยากง่ายของการอ่านได้กำหนดรูปแบบของตัวอักษรและขนาดตัวอักษรดังนี้

6.1 Letter Style รูปแบบของตัวอักษร

6.1.1 ตัวอักษรที่ไม่มีฐาน (Sans Serif) ชื่อตัวอักษร Helvetica มีรูปแบบที่เรียบง่าย รวมนิยมมากกว่า ตัวอักษรกลุ่มมีฐาน (Serif)

6.1.2 การใช้ตัวพิมพ์ใหญ่และตัวพิมพ์เล็กร่วมกัน ช่วยในการอ่านได้ดีกว่าการใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด

6.1.3 คำที่ใช้ตัวพิมพ์เล็ก นั้นส่วนของตัวอักษรที่ยาวกว่าระดับบรรทัดทำให้มีรูปแบบที่เด่นชัด น่าสนใจ ช่วยในการใช้พื้นที่ว่างจะเป็นการช่วยในการอ่านและจดจำ

6.1.4 รูปแบบของตัวอักษรทำให้เกิดบุคลิก (Personality) กับสถานที่ให้ความหมายและสร้างความประทับใจในที่ดีให้กับสภาพแวดล้อมนั้น

6.2 Readability การอ่าน

6.2.1 การอ่านขึ้นอยู่กับขนาดของตัวอักษร

6.2.2 การอ่านที่เกิดขึ้นขณะเดินมีหลักกำหนดดังนี้

ตัวอักษรที่ไม่มีฐาน เช่น Helvetica Medium สูง 1 นิ้ว จะสามารถอ่านได้จากระยะห่าง 40 ฟุต ตัวอักษรที่มีฐาน เช่น Clarendon สูง 1 นิ้ว สามารถอ่านจากระยะห่าง 25 ฟุต ดังนั้นความสามารถในการอ่าน สามารถหาได้จากอัตราส่วนระหว่างขนาดของตัวอักษรกับระยะทาง

6.2.3 การจัดทำป้ายควรคำนึงถึง การคัดเลือกรูปแบบตัวอักษรจากข้อมูลที่ยาวที่สุด จำนวนบรรทัดจะช่วยกำหนดขนาดของป้ายเพื่อการอ่านได้ง่าย

6.3 Letter and Line Spacing ตัวอักษรและพื้นที่ระหว่างบรรทัด

6.3.1 ขนาดของพื้นที่ว่างระหว่างอักษรและระหว่างบรรทัด ต้องเป็นสัดส่วนที่เหมาะสมกับการมองเห็น และการอ่านถ้าตัวอักษรจัดวางชิดกันมากจะทำให้อ่านได้ยาก แต่ถ้าห่างกันมากจะทำให้ข้อความไม่ต่อเนื่อง

6.3.2 การอ่านจากระยะที่ใกล้ จะใช้ช่องไฟน้อยกว่าการอ่านจากระยะไกล

6.3.3 การจัดช่องไฟ ขึ้นอยู่กับมุมมองของการมอง

6.3.4 มุมมองของการมองกว้าง จะต้องเพิ่มช่องไฟระหว่างตัวอักษรเพื่อไม่ให้ตัวอักษรแลดูทับซ้อนกัน

6.4 Copy Position ตำแหน่งการจัดวางข้อมูล

6.4.1 ตำแหน่งตัวอักษร ที่เป็นข้อมูลบนป้าย มีบทบาทที่สำคัญกับการอ่านออก

6.4.2 ควรเว้นพื้นที่ว่างโดยรอบตัวอักษรให้พอเหมาะ ทำให้ป้ายสามารถอ่านได้ง่าย สบายตาและควรแยกข้อมูลให้โดดเด่นออกจากสภาพแวดล้อม

6.4.3 ควรเลือกขนาดของป้ายให้เหมาะสมกับจำนวนข้อมูลบนป้าย

6.4.4 ตำแหน่งการจัดวางข้อมูล 9 รูปแบบ คือ Upper Left บนซ้าย, Upper Centered บนกลาง, Upper Right บนขวา, Centered Left กลางซ้าย, Centered กลาง, Centered Right กลางขวา, Lower Left ล่างซ้าย, Lower Centered ล่างกลาง, Lower Centered ล่างกลาง

6.4.5 ควรใช้ตารางแสดงการจัดช่องไฟตัวอักษรมาตรฐานของระบบ New York City Transit Authority

6.5 Color สี

6.5.1 สีของตัวอักษร และสีของพื้นป้ายมีผลต่อการอ่านออก

6.5.2 การใช้คู่สีที่ตัดกัน จะทำให้อ่านได้ง่าย ควรให้สีอยู่ในขอบเขตพื้นที่ที่เหมาะสม ไม่รบกวนสายตา ไม่ควรใช้สีสะท้อนแสงและสีที่เคลือบมุก

6.5.3 ตัวอักษรขาวบนพื้นป้ายดำ เป็นคู่สีตัดกันที่อ่านได้ง่ายที่สุด

6.5.4 ตัวอักษรขาวบนพื้นป้ายดำจะดูมีขนาดใหญ่กว่าตัวอักษรดำบนพื้นป้ายขาว

6.5.5 สีที่ใช้ กับระบบป้ายสัญลักษณ์ ควรมีความกลมกลืนกันสีที่ใช้กับสถาปัตยกรรม และควรใช้สีที่เข้ากันได้ดีกับสภาพแวดล้อม

6.5.6 การใช้ คู่สีที่ตัดกันหรือการใช้แม่สี อาจใช้ให้ตัดกับสีของสถาปัตยกรรม

6.6 The Viewing Angle องศาของมุมมอง

6.6.1 องศาของมุมมอง มีผลต่อการจัดช่องไฟของตัวอักษร

6.6.2 องศาของมุมมอง มีผลต่อการใช้ป้ายสัญลักษณ์ภายนอก มากกว่าป้ายสัญลักษณ์ภายใน

6.6.3 ป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้กับรถยนต์เคลื่อนที่ด้วยความเร็วแตกต่างกัน มีผลต่อการจัดช่องไฟของตัวอักษร

6.7 Legibility มาตรฐานในการอ่านการมองเห็นสัญลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นรูปภาพตัวอักษร การจัดวาง สี สัน แสง ช่องว่างและมุมมอง ล้วนแต่มีผลต่อการอ่านและการมองเห็นได้ ตามธรรมชาติ ควรหลีกเลี่ยงการหักเหของมุมที่เกินกว่า 10 องศา จากระดับสายตา ซึ่งหลักการนี้มีประโยชน์มากกับการกำหนดความสูง ถ้ามุมมองต้องหักเหเกินกว่า 10 องศา ระดับสายตาธรรมชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดป้ายและระยะห่างจะต้องปรับเปลี่ยนไปเช่น แผ่นป้ายระดับเหนือพื้นดิน

15 ฟุต ควรจะใหญ่กว่าแผ่นป้ายเหนือพื้นดิน 8 ฟุต นอกจากนั้นสัญลักษณ์ที่อยู่บนฉากโปร่ง แสง ควรลดความแรง หรือความเข้มของแสงลง เพื่อเป็นการกระจายแสงทำให้อ่านออกได้อย่างชัดเจน

6.7.1 สัญลักษณ์และตัวอักษร การตัดสินใจรูปแบบและขนาดของป้ายสัญลักษณ์ที่เหมาะสม ทำจากการทดสอบการอ่านในระยะทางที่ไกลที่สุดที่สามารถมองเห็นได้ มีหลักการดังนี้

6.7.1.1 สัญลักษณ์ อาจมีขนาดใหญ่กว่าตัวอักษรได้ แต่ไม่ควรเล็กกว่ามาตรฐานการมองเห็น

6.7.1.2 ขนาดของตัวอักษร ควรจะได้รับการทดสอบให้เหมาะสมคือ ตัวอักษรต้องเพิ่มความสูงขึ้น 1 นิ้ว ในระยะทางการมองทุกๆ 50 ฟุต

6.7.1.3 สัญลักษณ์และตัวอักษร ต้องมีขนาดที่สมดุลกันเพื่อการมอง

6.7.1.4 ไม่ควรใช้ตัวอักษรควบคู่กับสัญลักษณ์ภาพ เพื่อให้มีอิสระในการสื่อความหมาย

6.7.1.5 รูปแบบของตัวอักษรที่ใช้ควรง่ายต่อการอ่าน มีรูปแบบที่สัมพันธ์กับสัญลักษณ์ภาพและสภาพแวดล้อม ตัวอักษรและช่องว่างระหว่างคำ มีผลต่อการอ่านออก

6.7.1.6 รูปแบบของตัวอักษร ระยะทาง สีและแสง มีผลต่อการจัดช่องไฟของตัวอักษร โดยทั่วไปจะใช้กฎการจัดระยะด้วยนิ้วมือ (The Rules of Thumb)

6.7.1.7 ตัวอักษรสีขาวบนฉากสีดำ ต้องใช้ช่องไฟระหว่างคำมากกว่าตัวอักษรสีดำบนฉากสีขาว

6.7.1.8 ช่องไฟระหว่างตัวอักษร จะขึ้นอยู่กับความเข้มของแสง

7. Multilingual Need ความต้องการสื่อสารข้ามชาติ กับคนหลายชาติหลายภาษา โดยใช้ ภาษาสากลในยุคสื่อสารไร้พรมแดน เพื่อให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก และการคมนาคมขนส่ง ทำให้นักออกแบบเลือกใช้ ป้ายสัญลักษณ์ที่สามารถสื่อความหมายแทนคำพูด โดยกำหนดสัญลักษณ์ที่เป็นภาพ และอาจใช้ร่วมกับตัวอักษรภาษาอังกฤษหรือภาษาหลักที่เป็นภาษาใดภาษาหนึ่งประกอบอยู่ในแผ่นป้าย

8. Regulatory Consideration ข้อควรคำนึงเกี่ยวกับระเบียบกฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับป้ายสัญลักษณ์ การติดตั้งป้ายต้องขออนุญาตตามกฎหมาย พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร เป็นหน้าที่ของนักออกแบบ ที่จะหาข้อมูลเกี่ยวกับกฎข้อบังคับของหน่วยราชการ ที่มีหน้าที่ควบคุมการติดตั้งป้ายตัวอย่าง เช่น พื้นที่เขตกทม. มีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สำนักงานโยธาและสำนักงานเขต ที่มีรายละเอียดการยื่นขอติดตั้งป้ายได้แก่ ขนาดสัดส่วนของป้าย รายละเอียดของวัสดุ และสีป้ายที่ต้องใช้แสงไฟ ต้องมีรายละเอียดของอุปกรณ์ไฟฟ้า และการติดตั้งด้วยการแสดงส่วน

ประกอบด้านข้างของป้าย ภาพวาดของป้ายที่แสดงให้เห็นถึงสัดส่วนที่แท้จริง วัสดุที่จะใช้สีส่วนที่จะใช้แสงรวมทั้งสัญลักษณ์ต่างๆ และตัวหนังสือที่ปรากฏบนป้ายสัญลักษณ์เป็นต้น

9. Need for Illumination ความจำเป็นในการให้แสงสว่าง เพื่อใช้ในเวลากลางวันหรือกลางคืน เป็นหน้าที่ของนักออกแบบที่จะกำหนดความต้องการแสงและไฟฟ้า ขนาดของพื้นที่ติดตั้ง และกรรมวิธีในการให้แสงสว่าง โดยอาจใช้ดวงไฟที่ให้แสงจากภายนอกตัวแผ่นป้าย เช่น การติดตั้งไฟสปอตไลท์ ต้องสามารถตั้งโชว์ให้สวยงามในช่วงกลางวันได้ด้วย การออกแบบให้เหมาะสมที่ไม่ก่อให้เกิดการรบกวนสายตา กับผู้สัญจรรวมทั้งการเดินสายไฟ จะต้องเก็บซ่อนให้เรียบร้อย เพื่อป้องกันอันตราย ส่วนการเปิดใช้ไฟฟ้านั้นจะสามารถเปิดในช่วงเวลาที่ทางการกำหนด และในกรณีที่ไฟฟ้ายู่ภายในตัวกล่องป้ายจะนิยมใช้แสงจากหลอดฟลูออเรสเซนต์

10. Need for Graphic Manual เป็นหน้าที่ของนักออกแบบที่จะกำหนด ให้มีการใช้และจัดทำหนังสือคู่มือการออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ให้กับลูกค้าเพื่อใช้ร่วมกับป้ายสัญลักษณ์เพราะต้องคำนึงถึงการใช้งานที่มีความต่อเนื่องและจะต้องมีการวางแผนไว้เพื่อการปรับแต่งป้ายในอนาคต หนังสือคู่มือระบบป้าย มักใช้กับสถาบันบริษัทขนาดใหญ่ ที่มีรายละเอียดของป้ายมากและซับซ้อน ซึ่งรายละเอียดจะอยู่ในหนังสือคู่มือการใช้งานนี้

11. Budget Consideration and Cost Effectiveness ข้อควรคำนึงถึงในเรื่องงบประมาณ และรายจ่ายที่จำเป็น การวางแผนเพื่อกำหนดงบประมาณ ซึ่งรวมทั้งค่าวัสดุและวิธีการผลิต รวมถึงการวิเคราะห์รายจ่ายที่อาจเกิดขึ้นในระยะยาว เป็นหน้าที่ของนักออกแบบที่จะกำหนดงบประมาณในแต่ละระบบให้ลูกค้าพิจารณา ซึ่งอาจจัดเป็นงบประมาณ ที่เป็นสัดส่วนจากงบประมาณทั้งหมดของโครงการ (เอื้อเอ็นดู คีตกุล ณ อุรุชา 2543 : 46 - 50)

เกณฑ์การออกแบบโครงสร้าง การออกแบบโครงสร้างของป้ายประเภทต่างๆ เพื่อการใช้งานในแหล่งท่องเที่ยวในสภาพภูมิประเทศ และสภาพความเป็นอยู่ซึ่งแตกต่างกันอย่างมากมายทั่วประเทศ การวางแผนการออกแบบเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการใช้งานในลักษณะดังกล่าวสามารถพิจารณาออกเป็น 2 หัวข้อใหญ่ ๆ คือ

1. ประโยชน์ใช้สอย (Function) ป้ายต่าง ๆ ถูกออกแบบขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยหลัก คือการบอกข้อมูลให้ผู้ที่ผ่านไปผ่านมาเห็นและเข้าใจได้อย่างชัดเจนและรวดเร็วในด้านประโยชน์ใช้สอยของโครงป้าย มีข้อมูลที่ต้องคำนึงถึงต่อไปนี้

- 1.1 ความโดดเด่นและสะดุดตาในการมองเห็นป้าย
- 1.2 ความยืดหยุ่นในการเพิ่มหรือลดจำนวนป้าย
- 1.3 ความกลมกลืนและไม่กีดขวางสภาพแวดล้อม

2. การสร้าง (Construction) เนื่องจากการใช้ป้ายเป็นไปอย่างกว้างขวาง ดังนั้นการออกแบบจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการสร้าง (การผลิตและการติดตั้ง) สำหรับบางแหล่งท่องเที่ยวซึ่งอยู่ห่างไกลและมีวัสดุตลอดจนอุปกรณ์ที่จำกัดสิ่งที่สำคัญในการพิจารณาเกี่ยวกับการสร้างได้แก่

2.1 การผลิตและการติดตั้งได้ง่ายและรวดเร็ว

2.2 ความแข็งแรงทนทานต่อสภาพธรรมชาติและการทำลายของมนุษย์

2.3 สามารถซ่อมแซมได้สะดวกและรวดเร็ว (โสภณี ภาวิจันทร์ 2527 : 273,อ้างถึงใน ตติยา เทพพิทักษ์ 2546 : 22)

การสร้างระบบป้ายสัญลักษณ์ภายนอก (Creation of Exterior signage System) มีหลักการที่ควรคำนึงถึงดังนี้

1. ขนาดและรูปร่างป้ายสัญลักษณ์ (Size and Shape)

2. ตำแหน่งติดตั้งป้ายสัญลักษณ์ (Location)

3. พื้นที่ใช้ฐานของป้ายและ โครงป้ายสัญลักษณ์ (Enclosures and Supports)

4. วัสดุ (Materials)

5. การดูแลรักษา (Maintenance)

6. การป้องกันการบ่อนทำลาย (Vandal Resistant Signs)

ตำแหน่งติดตั้งป้ายสัญลักษณ์ (Location)

นักออกแบบ ควรมีขั้นตอนการวางแผนงาน โดยเริ่มจาก การสำรวจและบันทึกภาพบริเวณรอบๆ สถานที่ที่การวิเคราะห์ผังพื้นที่เพื่อการพิจารณาแบบร่างบริเวณจอตรงเพื่อหาข้อจำกัดในการมองเห็น บริเวณหัวมุม หรือขอบตึกสี่แยกหลัก ทางเข้าด้านหน้าตึก ต้นไม้สิ่งบดบังทางสถาปัตยกรรมที่อาจไม่ได้แสดงไว้ในผังพื้นที่ (SitePlan) จากนั้นออกแบบโดยใช้ผังพื้นที่ช่วยกำหนดตำแหน่งของป้ายโดยจะต้องคำนึงถึง การจัดวางตำแหน่งของป้ายที่ใช้เตือนล่วงหน้าก่อนการจัดวางป้ายจริงไว้ในผังพื้นที่นั้นที่สำคัญต้องพิจารณาการใช้งานป้ายตามหน้าที่ รวมทั้งกฎข้อบังคับควบคุมในแต่ละท้องถิ่น ด้วยป้ายสัญลักษณ์ภายนอกควรพิจารณาวางแผนงานติดตั้งเพื่อการใช้งาน โดยคำนึงถึง

1. ลักษณะของงานที่เป็นธุรกิจของตึกหรือโครงการที่ตั้ง

2. สภาพคล่อง ในการสัญจรทางรถยนต์และทางเท้าของเขตพื้นที่ป้าย ต้องอำนวยความสะดวกโยชน์ได้มากที่สุด

3. ลักษณะกายภาพของสถาปัตยกรรมตึก เช่น เสา กันสาดและสิ่งบดบังการติดตั้งป้าย

4. อุปสรรค สิ่งบดบังสายตาชั่วคราวต่อ ผู้ขับขี่ยานพาหนะและเดินถนน เช่น ต้นไม้ สิ่งก่อสร้าง การติดตั้งป้ายความต้องอยู่เหนืออุปสรรคเหล่านี้

5. ความสัมพันธ์ระหว่างป้ายที่มีอยู่เดิมและป้ายที่จะจัดทำขึ้นใหม่ต้องไม่เป็นปัญหาต่อการมอง

6. จำนวนทิศทางที่ต้องมองเห็นป้าย เช่น ป้ายบอกทิศทางบนถนน หรือตามสี่แยกต้องแจ้งข้อมูลให้เห็นได้จากหลายด้าน

7. มุมมองมาตรฐานจากระดับสายตาถึงป้ายสัญลักษณ์ ต้องไม่น้อยกว่า 60 องศา จะทำให้มองเห็นได้ชัดเจน

8. ข้อกำหนดข้อบังคับ ที่ควบคุมเกี่ยวกับตำแหน่งติดตั้งและความสูงของป้าย เช่น ข้อห้ามป้ายยื่นกีดขวางทางเดินสาธารณะซึ่งจะมีระยะขึ้นกับเขตท้องที่กำหนด

9. การกำหนดตำแหน่งติดตั้งป้าย เช่น ป้ายจราจร ป้ายหยุดรถ ป้ายลดความเร็ว ป้ายเลี้ยว ควรติดตั้งในตำแหน่งที่แจ้งผู้ขับขี่ล่วงหน้าก่อนทำการตัดสินใจ

พื้นที่ใช้งานของป้ายและโครงป้ายสัญลักษณ์ (Enclosures and Supports)

ป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้ภายนอกส่วนใหญ่แล้ว จะเป็นลักษณะป้ายชนิดขาตั้ง ที่ติดตั้งอย่างเป็นอิสระ (Freestanding) และมักใช้เป็นป้ายที่ให้แสงได้ มีทิศทางในการมองได้หลายทิศทางดังนั้นป้ายจะต้องมีการใช้พื้นที่ด้านหน้า-หลัง หรือพื้นที่หลายด้านซึ่งต้องมีการออกแบบในการสร้างโครงเสริมป้ายให้เป็นทางสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะไม่แบน หรืออาจเป็นป้ายหน้าเดียวที่ใช้การติดตั้งบนเสาขนาดเล็กก็ได้

Monolithic ป้ายลักษณะแบบเสาที่ใช้โครงสร้างเดียวมีพื้นที่ในการจัดเรียงข้อความเป็นแถวทางแนวดิ่ง จึงทำให้ใช้ได้ภายในพื้นที่จำกัด

Illuminated Sign ป้ายสัญลักษณ์ที่ให้แสงสว่าง ประกอบด้วยอุปกรณ์กล่องไฟ จึงต้องใช้พื้นที่โครงสร้างแบบสามมิติที่มีความหนาทำให้ตัวป้ายแลดูเทอะทะ เมื่อใช้ร่วมกับขาตั้งของป้าย การออกแบบขาตั้งป้ายที่ดีช่วยทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับตัวแผ่นป้าย

ป้ายสัญลักษณ์ส่วนใหญ่แล้ว มักสร้างโดยใช้รูปร่างสี่เหลี่ยมผืนผ้าและมักทำด้วยแผ่นโลหะเพราะผลิต จัดสร้าง และติดตั้งได้ง่ายกว่าป้ายที่มีรูปร่างลักษณะอื่น

ตารางที่ 4 แสดงวัสดุสำหรับป้ายสัญลักษณ์ภายนอก

วัสดุ	เทคนิค	การใช้งาน
Metal		
Bronze brass	Cast Letters	ตัวหล่อ

ตารางที่ 4 (ต่อ)

วัสดุ	เทคนิค	การใช้งาน
บรอนซ์ / ทองเหลือง	Cutout Letters	ติดเป็นตัว
	Supports	ตัวเสริมโครงป้าย
	Plaques	แผ่นป้ายโลหะ
Aluminium	Cast Letters	ตัวหล่อ
อลูมิเนียม	Cutout Letters	ติดเป็นตัว
	Supports	ตัวเสริมโครงป้าย
	Plaques	แผ่นป้ายโลหะ
Stainless Steel	Cutout Letters	ติดเป็นตัว
สแตนเลส	Panels	พื้นป้ายโลหะ
	Supports	ตัวเสริมโครงป้าย
Steel / Zinc	Cutout Letters	ติดเป็นตัว
เหล็ก / สังกะสี	Panels	พื้นป้ายโลหะ
	Supports	ตัวเสริมโครงป้าย
Wood		
Solid Wood	Plaques	แผ่นป้ายไม้
ไม้เนื้อแข็ง	Supports	ตัวเสริมโครงป้าย
Exterior Plywood	Plaques	แผ่นป้ายไม้
ไม้อัดภายนอก		
Stone		
Marble	Carved Letters	ตัวอักษรสลัก
หินอ่อน	(Cut in / Projecting)	แบบนูนต่ำ นูนสูง
Granite	Sand-Blasted Letter	ขัดทราย
แกรนิต		
Limestone	Panels	พื้นป้าย
หินปูน		
Concrete	Sign / Sign Bases	ป้าย / ฐานป้าย

ตารางที่ 4 (ต่อ)

วัสดุ	เทคนิค	การใช้งาน
คอนกรีต	Cast Letters	ตัวหล่อ
Glass		
Glass	Chip	ตัดเป็นชิ้น
กระจก	Ground	บด
Transparent	Silk Screen Letter	ตัวซิลค์สกรีน
กระจกใส	Sand - Blasted	ขัดทราย
Opaque	Acid Etched	กัดกรด
กระจกทึบ		
Glare / Non Glare	Panels	พื้นป้าย
สะท้อน / ไม่สะท้อนแสง		
Plastic		
Acrylic / Plexiglass	Illuminated Panels	พื้นป้ายให้แสง
อะคริลิก		
Fiberglass	Hand Lay - up	แต่งด้วยมือ
ไฟเบอร์กลาส	Production Molds	หล่อแม่พิมพ์

ที่มา : ระบบป้ายสัญลักษณ์ (กรุงเทพฯ : พลัสเพลส, 2543), 110-111.

เกณฑ์การเลือกวัสดุที่ใช้ภายนอกอาคาร

1. ไม่ติดไฟ หรือติดไฟยาก
2. กรรมวิธีการผลิตง่าย
3. ไม่เป็นวัสดุมีพิษ
4. กรรมวิธีติดตั้งง่าย และราคาถูก
5. ไม่เป็นตัวนำความร้อนที่ดี
6. ป้องกันการดูดซึมของน้ำ
7. น้ำหนักเบา
8. ทำความสะอาดได้ง่าย

9. ทำสีได้หลายสี

10. เป็นวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องตลาด และเป็นที่ยอมรับใช้

11. มีความคงทน มีอายุการใช้งานได้นานพอสมควร

การดูแลรักษา (Maintenance)

การเลือกใช้วัสดุควรคำนึงถึง ความแข็งแรงทนทานดูแลรักษาง่าย จัดสร้างและผลิตด้วยกรรมวิธีที่ไม่ซับซ้อน เพื่อช่วยในการลดค่าใช้จ่าย เช่น

1.1 ไม้ หิน วัสดุธรรมชาติ จะดูแลรักษาง่าย และควรทำความสะอาดตามเวลาที่กำหนด

1.2 โลหะ ควรทำความสะอาดและขัดมันพื้นผิวอย่างสม่ำเสมอ

การเลือกใช้กรรมวิธีการผลิตที่ช่วยลดขั้นตอนการดูแลรักษา เช่น วิธีปิดทับบนผิวหน้าแผ่นป้ายโดยการซ้อนทับด้วยแผ่นพลาสติก จะทำความสะอาดได้ง่าย

ป้ายโลหะกักรัดที่ใช้วิธีปิดทับบนผิวหน้าป้ายด้วย แผ่นพลาสติก (Plexiglass) จะทำความสะอาดได้ง่าย

จากข้อมูลในล่วนที่ 2 ว่าด้วยเรื่องการออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ ทำให้ทราบถึงประเภทของป้ายสัญลักษณ์ และวิธีการออกแบบป้ายสัญลักษณ์ ที่ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลักในเรื่องของรูปร่าง, วัสดุที่ใช้, การเลือกใช้สี ซึ่งเป็นประโยชน์ในการศึกษาหาแนวทางในการออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไป

ส่วนที่ 3 ป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้กับการท่องเที่ยวของประเทศไทยในปัจจุบัน

ข้อมูลระบบป้ายสัญลักษณ์ของกรมทางหลวงนั้น ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลของป้ายจราจร ซึ่งเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของกรมทางหลวง ในการจัดทำป้ายดังกล่าวสำหรับใช้กับสภาพการจราจรภายในประเทศไทยอยู่แล้ว แต่ในการใช้งานของป้ายจราจรก็จะมีแบ่งหมวดหมู่ ตามหน้าที่การใช้งานกันไป ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยโดยสรุปได้ดังนี้

ป้ายจราจร แบ่งแยกตามหน้าที่ดังนี้

1. ป้ายบังคับ เป็นป้ายซึ่งแสดงกฎจราจรเฉพาะที่นั้นๆ ใช้เพื่อบังคับและควบคุมการจราจร ป้ายบังคับมีผลบังคับตามกฎหมาย

2. ป้ายเตือน เป็นป้ายเพื่อใช้เตือนผู้ขับขี่รถยนต์ ถึงลักษณะสภาพที่อาจเกิดอันตราย หรือมีการบังคับควบคุมการจราจรข้างหน้า ซึ่งควรต้องระมัดระวัง

3. ป้ายแนะนำ เป็นป้ายที่ใช้เพื่อแนะนำ ให้ผู้ใช้ทางสามารถเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทางได้ถูกต้องสะดวกและปลอดภัย อันได้แก่ ป้ายซึ่งแสดงหมายเลขทางหลวง จุดหมายปลายทาง ทิศทาง ระยะทาง สถานที่สำคัญ สถานบริการและอื่นๆ

มาตรฐานการออกแบบ รูปร่าง สี ขนาด เครื่องหมายสัญลักษณ์ ตัวเลขตัวอักษรของป้ายจราจรที่ได้ออกแบบ เพื่อให้ผู้ขับขี่รถยนต์บนทางหลวง สามารถอ่านได้ง่ายให้มีเวลาทำความเข้าใจ และเวลาปฏิบัติตามได้เพียงพอมองเห็นได้ชัดเจนเข้าใจและจำได้ง่ายเป็นมาตรฐานเดียวกัน

ลักษณะของป้ายจราจร ป้ายจราจรทุกป้ายซึ่งจะติดตั้งบนทางหลวงทุกแห่ง จะต้องเป็นป้ายที่มีลักษณะเป็นไปตามมาตรฐาน ที่เกี่ยวกับรูปร่าง สี ขนาด เครื่องหมายและสัญลักษณ์ ตัวเลข และตัวอักษรเส้นของป้ายดังต่อไปนี้

1. รูปร่างของป้ายจราจร

รูปร่างแปดเหลี่ยม (Octagon shape) ใช้เฉพาะป้ายหยุด

รูปสามเหลี่ยมด้านเท่า (Equilateral Triangle Shape) มุมชี้ลง ใช้เฉพาะป้าย

ให้ทาง

รูปกลม (Round Shape) ใช้เฉพาะป้ายบังคับ

รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมุมตั้งขึ้น (Diamond Shape) ใช้เฉพาะป้ายเตือน

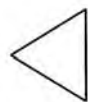

รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า (Rectangular Shape) ใช้เฉพาะป้ายแนะนำและป้ายเตือน

รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส (Square Shape) ใช้เฉพาะป้ายแนะนำและป้ายเตือน

ความเร็ว

รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว (Isosceles Triangle Shape) มุมแหลมชี้ไปทางซ้าย

ใช้เฉพาะป้ายเขตห้ามแซงรูปร่างอื่น

รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า (Rectangular Shape) มีด้านยาวเป็นด้านตั้งใช้เฉพาะป้ายแนะนำสถานที่แหล่งท่องเที่ยว (กระทรวงคมนาคม, กรมทางหลวง, กองวิศวกรรมจราจร 2543

2. สีของป้ายจราจร

2.1 ป้ายบังคับ โดยทั่วไปใช้สีขาวเป็นพื้น เส้นขอบป้าย และเส้นใจกลางใช้สีแดง เครื่องหมายสัญลักษณ์ ตัวเลขและตัวอักษรป้ายใช้สีดำยกเว้น

2.1.1 ป้ายห้ามจอดรถ พื้นป้ายสีน้ำเงิน เส้นขอบป้าย และเส้นใจกลางใช้สีแดง

2.1.2 ป้ายหยุด พื้นป้ายสีแดง เส้นขอบป้าย และเส้นตัวอักษรใช้สีขาว

2.1.3 ป้ายสุดเขตบังคับ พื้นป้ายขาว เส้นขอบป้าย และเส้นใจกลางสีดำ

2.2 ป้ายเตือน โดยทั่วไปใช้สีเหลืองเป็นพื้นเส้นขอบป้ายเครื่องหมายสัญลักษณ์ตัวเลข และตัวอักษรบนป้ายใช้สีดำ

2.3 ป้ายแนะนำ

2.3.1 ป้ายแนะนำทั่วไปมี 4 ประเภทคือ

2.3.1.1 พื้นป้ายสีขาว เส้นขอบป้าย เครื่องหมาย ตัวเลข ตัวอักษร และสัญลักษณ์ ใช้สีดำ

2.3.1.2 พื้นป้ายสีน้ำเงิน เส้นขอบป้าย เครื่องหมาย ตัวเลข ตัวอักษร และสัญลักษณ์ใช้สีขาว หรือสีอื่นที่กำหนดเฉพาะป้าย

2.3.1.3 พื้นป้ายสีน้ำเงิน ภาพสัญลักษณ์สีน้ำเงินบรรจุในรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสสีขาว เส้นขอบป้าย เครื่องหมาย ตัวเลข ตัวอักษรสีขาว (ป้ายแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ)

2.3.1.4 พื้นป้ายสีขาว ภาพสัญลักษณ์สีขาวบรรจุในรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสสีน้ำตาล เส้นขอบป้าย เครื่องหมาย ตัวเลข ตัวอักษรสีน้ำตาล (ป้ายแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน)

2.3.2 ป้ายแนะนำชนิดพิเศษ หรือใช้ติดตั้งบนทางหลวงพิเศษ มี 2 แบบคือ

2.3.2.1 พื้นป้ายสีเขียว เส้นขอบป้าย เครื่องหมาย ตัวเลข ตัวอักษร และสัญลักษณ์ใช้สีขาว

2.3.2.2 พื้นป้ายสีน้ำเงิน เส้นขอบป้าย เครื่องหมาย ตัวเลข ตัวอักษร และสัญลักษณ์ใช้สีขาว หรือสีอื่นที่กำหนดเฉพาะป้าย

2.4 ป้ายบอกจุดหมายปลายทาง

ลักษณะป้ายเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า พื้นป้ายสีขาว เส้นขอบป้ายสีดำ ตัวอักษร ตัวเลข และเครื่องหมายลูกศรสีดำ บรรจุข้อความระบุถึงจุดหมายปลายทางนั้นๆ ประกอบในป้าย หลักเกณฑ์การใช้โดยทั่วไป ไม่ควรแสดงชื่อจุดหมายปลายทางเกิน 3 ชื่อ บนสถานที่ติดตั้งเดียวกัน

2.4.1 ป้ายบอกจุดหมายปลายทาง 1 ป้ายต่อจุดหมายปลายทาง 1 ทิศทาง การเรียงลำดับป้าย จะต้องเรียงจากบนลงล่าง โดยให้ป้ายบอกจุดหมายปลายทางตรงไปอยู่บนสุด ถัดลงมา เป็นจุดหมายปลายทางที่อยู่ทางซ้าย ถัดสุดเป็นชื่อเมืองหรือสถานที่สำคัญที่ใกล้ที่สุดทางขวา

2.4.2 ชื่อที่ปรากฏบนป้ายบอกจุดหมายปลายทางเดียวกัน ตามแยกต่างๆ จะต้องเป็นชื่อเดียวกันตลอด

2.4.3 จุดหมายปลายทางใช้บนแผ่นป้ายแต่ละทิศทางต้องเป็นจุดหมายปลายทาง

2.4.4 ที่สำคัญที่สุดของทิศทางนั้น ถ้ามีเมืองสำคัญเท่าๆกันหลายแห่ง ในทิศทางเดียวกัน ก็ให้ใช้ชื่อจุดหมายปลายทางที่ใกล้กว่า

2.4.5 ในกรณีที่ป้ายบอกจุดหมายปลายทาง มิได้ระบุถึงเมือง หรือสถานที่สำคัญ

2.4.6 ข้างหน้าจะต้องติดตั้งป้ายบอกระยะทาง (Distance Signs) เมื่อเลี้ยวทางแยกไปแล้วทุกแห่ง เพื่อแนะนำผู้ขับขี่รถยนต์ ให้ทราบถึงเมืองหรือสถานที่สำคัญข้างหน้า

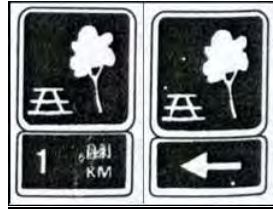
2.4.7 ไม่ควรใช้ป้ายบอกจุดหมายปลายทางบ่อยครั้ง สำหรับจุดหมายปลายทางที่ยังมีทิศทางต่อไปข้างหน้า เว้นแต่ทางหลวงที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทาง ที่สำคัญข้างหน้าอยู่ไกล และผ่านทางแยกหลายทางแยกที่จะทำให้เกิดการสับสน ให้พิจารณาติดตั้งป้ายแนะนำเพื่อเน้นถึงจุดหมายปลายทางที่ติดตั้งบนสถานที่เดียวกัน ต้องยาวเท่ากัน

2.4.8 ขนาดของป้ายบอกจุดหมายปลายทาง ขึ้นอยู่กับความสูงและลักษณะของตัวอักษรที่ใช้ในป้าย อย่างไรก็ตาม เพื่อความเป็นระเบียบป้ายบอกจุดหมายปลายทางที่ติดตั้งบนสถานที่เดียวกันต้องยาวเท่ากัน

2.4.9 ให้ใช้ตัวอักษรไทยขนาดสูง 25 เซนติเมตร สำหรับใช้ป้ายบอกจุดหมายปลายทางที่ใช้ติดตั้งบนทางหลวงแผ่นดินสายประธานและบริเวณทางแยกที่สับสน และใช้ตัวอักษรไทย ขนาดสูง 20 เซนติเมตร สำหรับใช้ กับป้ายบอกจุดหมายปลายทาง ที่ใช้ติดตั้งบนทางหลวงแผ่นดินสายรองและทางหลวงจังหวัด

2.5 ป้ายแสดงข้อมูลและบริการ (Information and Service Signs) เป็นป้ายบริการที่ใช้แสดงข่าวสารข้อมูลและบริการที่สำคัญที่ผู้ขับขี่ควรทราบ ในการเดินทางบนทางหลวง และยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ทาง ที่สามารถใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆที่มีอยู่ข้างทางหลวง เช่น เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ป้ายบริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ได้แก่

2.5.1 ป้ายแสดงที่พักริมทาง (Rest Area Signs) ลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ประกอบด้วยป้ายสี่เหลี่ยมจัตุรัส พื้นป้ายสีน้ำเงิน เส้นขอบป้ายสีขาว บรรจุสัญลักษณ์เป็นรูปต้นไม้และม้านั่งสีขาวเพื่อแสดงให้ผู้ขับขี่รถยนต์ ทราบว่ามีที่พักอยู่ริมทางข้างหน้าตัวเลขอักษรภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ใช้สีขาวบนพื้นป้ายสีน้ำเงิน การติดตั้งป้ายแสดงที่พักริมทาง ต้องให้ขอบป้ายด้านขวาสุด ห่างจากขอบผิวจราจรไม่น้อยกว่า 0.06 เมตร ส่วนความสูงของขอบป้ายด้านล่างสุด ให้สูงจากขอบผิวจราจรไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร

ภาพที่ 7 แสดงตัวอย่างป้ายแสดงที่พักริมทาง

ที่มา : กระทรวงคมนาคม, กรมทางหลวง, กองวิศวกรรมจราจร, คู่มือเครื่องหมายควบคุมการจราจร ภาค 1 พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2543), 100.

2.5.2 ป้ายแสดงสถานที่ชมทิวทัศน์ (Scenic Area Signs) ลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าพื้นป้ายสีน้ำเงิน เส้นขอบป้ายสีขาว บรรจุข้อความและตัวเลขหรือเครื่องหมายลูกศรเพื่อแสดงระยะทางหรือทิศทางไปสู่สถานที่จัดไว้สำหรับชมทิวทัศน์ โดยใช้ตัวอักษร ตัวเลขและเครื่องหมายลูกศรสีขาว การติดตั้งป้ายแสดงสถานที่ชมทิวทัศน์ ต้องให้ขอบป้ายด้านขวาสุดห่างจากขอบผิวจราจรไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร

ภาพที่ 8 แสดงตัวอย่างป้ายแสดงสถานที่ชมทิวทัศน์

ที่มา : กระทรวงคมนาคม, กรมทางหลวง, กองวิศวกรรมจราจร, คู่มือเครื่องหมายควบคุมการจราจร ภาค 1 พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2543), 101.

2.5.3 ป้ายแสดงสถานที่แหล่งท่องเที่ยว เป็นป้ายที่อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวผู้ใช้รถใช้ถนนที่ผ่านบริเวณสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเกิดความสนใจสามารถเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวได้ถูกต้อง ป้ายเหล่านี้ได้แก่

2.5.3.1 ป้ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ กิจกรรมและแหล่งชุมชน ลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า พื้นป้ายสีน้ำเงิน มีความยาวเป็นด้านตั้ง มีภาพสัญลักษณ์แสดงถึงธรรมชาติที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยว สีน้ำเงินบรรจุอยู่ในกรอบหน้าด่างสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่พื้นป้ายสีขาวมีข้อความภาษาไทยและภาษาอังกฤษสีขาวระบุถึงชื่อสถานที่ท่องเที่ยวได้ภาพสัญลักษณ์และมีตัวเลขหรือเครื่องหมาย เพื่อแสดงถึงระยะทาง หรือทิศทางที่ชี้ไปยังสถานที่ท่องเที่ยว

ภาพที่ 9 แสดงตัวอย่างป้ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ

ที่มา : กระทรวงคมนาคม, กรมทางหลวง, กองวิศวกรรมจราจร, คู่มือเครื่องหมายควบคุมการจราจร
ภาค 1 พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2543), 102.

2.5.3.2 ป้ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยวโบราณสถานทางประวัติศาสตร์ และ
ศาสนสถาน เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า พื้นป้ายสีขาว มีด้านยาวเป็นด้านตั้ง มีภาพสัญลักษณ์สีขาวแสดง
ถึงสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และศาสนสถานบรรจุอยู่ในกรอบรูปหน้าต่างสี่เหลี่ยมจัตุรัส
มีพื้นป้ายสีน้ำตาลมีข้อความตัวอักษรไทยและภาษาอังกฤษ สีน้ำตาลระบุถึงชื่อสถานที่ของโบราณ
สถานอยู่ใต้ภาพสัญลักษณ์ และมีตัวเลขหรือเครื่องหมายเพื่อแสดงถึงระยะทาง หรือทิศทางไปสู่
สถานที่ของ โบราณสถานอยู่ใต้สุด ให้ติดตั้งป้ายโบราณสถานก่อนถึงทางแยก ที่ทางหลวงตัดกัน
ประมาณ 500 เมตร – 1 กิโลเมตร โดยให้ขอบป้ายห่างจากขอบผิวจราจรไม่น้อยกว่า 0.60 เมตร
ส่วนความสูงของขอบป้ายด้านล่างสุด ให้สูงจากขอบผิวจราจรไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร

ภาพที่ 10 แสดงตัวอย่างป้ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็น โบราณสถาน

ที่มา : กระทรวงคมนาคม, กรมทางหลวง, กองวิศวกรรมจราจร, คู่มือเครื่องหมายควบคุมการจราจร
ภาค 1 พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2543), 103.

2.5.3.3 ป้ายรวมแหล่งท่องเที่ยว มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า บนพื้นป้าย
สีน้ำเงิน เส้นขอบป้ายสีขาว มีเส้นขีดกลางสีขาวคั่นระหว่างชื่อของแหล่งท่องเที่ยว ขนาดความกว้าง
ของเส้นขีดกลางจะต้องเท่ากัน หรือประมาณเท่ากับความกว้างของเส้น ขอบป้ายช่องบนสุดของป้าย
มีข้อความว่า “แหล่งท่องเที่ยว” มีภาษาอังกฤษอยู่ข้างล่างโดยใช้คำว่า “TOURISTATTRACTION”

และมีสัญลักษณ์รูปตัว “i” ซึ่งย่อมาจาก Information แสดงที่รวมแหล่งท่องเที่ยวสีขาวอยู่ในกรอบรูปสี่เหลี่ยมช่องล่าง ถัดมาในแนวเดียวกันก็มีเส้นจิกกลางสีขาวคั่น บรรจุข้อความระบุถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆของจังหวัด อำเภอ หรือบริเวณที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้กัน มีเครื่องหมายลูกศรแสดงทิศทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และมีสัญลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวสีน้ำเงิน อยู่ในกรอบสี่เหลี่ยมที่มีพื้นสีขาวอยู่อีกด้านหนึ่ง สำหรับชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่เป็น โบราณทางประวัติศาสตร์และศาสนสถานให้ใช้สัญลักษณ์สีน้ำตาล

ภาพที่ 11 แสดงตัวอย่างป้ายรวมแหล่งท่องเที่ยว

ที่มา : กระทรวงคมนาคม, กรมทางหลวง, กองวิศวกรรมจราจร, คู่มือเครื่องหมายควบคุมการจราจร
ภาค 1 พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2543), 104.

สี การใช้สีบนแผ่นป้ายทุกประเภทของกรมทางหลวงนั้น ใช้วัสดุพิเศษที่เรียกว่าแผ่นสะท้อนแสงในการผลิต ไม่ว่าจะเป็นตัวหนังสือหรือพื้นป้าย เพื่อให้การใช้งานของป้ายเหล่านั้นมีประสิทธิภาพ เมื่อต้องใช้ในเวลากลางคืนแผ่นสะท้อนแสงเป็นวัสดุสำหรับผลิตป้ายต่างๆ เช่น ป้ายจราจร ป้ายโฆษณาเพื่อให้สะท้อนแสงและมองเห็นได้ชัดเจนในเวลากลางคืน เพื่อประโยชน์ของผู้ใช้และประชาชนทั่วไป จึงกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแผ่นสะท้อนแสง

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้ กำหนดขึ้นโดยอาศัยเอกสารต่อไปนี้เป็นแนวทาง Fed.Spec.L – S - 300C Sheeting and tape, reflective : non March 20, 1979 exposed lens
ข้อกำหนดที่ ทล - ก 603/2526 ข้อกำหนดแผ่นสะท้อนแสงที่มีกาวยึดด้านหลังความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์แผ่นสะท้อนแสง มีดังนี้

1. แผ่นสะท้อนแสง (Reflective Sheeting) หมายถึงวัสดุแผ่นบางอ่อนสามารถสะท้อนแสงได้ มีกาวยึดด้านหลังสำหรับลงบนแผ่นวัสดุผิวเรียบ

2. ตัวประกอบความส่องสว่าง (Luminance Factor) หมายถึง อัตราส่วนของความสว่าง (Illuminance) ที่สะท้อนจากแผ่นสะท้อนแสงกับความสว่างที่สะท้อนจากแมกนีเซียมออกไซด์ โดยใช้หลอดไฟมาตรฐาน A ของ CIE มีหน่วยเป็นร้อยละ

3. สัมประสิทธิ์การสะท้อนแสง (Eefficient of Retro - Refection) หมายถึงอัตราส่วนของความร้อนแห่งการส่องสว่าง (luminous intensity, cd) ของแผ่นสะท้อนแสงกับความสว่าง (illuminance, lx) ในแนวตั้งฉากที่ผิวของแผ่นสะท้อนแสงมีหน่วยเป็นแคนเดลาต่อลักซ์ต่อตารางเมตร (cd/lx/m²)

ลักษณะทั่วไปแผ่นสะท้อนแสง ต้องเป็นแผ่นแบนเรียบฟิล์มชั้นนอก และสารสะท้อนแสงจะต้องปรากฏให้เห็นเป็นเนื้อเดียวกันการทดสอบโดยการตรวจพินิจแผ่นสะท้อนแสงมี 9 สี คือ ขาว, เหลือง, แดงเข้ม, ทอง, ส้ม, เขียว, น้ำตาล, แดงและน้ำเงิน

การจัดทำป้ายและการติดตั้ง ป้ายชี้ทางและป้ายแหล่งท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ตามสถานที่ที่ติดตั้งคือ

1. ป้ายที่ติดตั้งในเขตทางหลวง เช่น ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด และทางหลวงพิเศษต่างๆการจัดทำและติดตั้งป้ายอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของกรมทางหลวงกระทรวงคมนาคม ได้แก่ ป้ายแนะนำต่างๆ ป้ายชี้ทาง ป้ายแสดงข้อมูลและป้ายแสดงการบริการ

1.1 ความมุ่งหมายของป้าย เพื่อช่วยแนะนำนักท่องเที่ยวให้ไปสู่แหล่งท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว โดยระบุชื่อหรือสถานที่แหล่งท่องเที่ยวทิศทางและระยะทางเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.2 การใช้ป้ายใช้ติดตั้งบริเวณทางแยกและก่อนถึงแหล่งท่องเที่ยว เพื่อแนะนำนักท่องเที่ยวให้ทราบถึงทิศทาง และระยะทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยว

1.3 ลักษณะของป้าย การออกแบบจำเป็นต้องใช้มาตรฐานของกรมทางหลวง เพราะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ขับขี่รถยนต์ และความสม่ำเสมอของรูปร่าง สี ขนาดเครื่องหมาย ตัวเลขตัวอักษรที่ใช้ในป้ายซึ่งประสงค์ให้ผู้ขับขี่รถยนต์ บนทางหลวงสามารถอ่านได้ง่าย ให้มีเวลาทำความเข้าใจและเวลาปฏิบัติตามได้เพียงพอมองเห็นได้ชัดเจนขึ้นเข้าใจและจำได้ง่าย และนำไปใช้ได้ถูกต้องสม่ำเสมอ

เกณฑ์การออกแบบโครงสร้าง การออกแบบโครงสร้างของป้ายประเภทต่างๆ เพื่อการใช้งานในแหล่งท่องเที่ยวในสภาพภูมิประเทศและสภาพความเป็นอยู่ ซึ่งแตกต่างกันอย่างมากมาทั่วประเทศ การวางเกณฑ์การออกแบบ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการใช้งานในลักษณะดังกล่าวสามารถพิจารณาออกเป็น 2 หัวข้อใหญ่ ๆ คือ

1. ประโยชน์ใช้สอย (Function) ป้ายต่างๆ ถูกออกแบบขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยหลักคือ การบอกข้อมูลให้ผู้ที่ผ่านไปผ่านมา เห็นและเข้าใจได้อย่างชัดเจนและรวดเร็วในด้านประโยชน์ใช้สอยของโครงป้าย มีข้อมูลที่ต้องคำนึงถึงต่อไปนี้

1.1 ความโดดเด่นและสะดุดตาในการมองเห็นป้าย

1.2 ความยืดหยุ่นในการเพิ่มหรือลดจำนวนป้าย

1.3 ความกลมกลืนและไม่กีดขวางสภาพแวดล้อม

2. การสร้าง (Construction) เนื่องจากการใช้ป้ายเป็นไปอย่างกว้างขวาง ดังนั้นการออกแบบจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการสร้าง (การผลิตและการติดตั้ง) สำหรับบางแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งอยู่ห่างไกลและมีวัสดุตลอดจนอุปกรณ์ที่จำกัด สิ่งที่สำคัญในการพิจารณาเกี่ยวกับการสร้าง ได้แก่

2.1 การผลิตและการติดตั้งได้ง่ายและรวดเร็ว

2.2 ความแข็งแรงทนทานต่อสภาพธรรมชาติและการทำลายของมนุษย์

2.3 สามารถซ่อมแซมได้สะดวกและรวดเร็ว (โศภานี ภาสวณิช 2527 : 273, อ้างถึงใน ตติยา เทพพิทักษ์ 2546 : 22)

จากข้อมูลในล่วนที่ 3 ว่าด้วยเรื่อง ป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้กับการท่องเที่ยวของประเทศไทยในปัจจุบัน ทำให้ทราบถึงหลักเกณฑ์การออกแบบ และลักษณะของป้ายที่เกี่ยวข้องตลอดจนวิธีการแสดงเนื้อหาของป้ายในแต่ละหมวดหมู่ ที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาหาแนวทางการออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไป

ส่วนที่ 4 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การคิดค้นนำเอาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในประเทศมาจัดกิจกรรมจัดรูปแบบทางการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจและอยากเดินทางไปเที่ยว เพื่อขยายเส้นทางทางการท่องเที่ยวและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นผู้ประกอบการนั้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้แยกประเภททรัพยากรจัดกิจกรรม 9 กิจกรรม และได้นำมาเผยแพร่เป็น Amazing Thailand ประสบความสำเร็จเมื่อสองปีก่อนนั้น ความสำเร็จนี้ ททท. ยังถือแนวเดิมจัดกิจกรรมแต่เพิ่มคุณค่าและคุณภาพ (Value Added) ในแต่ละกิจกรรม เสริมเส้นทางทางการท่องเที่ยวให้เป็นกิจกรรมที่ยั่งยืน

กิจกรรมหนึ่งใน Amazing Thailand ก็คือการเกษตรไทย หรือ Amazing Agricultural Heritage ซึ่งแบ่งเป็นกิจกรรมย่อย ๆ ได้แก่

1. การทำนา (Rice Cultivation) การทำนาปี การทำนาปรัง การทำนาหว่านน้ำตาม การทำนาขั้นบันได พิพิธภัณฑชาข้าว ความรู้เรื่องข้าวสายพันธุ์ต่างๆ ประเพณีพิธีกรรม เกี่ยวกับข้าว วัฒนธรรมการกินข้าวไทย เป็นต้น

2. การทำสวนไม้ตัดดอก (Cutting Flowers) การทำสวนดอกไม้เพื่อตัดดอกขายทุกชนิด เช่น สวนกุหลาบ ฟาร์มกล้วยไม้ สวนไม้ดอกไม้ประดับนานาชนิด ไม้กระถางทุกประเภทรวมถึงไร่นานตะวัน

3. การทำสวนผลไม้ (Horticulture) การทำสวนผลไม้ทุกประเภท รวมทั้งการทำวนเกษตร การทำเกษตรแผนใหม่ การทำสวนผสม รวมถึงการทำสวนยางพารา สวนไข่ สวนปาล์ม น้ำมัน

4. การทำสวนครัวสวนผัก (Vegetables) การปลูกพืชผักสวนครัวทุกประเภท รวมถึงการทำไร่ผัก ไร่ถั่ว ไร่ข้าวโพดข้าวฟ่าง ไร่พริกไทยเป็นต้น

5. การทำสวนสมุนไพร (Herbs) การปลูกพืชสมุนไพรนานาชนิด เพื่อใช้เป็นอาหารเสริมพืชผักสวนครัว ใช้เป็นเครื่องคั้น เครื่องสำอางและใช้ในการแพทย์แผนไทย

6. การทำฟาร์มปศุสัตว์ (Animal Farming) การเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจนานาชนิด อาทิ การเลี้ยงไหม การทำฟาร์มเลี้ยงการทำฟาร์มปลา การเลี้ยงหอยแมลงภู่ หอยแครง หอยนางรม หอยตะเภา ฟาร์มจระเข้ บางแห่งเพาะขยายพันธุ์สัตว์ป่าหายากเช่น ฟาร์มนกยูง ฟาร์มไก่ฟ้า ฟาร์มกวาง รวมถึงสวนงูของสภากาชาดไทยด้วย

7. งานเทศกาลผลิตภัณฑ์ต่างๆ (Festival) การจัดงานเพื่อส่งเสริมการขายผลิตผลทางการเกษตร เมื่อถึงฤดูที่พืชผลเหล่านั้นออกชุก อาทิ มหกรรม ไม้ดอกไม้ประดับ งานเทศกาลลั่นจี่ เทศกาลลำไย เทศกาลกินปลาเป็นต้น

เมืองไทยถือได้ว่าเป็นสวรรค์แห่งผลไม้เมืองร้อน (Paradise of tropical fruits) มีผลไม้มากกว่า 200 ชนิด สลับกันออกตลอดปี เมื่อชนิดนั้นกำลังจะหมดฤดู ก็มีชนิดใหม่ออกมาแทน เรามีทุเรียน เป็นผลไม้ที่ได้ฉายาว่า ราชีนีแห่งผลไม้ (Queen of Fruits) ผลไม้ยังให้คุณค่าเป็นทั้งอาหารเสริมและสมุนไพรต่อมนุษย์เรา อีกทั้งปัจจุบันเกษตรกรไทยมีความสามารถพิเศษ รู้จักรู้จักต้นไม้วางแผนการขาย สามารถบำรุงให้ผลไม้ ออกนอกฤดู ผลิตออกสู่ตลาดกันตลอดปี มีมะม่วงสุก มีข้าวเหนียวมะม่วงกินตลอดปี หากมีเวลาว่างลองนับดูว่า ผลไม้ไทยมีกี่ชนิด แต่ละชนิดมีกี่สายพันธุ์ ตัวอย่าง ข้าวเป็นอาหารหลักง่ายๆ นี้ก็มีไม่รู้กี่สายพันธุ์

พืชพรรณ ผลผลิตจากฟาร์มจากสวนเกษตรทั้งหลายนั้น นับเป็นความสำเร็จของเกษตรกรที่เฝ้าบำรุงรักษาจนเก็บผลจำหน่ายได้ แต่เป็นความน่าสนใจอยากรู้ อยากเห็นของนักท่องเที่ยวต่างบ้านต่างเมืองว่า เกษตรกรทั้งหลายทำได้อย่างไร มีกลวิธีเทคนิคอะไรบ้าง อยากเข้าไปเที่ยวชมกันถึงสวน ถึงฟาร์ม ถึงแหล่ง เพื่อเกิดความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น ได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ จากที่ไม่เคยรู้มาก่อน ที่พิเศษกว่านั้นหากได้ลองลิ้มชิมผลผลิตเหล่านั้นแล้ว ย่อมเกิดความสุขความพอใจความประทับใจ และซื่อกลับเป็นของฝาก นับเป็นการเดินทางที่มีความทรงจำ

การเที่ยวสวนเกษตรในเมืองไทยนั้นมีมานานแล้ว ส่วนใหญ่เป็นการเที่ยวชมของเพื่อนที่รู้จักมักคุ้นไปดูความสำเร็จ ไปชื่นชมกับผลผลิตในไร่ในสวนในฟาร์ม เจ้าของกิจการเจ้าของสวนให้การต้อนรับผู้ไปเยี่ยมชมแนะนำชมกิจการอธิบายให้ทราบถึงปัญหา การแก้ไขปัญหาการถนอมเลี้ยงดูจนกระทั่งได้รับความสำเร็จ และส่งออกไปขาย ในทำนองเดียวกันเจ้าของสวน เจ้าของฟาร์มก็จะมี ความภาคภูมิใจที่มีคนต่างถิ่นต่างอาชีพมาสนใจ เขาเหล่านั้นยินดีที่จะต้อนรับจากประสบการณ์ อาจกล่าวได้ว่า บรรดาเกษตรกรนั้นมีอชยาศัยไมตรีดี

ผลจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร นับว่าเป็นการสร้างรายได้โดยตรงให้กับเกษตรกรผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ผลิต นักท่องเที่ยวเดินทางเยี่ยมชม แล้วยังได้ซื้อผลผลิตต่างๆ ที่เกษตรกรได้จัดทำในอาชีพปกติเช่น

1. สามารถจำหน่ายต้นอ่อนและเมล็ดพันธุ์เพื่อนักท่องเที่ยวซื้อกลับไปทดลองปลูกหรือบางคนอาจนำไปขยายอาชีพเสริมต่อเป็นเกษตรกรใหม่เพิ่มขึ้นเป็นการสร้างงานสร้างอาชีพได้
2. สามารถขายผลผลิตที่เก็บได้ส่งให้กับนักท่องเที่ยวโดยตรง ช่วยขยายตลาดขายปลีกและขายส่งให้กับเกษตรกรได้
3. ผลผลิตบางชนิดที่จำหน่ายสดไม่ทันสามารถแปรรูปเป็นผลผลิตอีกรูปแบบหนึ่ง จัดทำเป็นของแห้ง เป็นการถนอมอาหาร จำหน่ายให้นักท่องเที่ยวเป็นรายได้เพิ่มพูนจากเดิม
4. มีส่วนแนะนำธุรกิจการเกษตรเพิ่มขึ้น นักท่องเที่ยวและเกษตรกร ที่ได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด สามารถช่วยขยายผลจากการทำการเกษตรต่อไปทางธุรกิจอื่นๆ ได้อีก นับเป็นการสร้างงานสร้างอาชีพเพิ่มขึ้น อาทิการทำธุรกิจผลไม้สดกับเครื่องจักสาน เครื่องบรรจุกัญช์ เป็นต้น
5. การจัดการท่องเที่ยวแวะพักชมสวนเกษตร ยังทำให้เพื่อนบ้านสามารถขายสินค้า ทั้งจากสวนเกษตรและสินค้าจำพวกอาหารเครื่องดื่มได้เพิ่มขึ้น

ที่มา : เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตร [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2552. เข้าถึงได้จาก <http://www.trekkingthai.com>

ส่วนที่ 5 ประวัติสถานที่ศึกษา เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

พระตำหนักสง่างาม ลือนามสวนสมเด็จ เกาะเกร็ดแหล่งดินเผา
วัดเก่านามละม้าย เลื่องลือทุเรียนนนท์ งามน่ายลศูนย์ราชการ

ประวัติความเป็นมา

เกาะเกร็ดเป็นเกาะขนาดใหญ่ อยู่กลางแม่น้ำเจ้าพระยา มีพื้นที่ประมาณ 2498 ไร่ มีสถานะเป็นตำบล แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัด

นนทบุรีแต่เดิมเกาะเกร็ดมิได้เป็นเกาะ แต่เป็นส่วนของแผ่นดินรูปโค้ง ลักษณะเป็นแหลมยื่นไปตามความโค้งของแม่น้ำเจ้าพระยา มีชื่อเรียกมาแต่ก่อนว่า “บ้านแหลม”

ต่อมาในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ แห่งกรุงศรีอยุธยา เมื่อปีพ.ศ.2265 ได้มีการขุดคลองลัดลำน้ำเจ้าพระยาตรงส่วนที่เป็นแหลมยื่นไปตามความโค้งของแม่น้ำ เรียกว่า “คลองลัดเกร็ดน้อย” เกาะเกร็ดมีความเจริญมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา สังเกตได้ว่าวัดวาอารามต่างๆบนเกาะส่วนใหญ่จะเป็นศิลปะในสมัยอยุธยา แต่คงจะมาร้างคน เมื่อพม่ามายึดกรุงศรีอยุธยาได้ แต่หลังจากกอบกู้เอกราชได้ พระเจ้าตากสินมหาราช จึงโปรดให้ชาวมอญ ที่เข้ามาในประเทศมาตั้งถิ่นฐานที่นี้ ชาวมอญบนเกาะเกร็ดนั้นมีทั้งที่เข้ามาในสมัยกรุงธนบุรี และสมัยรัชกาลที่ 2

เกาะเกร็ดตำบลหนึ่งในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีทำเลที่ตั้งที่น่าสนใจ เพราะเป็นตำบลที่มีถึง 7 หมู่บ้าน เป็นชาวมอญที่อพยพมาสมัยกรุงธนบุรี 4 หมู่บ้าน อีก 3 หมู่บ้านเป็นคนไทยอาชีพส่วนใหญ่ทำสวนผลไม้ ส่วนชาวมอญที่เกาะนี้มีอาชีพปั้นหม้อและทำสวน

ลักษณะที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลเกาะเกร็ด เป็นพื้นที่ที่มีแม่น้ำเจ้าพระยาล้อมรอบ มีเนื้อที่ประมาณ 4.2 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,625 ไร่ ตั้งอยู่ทาง ทิศใต้ของอำเภอปากเกร็ด ระยะห่างประมาณ 2 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับ พื้นที่ข้างเคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับ	ตำบลคลองพระอุดม โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาคั่นกลาง
ทิศใต้	ติดกับ	ตำบลท่าอิฐ โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาคั่นกลาง
ทิศตะวันออก	ติดกับ	ตำบลปากเกร็ด โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาคั่นกลาง
ทิศตะวันตก	ติดกับ	ตำบลอ้อมเกร็ด ตำบลบางพลับ โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาคั่นกลาง

ลักษณะการปกครอง

ตำบลเกาะเกร็ดแบ่งการปกครองเป็น 7 หมู่บ้าน โดยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

หมู่ที่ 1	บ้านลัดเกร็ด
หมู่ที่ 2	บ้านศาลากุนนอก
หมู่ที่ 3	บ้านศาลากุนใน
หมู่ที่ 4	บ้านคลองสระน้ำอ้อย
หมู่ที่ 5	บ้านทำน้ำ
หมู่ที่ 6	บ้านเสาธงทอง
หมู่ที่ 7	บ้านโอง่าง

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนประชากรของเกาะเกร็ดใน 7 ตำบล

หมู่ที่	ตำบล	จำนวนประชากร (คน)		จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)	
		ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
1	ลัดเกร็ด	490	579	245	7
2	ศาลากุนใน	501	619	304	89
3	ศาลากุนนอก	487	523	221	92
4	คลองสระน้ำอ้อย	230	216	148	67
5	ท่าหน้า	436	511	268	49
6	เสาธงทอง	347	426	173	27
7	โองอ่าง	171	189	116	10
รวม	2,662	3,063	1,475	341	

ที่มา : ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2552.
เข้าถึงได้จาก <http://kohkred-sao.go.th>

ลักษณะภูมิประเทศ

มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบต่ำล้อมรอบด้วยแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณพื้นที่ริมน้ำเป็นที่ลุ่มมากกว่าตอนกลางพื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบน้ำท่วมถึง ทำให้พื้นที่ทั่วทั้งเกาะเหมาะสมสำหรับการทำเกษตรกรรมดังจะเห็นได้ว่ามีการทำสวนไม้ผลไม่ยืนต้นอยู่ทั่วไป ผลไม้ที่นิยมปลูก ได้แก่ กุ้ง มะม่วง มะพร้าว ส้มโอ บริเวณส่วนกลางของเกาะเกร็ด แต่เดิมเป็นพื้นที่ปลูกข้าวเจ้า แต่ไม่มีการทำนา มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2525 เนื่องจากบริเวณกลางเกาะ เป็นที่ดอนสูงกว่าบริเวณริมเกาะการดึงน้ำเข้าสู่พื้นที่นาต้องอาศัยเครื่องสูบน้ำอีกทั้งสภาพคูคลอง ภายในเกาะเกร็ดปัจจุบันดินเงินไม่มีการขุดลอกมาเป็นระยะเวลาาน การทำนาจึงไม่คุ้มกับการลงทุนทำให้พื้นที่นาในอดีตกลายเป็นพื้นที่รกร้างเป็นผืนใหญ่ติดต่อกัน จากลักษณะของพื้นที่เกาะเกร็ดที่ค่อนข้างเป็นพื้นที่ลุ่ม โดยเฉพาะบริเวณริมเกาะจึงทำให้เกิดน้ำท่วมได้ง่าย เกาะเกร็ดจึงประสบปัญหาเรื่องน้ำท่วมในช่วงซึ่งเกิดเป็นประจำทุกปีในช่วงฤดูน้ำหลากคือ ในระหว่างเดือนกันยายนและเดือนพฤศจิกายน ประกอบกับลักษณะเนื้อดินที่เป็นดินเหนียว อุ่มน้ำได้ดี เมื่อเกิดการท่วมขังจึงทำให้การระบายน้ำค่อนข้างช้า

ลักษณะภูมิอากาศ

มีลักษณะคล้ายคลึงกับภูมิอากาศโดยทั่วไปของอำเภอปากเกร็ดและจังหวัดนนทบุรี คือ เขตอากาศร้อนชื้นหรือมรสุมเมืองร้อน ฝนจะตกชุกในช่วงฤดูฝน และตกมากที่สุดในเดือนกันยายน บางปีเกิดพายุดีเปรสชันหรือฝนตกหนาแน่น ติดต่อกันเป็นเวลานาน ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมทั้งบริเวณ เกาะเกร็ด ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปีของบริเวณเกาะเกร็ด ประมาณ 1,225 มิลลิเมตร หรือ 50.20 นิ้ว/ปี โดยมีการกระจายตัวของฝนในช่วงแต่ละเดือนมากกว่า 110 มิลลิเมตร อยู่ 1 ช่วง คือ ในช่วง ระหว่างเดือนกันยายน-ตุลาคม เดือนที่ฝนตกมากที่สุดคือ เดือนกันยายน สำหรับในฤดูแล้งสภาพ ของพื้นดินไม่แห้งแล้งมากนักเพราะพื้นที่เกาะอุดมสมบูรณ์ไปด้วย สวนไม้ผล ไม้ยืนต้นและยังล้อม รอบไปด้วยแม่น้ำเจ้าพระยาทำให้สามารถเก็บความชุ่มชื้นได้ตลอดทั้งปี

ด้านเศรษฐกิจ

ประชากรในตำบลเกาะเกร็ดมีรายได้เฉลี่ย 78000/ปี ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ มากกว่าหนึ่งอาชีพ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

อาชีพรับจ้าง แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การรับจ้างภายในเกาะเกร็ด ได้แก่

1.1 การรับจ้างทั่วไปด้านการเกษตร เช่น รับจ้างดูแลสวนหรือเก็บผลผลิตและการ รับจ้างขับเรือส่งผลผลิตทางการเกษตร และมอเตอร์ไซค์รับจ้าง เป็นต้น

1.2 การรับจ้างของแรงงานช่างฝีมือ ได้แก่ช่างเครื่องปั้นดินเผาและงานศิลปะประเภท ต่างๆ ส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายมอญนอกจากนี้จะเป็นช่างฝีมือประเภทอื่นๆ เช่น รับจ้างตัดเย็บ เสื้อผ้า รับจ้างตัดผม

2. การรับจ้างภายนอกพื้นที่เกาะเกร็ด ประชากรในพื้นที่เกาะเกร็ดมีการเดินทางออกไป ใช้แรงงานยังพื้นที่อื่นโดยการไปเช่า-เย็นกลับ และส่วนใหญ่ไปทำงานยังแหล่งงานใกล้เคียง คือใน โรงงานเขตจังหวัดนนทบุรี บริเวณฝั่งอำเภอปากเกร็ด เมืองทองธานีและสถานที่ราชการ

วิถีชีวิตและวัฒนธรรม

เกาะเกร็ดมีสภาพเป็นชุมชนลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบทประชากรในชุมชนมี 3 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่ ชุมชนมอญ ซึ่งมีประชากรจำนวนมากถึงร้อยละ 40 ส่วนอัตราร้อยละ 60 จะเป็นคนไทย พุทธและคนไทยอิสลาม ชุมชนทั้ง 3 กลุ่มอยู่ด้วยความสงบสุขและมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและมีการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมอย่างต่อเนื่อง

วัฒนธรรมประเพณี ของชาวชุมชนเกาะเกร็ดโดยทั่วไปจะมีรูปแบบเดียวกับวัฒนธรรม และประเพณีของคนภาคกลางของไทยแต่จะมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นคือ มีวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายรามัญ ซึ่งปัจจุบันยังคงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมนี้เป็นอย่างดี งานบุญที่มีการละเล่นสืบต่อ

กันมาจนถึงปัจจุบันได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีออกพรรษา การละเล่นเพลงเจ้าขาว การรำมอญ การรำเจ้า การแห่หางหงส์ การแห่ธงตะขาบ การเล่นสะบ้า การเล่นเพลงเรือ เป็นต้น สถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะเกร็ด

สวนเกร็ดพุทธ

อยู่บนเกาะเกร็ด ตั้งอยู่ที่ 59/4 หมู่ 2 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด เป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ จัดอบรมประชุมสัมมนา สถานที่ศึกษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย สถานที่ปฏิบัติธรรมสงบจิตใจ แหล่งรวบรวมศิลปวัฒนธรรมหลากหลาย วิถีชีวิต ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ศิลปะกรรม จิตรกรรม และหัตถกรรม อาหารพื้นบ้านและเครื่องดื่มสมุนไพร ชมไม้ดอกนานาพันธุ์ มีเนื้อที่ 8 ไร่ และสวนผลไม้ที่นี้ยังเป็นพิพิธภัณฑสถานกลางแจ้งที่แสดงให้เห็นถึงวิถี ชีวิตที่เรียบง่ายและภูมิปัญญาของคนไทยในสมัยก่อน ข้าวของเครื่องใช้มากมาย ถูกนำมาจัดวางอย่างลงตัวหลายชิ้นเป็นของเก่าที่อาจหาชมที่ไหนไม่ได้อีกแล้ว

สวนผลไม้

ตั้งอยู่บริเวณ หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, และ 5 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด มีสวนผลไม้หลากหลายชนิดเช่น สวนทุเรียน สวนกล้วย ชมพู่มะเหมี่ยว ลิ้นจี่ มะปราง กระท้อน และสวนผลไม้อื่นๆ สำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบนเกาะเกร็ด สามารถเดินทางไปชมและเลือกซื้อผลไม้ได้ทุกวัน โดยสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ ที่ว่าการอำเภอปากเกร็ด

พิพิธภัณฑสถานอาม่าน

เป็นศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านชาวมอญ จัดแสดงเครื่องปั้นดินเผาอมูตยาโบราณการปั้นเครื่องปั้นดินเผา นั้น เป็นอาชีพชาวมอญมาตั้งแต่ครั้งตั้งถิ่นฐานแถบลุ่มแม่น้ำอิรวดี และมีมาตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี นับเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่เก่าแก่ที่สุดในจังหวัดนนทบุรี ลวดลายประณีตสวยงาม เป็นเอกลักษณ์เฉพาะและยังเป็นสัญลักษณ์ตราประจำจังหวัดนนทบุรี สองข้างทางเดินบนเกาะมีบางบ้านที่ทำเครื่องปั้นดินเผา ภาชนะของใช้ในชีวิตประจำวัน

กลุ่มหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา หมู่ 1 (OTOP ดันแบบ)

เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากดินเหนียวท้องถิ่นซึ่งได้สืบทอดมา 200 กว่าปี เป็นชาวมอญที่อพยพมาตั้งรกรากอยู่ที่เกาะเกร็ด เดิมทีได้ผลิต โอ่ง อ่าง กระปุก ไห ต่างๆเป็นของใช้ในครัวเรือน ต่อมาเทคโนโลยีทันสมัยมากขึ้นได้มีสิ่งของใหม่ๆ ทดแทนของเหล่านี้ ประกอบกับเด็กรุ่นใหม่ เมื่อเรียนจบแล้วก็ไปประกอบอาชีพอื่นกันหมดไม่มีผู้สืบทอดงานพื้นบ้านปี พ.ศ. 2538 เกิดน้ำท่วมหนักและนานถึงสามเดือนเต็ม ทำให้กิจการเครื่องปั้นดินเผาหยุดชะงักลง แรงงานฝีมือต้องหันไปประกอบอาชีพอื่นหรือไปเป็นช่างฝีมืออยู่ที่บ้านด่านเกวียน นครราชสีมา สุโขทัย เมื่อน้ำที่เกาะเกร็ด

ลดลงพื้นที่แห่งพอที่จะทำการผลิตต่อไปได้ ก็ไม่มีแรงงานฝีมือทำให้กิจการเครื่องปั้นดินเผาต้องปิดตัวลงหลายโรงงาน

กลุ่มชนมมงคล หมู่ที่ 1

ประกอบไปด้วยชนมมมงคล 9 อย่าง ได้แก่ เสน่ห์จันทร์, หันตรา, จำมงกุฏ, ทองเอก, ขนมหัน, ขนมหงอก, ขนมห้วยฟู, ทองหยอด, เม็ดขนุน ตำนานผลิตภัณฑ์คือ ขนมหันตราเป็นภูมิปัญญาของกลุ่มชาวมอญเกาะเกร็ดมานานกว่า 3 อยุธยาคน เป็นขนมชาววังที่คิดดัดแปลงจาก เม็ดขนุน, ขนมมงคล, จำมงกุฏ, ทองเอก, เสน่ห์จันทร์ ฯลฯ เป็นขนมสำหรับชาววังอีกประเภทหนึ่งที่ยังคงรักษาวัฒนธรรมและมีส่วนอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามให้ดำรงไว้ชั่วลูกชั่วหลานมีการรวมตัวกัน หลังจาก พ.ศ. 2538 ซึ่งที่เกาะเกร็ดเกิดอุทกภัยน้ำท่วมอย่างสูง ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก ในปีต่อมา ได้มีการรวมตัวของกลุ่มแม่บ้าน เป็นการรวมตัวโดยการนำเอาขนมของแต่ละคนมาตั้งขายรวมกันต่อมาเมื่อผู้ใหญ่พัฒนาการอำเภอและทางกลุ่มเกษตรกรจังหวัดนนทบุรีได้เข้ามาให้การสนับสนุนและก่อตั้งเป็น OTOP ศูนย์ชนมมงคลขึ้นเมื่อครั้งก่อตั้งกลุ่มครั้งแรกมีสมาชิกเพียงไม่กี่คน ปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มมากขึ้นส่วนการรวมตัวของทางกลุ่มนั้น เป็นต่างคนต่างทำขนมมาฝากขายแต่เมื่อมีกิจกรรมจะมีการรวมตัวมาช่วยเหลือกัน

กลุ่มส่งเสริมอาชีพสหกรณ์จักสานพลาสติกเกาะเกร็ด หมู่ที่ 2

ก่อตั้งเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 ในความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสถาน

คุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ ได้สนับสนุนให้กลุ่มดำเนินการ ฝึกหัดทำตะกร้าและภาชนะต่างๆจากเส้นพลาสติกและทางมะพร้าวซึ่งเป็นวัสดุที่มีในพื้นที่เพื่อให้สตรีที่เป็นแม่บ้านและมีเวลาว่างได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์และก่อให้เกิดรายได้ เป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัวได้ ส่วนหนึ่งอันเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสังคม ไม่ให้เป็นภาระแก่ผู้อื่นโดยสถานคุ้มครอง และพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ ได้เข้ามาสอบถามปัญหาและความต้องการของกลุ่มแม่บ้านและได้ให้ความกรุณา จัดอบรมจักสานพลาสติกให้แก่กลุ่มแม่บ้านโดยให้ไปอบรมจักสานพลาสติก เป็นระยะเวลา 1 ปี เมื่อผ่านการอบรมมาแล้วจึง ได้ตั้งเป็นกลุ่มส่งเสริมอาชีพสหกรณ์จักสานพลาสติกเกาะเกร็ด

กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลป์ประดิษฐ์ หมู่ที่ 3

การก่อตั้งกลุ่มบาติกเกิดจากเมื่อ 8 ปีที่แล้ว คุณลัดดาวันยาเลได้ไปเรียนรู้การทำผ้าบาติกและนำมาเผยแพร่กับชาวมุสลิม ซึ่งอาศัยอยู่ในละแวกเดียวกัน และมีการจัดตั้งเป็นกลุ่มขึ้น จุดเด่นของผลิตภัณฑ์คือมีลวดลายที่สวยงามและไม่ซ้ำแบบ โดยเฉพาะนำมาเป็นของใช้ เนื้อผ้านุ่ม บางเบา ซักทำความสะอาดง่ายปัจจุบันทางกลุ่มมีความคิดเห็นที่จะเพิ่มผลผลิต เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

คลองขนมหวาน

บริเวณคลองขนมหวานและคลองอื่นๆ รอบเกาะเกร็ด ชาวบ้านที่อาศัยอยู่สองฝั่งคลอง จะทำขนมหวาน จำพวกทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง และขนมหวานอื่นๆ อีกมากมาย พร้อมสาธิตวิธีการทำให้นักท่องเที่ยวได้ชม พร้อมซื้อกลับไปเป็นของฝากได้อีกด้วย

วัดปรมย์อิกาวาสารวิหาร

เดิมชื่อ “วัดปากอ่าว” คนมอญเรียกว่า “เพ็ชระมุกเกียะเต็ง” เป็นวัดมอญที่สร้างมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ภายในวิหารมีพระพุทธรูปไสยาสน์ขนาดใหญ่ ที่มีลักษณะพิเศษกว่าที่อื่น เป็นที่ประดิษฐาน “พระนันทมุนี” พระพุทธรูปประจำจังหวัดนนทบุรี และมีพระไตรปิฎกฉบับภาษามอญฉบับแรกของประเทศไทย ในวัดมีต้นสามกษัตริย์โดยมีต้นโพธิ์ ต้นไทร และต้นหว้าขึ้นอยู่รวมกัน ร้อยรดพันเกลียวอายุกว่า 100 ปี และมีพระเจดีย์มูเตา (เจดีย์เอียง) ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เด่นของเกาะเกร็ด

วัดไผ่ล้อม

สร้างสมัยอยุธยาตอนปลาย มีโบสถ์ที่งดงามมาก ลายหน้าบันจำหลักไม้เป็นลายดอกไม้ มีคันทวยและบัวหัวเสาที่งดงามเช่นกัน คนมอญเรียกวัดนี้ว่า “เพ็ชระไต้”

วัดเสาธงทอง

เป็นวัดเก่า เดิมชื่อ “วัดสวนหมาก” นอกจากเป็นที่ตั้งโรงเรียนประถมแห่งแรกของอำเภอปากเกร็ดแล้ว ด้านหลังโบสถ์ยังประดิษฐานเจดีย์ที่สูงที่สุดของอำเภอปากเกร็ดด้วย พระเจดีย์เป็นศิลปะอยุธยาขอมุมไม้สิบสอง มีเจดีย์องค์เล็กเป็นบริวารโดยรอบอีก 2 ชั้น ส่วนด้านข้างโบสถ์มีเจดีย์องค์ใหญ่อีก 2 องค์ องค์หนึ่งเป็นเจดีย์ทรงระฆังหรือทรงลังกา อีกองค์หนึ่ง เป็นเจดีย์ทรงมะเฟือง ภายในโบสถ์มีลายเพดานสวยงามมาก เขียนลายทองกรวยเชิงอย่างงดงาม พระประธานเป็นพระปางมารวิชัยปูนปั้นขนาดใหญ่ คนมอญเรียกวัดนี้ว่า “เพ็ชระอาล้าต” หน้าโบสถ์มีเจดีย์ขนาดย่อมสององค์ รูปทรงคล้ายมะเฟือง ฐานสี่เหลี่ยมย่อมุมสิบสอง ประดับลายปูนปั้น

วัดศาลากุล

เป็นวัดที่สร้างมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย มีหีบมุก และโต๊ะหมู่มุกของหลวงพ่อสุน อคิดเจ้าอาวาส ซึ่งท่านได้สร้างหีบมุกพร้อมโต๊ะหมู่ชุดใหญ่ที่ประดับมุกไปอย่างดี และมีมืองดงามมาก พร้อมเครื่องแก้วเจียรไนชุดใหญ่ นับเป็นงานศิลปะชั้นสูงที่มีความงดงามและมีคุณค่า

วัดฉิมพลีสุทธาวาส

มีโบสถ์ขนาดเล็กงดงามและยังมีสภาพสมบูรณ์แบบดั้งเดิม หน้าบันจำหลักไม้เป็นรูปเทพทรงราชรถ ล้อมรอบด้วยลายดอกไม้ ชุ่มประดูเป็นทรงมณฑป ชุ่มหน้าต่างแบบหน้านาง ยังคงเห็นความงามอยู่ และฐานโบสถ์โค้งแบบเรือสำเภา

สำหรับรูปแบบของการเข้ามาเที่ยวภายในเกาะเกร็ด กิจกรรมท่องเที่ยวเป็นแบบระยะสั้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมาเที่ยวแบบเข้าไปเย็นกลับ (Day visit) โดยจะเข้ามาในช่วงวันหยุดพิเศษ เสาร์ อาทิตย์ มีนักท่องเที่ยวบางส่วนที่สนใจเดินชมธรรมชาติภายในเกาะหรือนั่งเรือเที่ยวรอบเกาะเกร็ดโดยใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมงอีกทั้งเกาะเกร็ดยังอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร สามารถเดินทางไปกลับได้อย่างสะดวก

การเดินทางโดยรถยนต์

มาที่ห้าแยกปากเกร็ด ตรงไปตามถนนแจ้งวัฒนะทางไปเทศบาลปากเกร็ด จากห้าแยกประมาณ 20 เมตร ก่อนถึงโรงหนังเมเจอร์ฮอลล์วัดเลี้ยวซ้ายเข้าถนนภูมิเวระระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร ถึงวัดสนามเหนือจอดรถทิ้งไว้ที่วัด แล้วนั่งเรือข้ามไปเกาะเกร็ดไปขึ้นเกาะเกร็ดที่วัดปรมัยยิกาวาส หรือไปที่วัดกลางเกร็ด นั่งเรือข้ามฟากไปขึ้นเกาะเกร็ดที่วัดป่าฝ้าย (เรือข้ามฟากบริการเวลา 05.00 - 21.30 น. ค่าโดยสารคนละ 2 บาท ที่วัดสนามเหนือ มีบริการจัดที่จอดรถยนต์สำหรับนักท่องเที่ยว ค่าจอดรถคันละ 30 บาท

การเดินทางโดยเรือ

เดินทางจากกรุงเทพฯ โดยเรือด่วนเข้าพระยาออกจากท่าวัดสิงขร ลงที่ท่าน้ำจิ้งหรีดนนทบุรี ค่าโดยสารคนละ 22 บาท (เรือทัวร์) จากนั้นเช่าเหมารือหางยาวที่ทำน่านนนทบุรี ไปที่เกาะเกร็ด หรือนั่งเรือรถประจำทางจากทำน่านนนทบุรีไปที่อำเภอปากเกร็ด แล้วลงเรือที่วัดสนามเหนือหรือวัดกลาง เรือบริการระหว่างเวลา 08.30 - 18.30 น.

ที่มา : ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2552.

เข้าถึงได้จาก <http://kohkred-sao.go.th>

ส่วนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาและค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ ดังนี้

วิศิลป์ แซ่เตีย (2545) ศึกษาการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับอุทยานแห่งชาติในประเทศไทย กรณีศึกษา : อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงตราสัญลักษณ์สำหรับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย สื่อความหมายอย่างชัดเจน มีความน่าสนใจ และมีความกลมกลืนในการออกแบบ โดย ผู้ออกแบบได้ทำการศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ รวมถึงความคิดเห็น ของนักท่องเที่ยวที่เข้าเยี่ยมชม ชมพื้นที่อุทยานแห่งชาติดังกล่าว ผลการออกแบบ ครอบคลุมถึงตราสัญลักษณ์อุทยานแห่งชาติ 1 แบบ และเครื่องหมายสัญลักษณ์ เพื่อให้ข้อมูล 33 สัญลักษณ์ โปสการ์ด 6 แบบ สมุดคู่มือการเดินทาง 1 แบบ ป้ายสำหรับติดตั้งสื่อ

สัญลักษณ์ต่างๆ 3 แบบ โดยทั้งหมดมีความสวยงาม สอดคล้องกลมกลืนและสื่อความหมายให้เป็นที่เข้าใจง่ายแก่ผู้ใช้งาน

อธิวัฒน์ จุลมัจฉา (2547) ศึกษาและออกแบบสัญลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา : เกษะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร ได้ชื่อว่าเป็นหนึ่งของนครที่เก่าแก่และมีเอกลักษณ์โดดเด่นมีขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งศิลปะอันงดงาม จากจิตรกรรมประติมากรรมและสถาปัตยกรรมที่สืบทอดมายาวนาน ซึ่งมีความน่าสนใจ แต่ยังคงองค์ประกอบที่สำคัญคือ สัญลักษณ์แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ผู้วิจัยมีความประสงค์จะ ออกแบบสัญลักษณ์ให้มีความเข้าใจง่าย สื่อความหมายได้อย่างเหมาะสม มีความน่าสนใจและกลมกลืนในการออกแบบ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูล การออกแบบสัญลักษณ์ รวมถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนกรุงเทพมหานคร (เกษะรัตนโกสินทร์) ซึ่งสามารถนำแนวความคิดไปพัฒนาและประยุกต์ใช้ในอนาคต

จากเอกสารข้อมูลการออกแบบและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ข้อมูลส่วนที่ 1-6) ที่ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลและแนวคิดในการออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเชิงทฤษฎี โดยจะนำมาปรับใช้กับผลงานออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์แสดงสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไป

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสร้างสรรค์เพื่อการออกแบบเลขคณิตปีสิ่งแวดล้อม โดยเน้นระบบป้ายสัญลักษณ์ภายนอก ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ให้มีความเหมาะสม สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด และสร้างเอกลักษณ์ให้กับสถานที่ เป็นการรวบรวมข้อมูลก่อนนำมาทำการออกแบบ โดยผู้วิจัยสื่อความคิดและวิธีการให้ผู้อื่นเข้าใจ อย่างเป็นระบบอันมีเนื้อหาและขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลภาคเอกสาร
2. การวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสาร
3. การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม
4. ทำการออกแบบ
5. การประเมินผลงานออกแบบ
6. กลุ่มผู้ประเมินผลงานออกแบบ

1. การศึกษาข้อมูลภาคเอกสาร

1.1 ศึกษาหาเอกลักษณ์ของป้ายสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะเกร็ด เพื่อทำการออกแบบป้ายที่เหมาะสม

1.2 ศึกษาการออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์โดยที่มาของข้อมูล ได้มาจากแหล่งทุติยภูมิ คือ ข้อมูลที่ผ่านการศึกษาวิเคราะห์มาแล้วเป็นส่วนใหญ่

2. การวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสาร

เป็นการวิเคราะห์ในเชิงสร้างสรรค์และออกแบบ โดยนำเอาข้อมูลต่าง ๆ นำมาประมวลหารูปแบบ เทคนิค วิธีการในการออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

3. การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม

เป็นการรวบรวมหาข้อมูลความต้องการที่แท้จริง รวมถึงการใช้งานของป้ายสัญลักษณ์ของสถานที่กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวจำนวน 200 คน โดยมีกระบวนการดังนี้

3.1 การใช้แบบสอบถามและแบบตรวจสอบ (Questionnaire & Checklist)

3.2 การสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นจากความคิดเห็น นำมาพิจารณาและเป็นแนวทางในการออกแบบให้เหมาะสม

4. ทำการออกแบบ

4.1 วางแผนการออกแบบ (Planning) ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 เตรียมการออกแบบ (Preproduction) นำข้อมูลมาดำเนินการหารูปแบบที่เหมาะสม ด้วยการสร้างแบบร่าง (Sketch Design) และศึกษารายละเอียดของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ที่จะนำมาใช้ในการออกแบบ

4.3 ทำการออกแบบ (Production) นำแบบร่างที่ได้มาสร้างสรรค์งาน ด้วยกระบวนการทางคอมพิวเตอร์โปรแกรม Adobe Photoshop และ Illustrator

4.4 บันทึกข้อมูลรวบรวมผลงานเป็นภาคเอกสาร จัดเก็บข้อมูลในรูปแบบ CD-ROM

5. การประเมินผลงานออกแบบ

การนำเสนอผลงานออกแบบ ได้แก่ ชุดระบบป้ายสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 1 ชุด และแบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์โดยตรงกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน เพื่ออภิปราย วิเคราะห์และสรุปผล

6. กลุ่มผู้ประเมินผลงานออกแบบ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 ท่าน ได้แก่

1. คุณนรเศรษฐ์ อังสุวัฒนกุล หัวหน้างานออกแบบ ฝ่ายออกแบบสื่อโฆษณา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท) ประสบการณ์ทำงาน 20 ปี
2. คุณอภิชัย นัตรเฉลิมกิจ หัวหน้างานออกแบบ ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท) ประสบการณ์ทำงาน 23 ปี

3. คุณศิริพร พนาติกุล เจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเกาะเกร็ด
ประสบการณ์ทำงาน 5 ปี
4. คุณสุพัตรา มณีรัตนกิตติกุล มักคุเทศก์นำเที่ยว
บริษัทเอกชน
ประสบการณ์ทำงาน 5 ปี
5. อาจารย์เสาวรส พวงแก้ว อาจารย์คณะศิลปกรรม สาขาออกแบบนิเทศศิลป์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ประสบการณ์ทำงาน 14 ปี
6. คุณอรณี หาญประพจน์ นักออกแบบ ART DIRECTOR
บริษัท Cabbag Creative
ประสบการณ์ทำงาน 10 ปี
7. คุณนพพล พงษ์พันธุ์จันทรา นักวิจัย

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
ประสบการณ์ทำงาน 5 ปี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลงานออกแบบ

การวิจัยครั้งนี้ ได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อวิเคราะห์หาข้อสรุปที่จะนำไปสู่แนวทางในการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อม ระบบป้ายสัญลักษณ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสัญลักษณ์ รวมถึงการใช้รูปทรงในการออกแบบป้ายสัญลักษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล (ก่อนการออกแบบ)

1.1. สรุปผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็น และความต้องการเกี่ยวกับป้ายสัญลักษณ์

1.2. สรุปผลการวิเคราะห์ แนวทางการออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ส่วนที่ 2 การประเมินผลงาน (หลังการออกแบบ)

การประเมินผลงานการออกแบบ ชุดระบบป้ายสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 ท่าน

ส่วนที่ 3 สรุปผลงานออกแบบ

สรุปผลงานออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อม ชุดระบบป้ายสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล (ก่อนการออกแบบ)

1.1. สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับป้ายสัญลักษณ์

ตารางที่ 6 แสดงสรุปผลแบบสอบถาม ข้อ 1-7

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	124	62
1.2 หญิง	76	38
รวม	200	100
2. อายุ		
2.1 อายุ 18 - 30 ปี	104	52
2.2 อายุ 31 – 50 ปี	76	38
2.3 อายุมากกว่า 50 ปี	20	10
รวม	200	100
3. เชื้อชาติ		
3.1 ไทย	200	100
3.2 ต่างประเทศ	0	0
รวม	200	100
4. ระดับการศึกษา		
4.1 ประถมศึกษา	5	2.5
4.2 มัธยมศึกษา	52	26
4.3 ปริญญาตรี	120	60
4.4 สูงกว่าปริญญาตรี	23	11.5
รวม	200	100
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
5.1 ต่ำกว่า 5,000 บาท	0	0
5.2 5,000-10,000 บาท	74	37
5.3 มากกว่า 10,000 บาท	126	63
รวม	200	100

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
6.วัตถุประสงค์ของท่านในการมาเยือนเกาะเกร็ด		
6.1 ท่องเที่ยว	154	77
6.2 ทำธุรกิจ	46	23
6.3 ทักสนศึกษา	0	0
6.4 อื่น ๆ	0	0
รวม	200	100
7. ลักษณะและรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ท่านสนใจ		
7.1 เกี่ยวชมธรรมชาติ สวนผัก ผลไม้ สวนดอกไม้	108	54
7.2 เกี่ยวชมวิถีชีวิตและประเพณีท้องถิ่น	12	6
7.3 เกี่ยวชมศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน	26	13
7.4 เกี่ยวชมผลิตภัณฑ์ต่างๆและเลือกซื้อของที่ระลึก	54	27
รวม	200	100

จากตารางที่ 6 พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 62 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 38 อายุอยู่ในช่วง 18 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 52 อายุ 31 - 50 ปี และอายุมากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 38 และ 10 ตามลำดับ และเป็นชาวไทยทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 ระดับการศึกษาพบว่า ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60 ระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 26 สูงกว่าปริญญาตรีและประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 11.5 และ 2.5 ตามลำดับ

มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 63 รายได้ 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37 สำหรับวัตถุประสงค์ที่มาเยือนเกาะเกร็ด มาเพื่อท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 77 ทำธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 23 ลักษณะและรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สนใจคือ เกี่ยวชมธรรมชาติสวนผัก ผลไม้ สวนดอกไม้ คิดเป็นร้อยละ 54 เกี่ยวชมผลิตภัณฑ์ต่างๆ และเลือกซื้อของที่ระลึก คิดเป็นร้อยละ 27 เกี่ยวชมศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน และเกี่ยวชมวิถีชีวิตและประเพณีท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 13 และ 6 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงสรุปผลแบบสอบถาม ข้อ 8

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น	
	จำนวน	ร้อยละ
8. ป้ายสัญลักษณ์ให้ข้อมูล, บอกทิศทาง, แผนที่ ในบริเวณเกาะเกร็ด มีความสำคัญเพียงใด		
8.1 มากที่สุด เป็นที่จำเป็นสำหรับการเดินทาง	136	68
8.2 สำคัญ ควรมี	64	32
8.3 เฉย ๆ มีหรือไม่มีก็ได้	0	0
8.4 ไม่สำคัญ ไม่จำเป็น	0	0
รวม	200	100

จากตารางที่ 7 พบว่า ความคิดเห็นต่อป้ายสัญลักษณ์ให้ข้อมูล, บอกทิศทาง, แผนที่ ในบริเวณเกาะเกร็ด มีความสำคัญมากที่สุด เป็นที่จำเป็นสำหรับการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 68 สำคัญควรมี คิดเป็นร้อยละ 32

ตารางที่ 8 แสดงสรุปผลแบบสอบถาม ข้อ 9

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น	
	จำนวน	ร้อยละ
9. ลักษณะและที่ตั้งของป้ายสัญลักษณ์ในปัจจุบัน		
9.1 ชัดเจน สังกัดได้ง่าย พบเห็นได้ตลอดเวลาทุกเส้นทาง	52	26
9.2 พบเห็นได้เมื่อมองหา	0	0
9.3 ที่ตั้งวางไม่ชัดเจน หายาก	148	74
รวม	200	100

จากตารางที่ 8 พบว่า ความคิดเห็นต่อลักษณะและที่ตั้งของป้ายสัญลักษณ์ในปัจจุบันคือที่ตั้งวางไม่ชัดเจน หายาก คิดเป็นร้อยละ 74 ชัดเจน สังกัดได้ง่าย พบเห็นได้ตลอดเวลาทุกเส้นทาง คิดเป็นร้อยละ 26

ตารางที่ 9 แสดงสรุปผลแบบสอบถาม ข้อ 10

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น	
	จำนวน	ร้อยละ
10. ระดับความชัดเจนของเนื้อหาของป้ายในการสื่อความหมาย		
10.1 เหมาะสม เข้าใจง่าย	5	2.5
10.2 สื่อความหมายไม่ชัดเจน คุณคลุมเครือ	154	77
10.3 สื่อความหมายได้ไม่ดี ดูไม่รู้เรื่อง	41	20.5
รวม	200	100

จากตารางที่ 9 พบว่า ความคิดเห็นต่อระดับความชัดเจนของเนื้อหาของป้ายในการสื่อความหมายคือ สื่อความหมาย ไม่ชัดเจน คุณคลุมเครือ คิดเป็นร้อยละ 77 สื่อความหมายได้ไม่ดี ดูไม่รู้เรื่องและเหมาะสม เข้าใจง่าย คิดเป็นร้อยละ 20.5 และ 2.5 ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 10 แสดงสรุปผลแบบสอบถาม ข้อ 11

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น	
	จำนวน	ร้อยละ
11. ประโยชน์จากป้ายสัญลักษณ์		
11.1 ใช้ตลอด	128	64
11.2 ใช้บ้างเมื่อจำเป็น	62	31
11.3 ไม่ใช้เลย	10	5
รวม	200	100

จากตารางที่ 10 พบว่า ความคิดเห็นต่อประโยชน์จากป้ายสัญลักษณ์คือ ใช้ตลอดเวลา คิดเป็นร้อยละ 64 ใช้บ้างเมื่อจำเป็นและไม่ใช้เลย คิดเป็นร้อยละ 31 และ 5 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 แสดงสรุปผลแบบสอบถาม ข้อ 12

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น	
	จำนวน	ร้อยละ
12. รูปแบบความเหมาะสม สวยงาม		
12.1 เหมาะสม	0	0
12.2 ธรรมดา	38	19
12.3 ไม่สวยงาม ควรปรับปรุง	162	81
รวม	200	100

จากตารางที่ 11 พบว่า ความคิดเห็นต่อรูปแบบความเหมาะสมสวยงาม ไม่สวยงาม ควรปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ 81 ธรรมดา คิดเป็นร้อยละ 19

ตารางที่ 12 แสดงสรุปผลแบบสอบถาม ข้อ 13

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น	
	จำนวน	ร้อยละ
13. จำนวนป้ายสัญลักษณ์ที่ตั้งตามจุดต่างๆ ในปัจจุบัน		
13.1 เพียงพอ	0	0
13.2 ไม่เพียงพอ ควรเพิ่มจำนวน	200	100
รวม	200	100

จากตารางที่ 12 พบว่า ความคิดเห็นต่อจำนวนป้ายสัญลักษณ์ที่ตั้งตามจุดต่างๆ ในปัจจุบัน คือ ไม่เพียงพอ ควรเพิ่มจำนวน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 13 แสดงสรุปผลแบบสอบถาม ข้อ 14

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น	
	จำนวน	ร้อยละ
14. เอกลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร		
14.1 พืชพันธุ์ ไม้ดอก ไม้ประดับและผลไม้	144	72
14.2 การทำนา ปลูกข้าว	14	7
14.3 ผลิตภัณฑ์ สินค้าพื้นบ้าน	42	21
รวม	200	100

จากตารางที่ 13 พบว่า ความคิดเห็นต่อเอกลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรคือ พืชพันธุ์ ไม้ดอก ไม้ประดับและผลไม้ คิดเป็นร้อยละ 72 ผลิตภัณฑ์ สินค้าพื้นบ้านและการทำนา ปลูกข้าว คิดเป็นร้อยละ 21 และ 7 ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ตารางที่ 14 แสดงสรุปผลแบบสอบถาม ข้อ 15

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น	
	จำนวน	ร้อยละ
15.1 ลักษณะและรูปทรงของป้าย		
15.1.1 รูปทรงเรขาคณิต	120	60
15.1.2 รูปทรงอิสระ	80	40
รวม	200	100
15.2 วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ทำป้าย		
15.2.1 ไม้	28	14
15.2.2 พลาสติก	70	35
15.2.3 เหล็ก	102	51
รวม	200	100

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น	
	จำนวน	ร้อยละ
15.3 สีที่ใช้		
15.3.1 สีโทนร้อน (แดง ส้ม เหลือง)	80	40
15.3.2 สีโทนเย็น (ฟ้า น้ำเงิน เขียว)	120	60
รวม	200	100
15.4 ลักษณะตัวอักษรที่ใช้บนป้าย		
15.4.1 ตัวอักษรปกติ	52	26
15.4.2 ตัวหนา	140	70
15.4.3 ตัวเอียง	8	4
รวม	200	100
15.5 ขนาดของป้าย		
15.5.1 ขนาดเล็ก	0	0
15.5.2 ขนาดกลาง	90	45
15.5.3 ขนาดใหญ่	110	55
รวม	200	100

จากตารางที่ 14 พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน มีความคิดเห็นต่อลักษณะและรูปทรงของป้ายคือ รูปทรงเรขาคณิต คิดเป็นร้อยละ 60 รูปทรงอิสระ คิดเป็นร้อยละ 40 วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ทำป้ายคือ เหล็ก คิดเป็นร้อยละ 51 พลาสติกและไม้ คิดเป็นร้อยละ 35 และ 14 ตามลำดับ สีที่ใช้ สีโทนเย็น คิดเป็นร้อยละ 60 สีโทนร้อน คิดเป็นร้อยละ 40 ลักษณะตัวอักษรที่ใช้บนป้ายเป็น ตัวหนาใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 70 ตัวอักษรปกติและตัวเอียง คิดเป็นร้อยละ 26 และ 4 ตามลำดับ ขนาดของป้ายใช้เป็น ขนาดใหญ่และขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 55 และ 45 ตามลำดับ

1.2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม

1.2.1. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม จากการลงพื้นที่จริง โดยใช้การสังเกตจากการถ่ายภาพป้ายสัญลักษณ์ภายนอกต่างๆ และจากทฤษฎีการออกแบบป้ายสัญลักษณ์ที่รวบรวมได้ เพื่อหาข้อสรุปพื้นฐานในการพิจารณาออกแบบ ได้แก่ ป้ายที่มีการใช้อยู่ในปัจจุบัน ข้อควรปรับปรุง ความชัดเจนความสามารถในการสื่อความหมาย และลักษณะเฉพาะของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยอาศัยพื้นที่ในเกาะเกร็ดเป็นกรณีศึกษา ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

1.2.1.1 สัญลักษณ์ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism Pictogram) พบเห็นได้น้อย ส่วนใหญ่จะเป็นเพียงตัวหนังสือที่เขียนขึ้นเท่านั้น

1.2.1.2 สัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism Logo) พบอยู่บนป้ายบอกตำแหน่งสถานที่ สัญลักษณ์ที่ใช้ในปัจจุบันนั้น ยากต่อการตีความและการสื่อความหมาย ตัวป้ายมีการเสื่อมสภาพและถูกป้ายประกาศโฆษณาต่างๆ ปิดทับ

1.2.1.3 ป้ายบอกทิศทาง (Direction Sign) ตัวป้ายเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ซึ่งด้านหนึ่งเป็นปลายแหลมใช้ชี้บอกทิศทาง มีตัวหนังสือบอกชื่อของสถานที่ ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ วัสดุที่ใช้ทำป้าย ส่วนใหญ่ที่พบคือ โลหะ ไม้และกระดาษ

1.2.1.4 ป้ายแผนที่ (Directory Sign) ป้ายชี้ตำแหน่งของสถานที่ ใช้ประกอบการเดินทางรอบเกาะเกร็ด ส่วนใหญ่เป็นรูปวาดจากแผ่นกระดาษของแต่ละชุมชน

1.2.1.5 ป้ายบอกรายละเอียด (Information Sign) เป็นป้ายที่บอกถึงข้อมูลรายละเอียดของสถานที่นั้นๆ ให้ข้อมูลที่เยอะมาก ดูแล้วไม่น่าอ่าน วัสดุที่ใช้ทำป้ายเสื่อมสภาพ ทำให้รายละเอียดบางส่วนหรือทั้งหมดหายไป

1.2.1.6 ป้ายประดับตกแต่ง (Decoration Sign) ยังไม่มีการจัดทำขึ้น

1.2.1.7 ป้ายบอกตำแหน่งสถานที่ (Identification Sign) เป็นกำแพงปูนขนาดใหญ่ สลักตัวหนังสือบอกชื่อสถานที่ และขนาดเล็กรูปแบบเป็นป้ายเสา ที่ทำจากโลหะ

1.2.2 จากผลการสำรวจข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยขอสรุปเป็นประเด็นปัญหา ดังนี้

1.2.2.1 สัญลักษณ์ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่างๆ บนเกาะเกร็ด ที่ใช้อยู่ยากต่อการตีความหมาย

1.2.2.2 ป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้อยู่ ขาดความสวยงาม ไม่กลมกลืน

1.2.2.3 ป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้อยู่ มีจำนวนน้อย ไม่โดดเด่น และถูกบดบังด้วยสิ่งก่อสร้างภายในเกาะ

1.2.2.4 ข้อความตัวอักษรที่ใช้อยู่ในป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ ส่วนใหญ่เป็นการเขียนขึ้นด้วยลายมือ ทำให้อ่านยาก

1.2.2.5 ป้ายสัญลักษณ์ต่างๆส่วนใหญ่ทรุดโทรมเสื่อมสภาพ อันเนื่องมาจากวัสดุที่ใช้ทำป้าย ไม่มีความแข็งแรง ทนทาน บางป้ายถูกนำไปใช้งานผิดประเภท เช่น ถูกติดประกาศ โฆษณาต่างๆ

1.2.2.6 บางสถานที่ที่ไม่มีป้ายสัญลักษณ์เลย โดยเฉพาะป้ายบอกทิศทาง

1.3 สรุปผลการวิเคราะห์ ในข้อ 1.1 และ 1.2

จากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ 1.1 และ 1.2 ทำให้เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งแนวความคิดที่นำมาใช้สำหรับการออกแบบ ทำให้มีแนวทางที่ชัดเจนมากขึ้น จึงเป็นที่มาของแนวความคิดในการออกแบบป้ายสัญลักษณ์ต่างๆดังต่อไปนี้

1.3.1 รูปแบบสัญลักษณ์ภาพ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism Pictogram) หลักการรวบรวมแนวความคิดทั้งหมด โดยต้องการหารูปแบบของสัญลักษณ์ภาพ ที่ดูแล้วเข้าใจง่าย สู่ถึงสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ชัดเจน จึงเลือกใช้หลักการออกแบบที่ว่าด้วย การลดทอนภาพจริงมาใช้ รูปทรงกลมภายนอกสื่อถึงการเกษตรซึ่งเป็นรูปของผลไม้ โดยการนำภาพถ่ายจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ

1.3.2 ในส่วนของป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ หลักการรวบรวมแนวความคิดทั้งหมด โดยรูปแบบของตัวป้าย เลือกใช้เป็นรูปทรงที่มีความเรียบง่าย ตรงตามหลักการออกแบบป้ายสัญลักษณ์บวกกับแนวความคิดในเรื่องการเติบโตของพืช เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และในส่วนของป้ายบอกทิศทาง ลูกศรนำทางเป็นรูปทรงของผลไม้ที่โดนผ่าครึ่ง ลูกศรนั้นสามารถปรับได้ 4 ทิศทาง

ส่วนที่ 2 การประเมินผลงาน (หลังการออกแบบ)

1. การประเมินผลของการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดลอมป้ายสัญลักษณ์ สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย กรณีศึกษา เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 ท่าน ได้แก่

1. คุณนรเศรษฐ์ อังสุวัฒนกุล หัวหน้างานออกแบบ ฝ่ายออกแบบสื่อโฆษณา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท) ประสบการณ์ทำงาน 20 ปี
2. คุณอภิชัย นัตรเฉลิมกิจ หัวหน้างานออกแบบ ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท) ประสบการณ์ทำงาน 23 ปี

3. คุณศิริพร พนาติกุล เจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเกาะเกร็ด ประสบการณ์ทำงาน 5 ปี
4. คุณสุพัตรา มณีรัตนกิตติกุล มัคคุเทศก์นำเที่ยว บริษัทเอกชน ประสบการณ์ทำงาน 5 ปี
5. อาจารย์เสาวรส พวงแก้ว อาจารย์คณะศิลปกรรม สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ประสบการณ์ทำงาน 14 ปี
6. คุณอรณี หาญประพจน์ นักออกแบบ ART DIRECTOR บริษัท Cabbag Creative ประสบการณ์ทำงาน 10 ปี
7. คุณนพพล พงษ์พันธุ์จันทรา นักวิจัย

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
ประสบการณ์ทำงาน 5 ปี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 15 แสดงการประเมินผลงานออกแบบสัญลักษณ์ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism Pictogram)

ประเภทของป้ายสัญลักษณ์	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. สัญลักษณ์ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism Pictogram)					
รูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ	1	4	4		
ความสวยงาม		2	4	1	
ความสะดวกในการใช้งาน		4	2	1	
รวม	1	10	10	2	0

จากตารางที่ 15 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน มีความคิดเห็นต่อผลงานออกแบบสัญลักษณ์
ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism Pictogram) ในเรื่องรูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ ให้คะแนน
มากที่สุด 1 คน มาก 4 คน ปานกลาง 4 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ร้อยละ 57.14 และร้อยละ 57.14
ตามลำดับ

ความสวยงาม ให้คะแนนมาก 2 คน ปานกลาง 4 คน น้อย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57
ร้อยละ 57.14 และร้อยละ 14.28 ตามลำดับ

ความสะดวกในการใช้งาน ให้คะแนนมาก 4 คน ปานกลาง 2 คน น้อย 1 คน คิดเป็น
ร้อยละ 57.14 ร้อยละ 28.57 และร้อยละ 14.28 ตามลำดับ

รวมคะแนนที่ได้ทั้งหมด $(1*5)+(10*4)+(10*3)+(2*2) = 79$ คะแนน จากทั้งหมด 105
คะแนน คิดเป็นร้อยละ 75.2

ตารางที่ 16 แสดงการประเมินผลงานออกแบบสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร
(Agrotourism Logo)

ประเภทของป้ายสัญลักษณ์	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
2. สัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิง เกษตร (Agrotourism Logo)					
รูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ	2	3	2		
ความสวยงาม	1	4		2	
ความสะดวกในการใช้งาน	1	3	2	1	
รวม	4	10	4	3	0

จากตารางที่ 16 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน มีความคิดเห็นต่อผลงานออกแบบสัญลักษณ์
การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism Logo) ในเรื่องรูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ ให้คะแนนมากที่สุด
2 คน มาก 3 คน ปานกลาง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ร้อยละ 42.58 และร้อยละ 28.57 ตามลำดับ

ความสวยงาม ให้คะแนนมากที่สุด 1 คน มาก 4 คน น้อย 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28
ร้อยละ 57.14 และร้อยละ 28.57 ตามลำดับ

ความสะดวกในการใช้งาน ให้คะแนนมากที่สุด 1 คน มาก 3 คน ปานกลาง 2 คน น้อย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ร้อยละ 42.85 ร้อยละ 28.57 และร้อยละ 14.28 ตามลำดับ

รวมคะแนนที่ได้ทั้งหมด $(4*5)+(10*4)+(4*3)+(3*2) = 78$ คะแนน จากทั้งหมด 105 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 74.2

ตารางที่ 17 แสดงการประเมินผลงานออกแบบป้ายบอกทิศทาง (Direction Sign)

ประเภทของป้ายสัญลักษณ์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
3.ป้ายบอกทิศทาง (Direction Sign)					
รูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ	2	4	1		
ความสวยงาม	2	2	2	1	
ความสะดวกในการใช้งาน	2	3	1	1	
รวม	6	9	4	2	0

จากตารางที่ 17 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน มีความคิดเห็นต่อผลงานออกแบบป้ายบอกทิศทาง (Direction Sign) ในเรื่องรูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ ให้คะแนนมากที่สุด 2 คน มาก 4 คน ปานกลาง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ร้อยละ 57.14 และร้อยละ 14.28 ตามลำดับ

ความสวยงาม ให้คะแนนมากที่สุด 2 คน มาก 2 คน ปานกลาง 2 คน น้อย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ร้อยละ 28.57 ร้อยละ 28.57 และร้อยละ 14.28 ตามลำดับ

ความสะดวกในการใช้งาน ให้คะแนนมากที่สุด 2 คน มาก 3 คน ปานกลาง 1 คน น้อย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ร้อยละ 42.85 ร้อยละ 14.28 และร้อยละ 14.28 ตามลำดับ

รวมคะแนนที่ได้ทั้งหมด $(6*5)+(9*4)+(4*3)+(2*2) = 82$ คะแนน จากทั้งหมด 105 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 78.1

ตารางที่ 18 แสดงผลการประเมินผลงานออกแบบป้ายแผนที่ (Directory Sign)

ประเภทของป้ายสัญลักษณ์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
4. ป้ายแผนที่ (Directory Sign)					
รูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ		4	2	1	
ความสวยงาม	1	3	2	1	
ความสะดวกในการใช้งาน		4	3		
รวม	1	11	7	2	0

จากตารางที่ 18 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน มีความคิดเห็นต่อผลงานออกแบบป้ายแผนที่ (Directory Sign) ในเรื่องรูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ ให้คะแนน มาก 4 คน ปานกลาง 2 คน น้อย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 ร้อยละ 28.57 และร้อยละ 14.28 ตามลำดับ

ความสวยงาม ให้คะแนนมากที่สุด 1 คน มาก 3 คน ปานกลาง 2 คน น้อย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ร้อยละ 42.85 ร้อยละ 28.57 และร้อยละ 14.28 ตามลำดับ

ความสะดวกในการใช้งาน ให้คะแนน มาก 4 คน ปานกลาง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 และร้อยละ 42.85 ตามลำดับ

รวมคะแนนที่ได้ทั้งหมด $(1*5)+(11*4)+(7*3)+(2*2) = 74$ คะแนน จากทั้งหมด 105 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 70.5

ตารางที่ 19 แสดงการประเมินผลงานออกแบบป้ายบอกรายละเอียด (Information Sign)

ประเภทของป้ายสัญลักษณ์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
5. ป้ายบอกรายละเอียด (Information Sign)					
รูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ	1	4	2		
ความสวยงาม	2	2	3		
ความสะดวกในการใช้งาน	1	3	1	2	
รวม	4	9	6	2	0

จากตารางที่ 19 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน มีความคิดเห็นต่อผลงานออกแบบป้ายแผนที่ (Directory Sign) ในเรื่องรูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ ให้คะแนน มากที่สุด 1 คน มาก 4 คน ปานกลาง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ร้อยละ 57.14 และร้อยละ 28.57 ตามลำดับ

ความสวยงาม ให้คะแนนมากที่สุด 2 คน มาก 2 คน ปานกลาง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ร้อยละ 28.57 และร้อยละ 42.85 ตามลำดับ

ความสะดวกในการใช้งาน ให้คะแนน มากที่สุด 1 คน มาก 3 คน ปานกลาง 1 คน น้อย 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ร้อยละ 42.85 ร้อยละ 14.28 และร้อยละ 28.57 ตามลำดับ

รวมคะแนนที่ได้ทั้งหมด $(4*5)+(9*4)+(6*3)+(2*2) = 78$ คะแนน จากทั้งหมด 105 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 74.2

ตารางที่ 20 แสดงการประเมินผลงานออกแบบป้ายประดับตกแต่ง (Decoration Sign)

ประเภทของป้ายสัญลักษณ์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
6. ป้ายประดับตกแต่ง (Decoration Sign)					
รูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ	1	3	2		1
ความสวยงาม		4	2	1	
ความสะดวกในการใช้งาน		3	3	1	
รวม	1	10	7	2	1

จากตารางที่ 20 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน มีความคิดเห็นต่อผลงานออกแบบป้ายประดับตกแต่ง (Decoration Sign) ในเรื่องรูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ ให้คะแนน มากที่สุด 1 คน มาก 3 คน ปานกลาง 2 คน น้อยที่สุด 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ร้อยละ 42.85 ร้อยละ 28.57 และร้อยละ 14.28 ตามลำดับ

ความสวยงาม ให้คะแนน มาก 4 คน ปานกลาง 2 คน น้อย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 ร้อยละ 28.57 และร้อยละ 14.28 ตามลำดับ

ความสะดวกในการใช้งาน ให้คะแนน มาก 3 คน ปานกลาง 3 คน น้อย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 42.85 ร้อยละ 42.85 และร้อยละ 14.28 ตามลำดับ

รวมคะแนนที่ได้ทั้งหมด $(1*5)+(10*4)+(7*3)+(2*2) = 70$ คะแนน จากทั้งหมด 105 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 66.6

ตารางที่ 21 แสดงการประเมินผลงานออกแบบป้ายบอกตำแหน่งสถานที่ (Identification Sign)

ประเภทของป้ายสัญลักษณ์	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
7. ป้ายบอกตำแหน่งสถานที่ (Identification sign)					
รูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ	1	4	1	1	
ความสวยงาม	1	4		2	
ความสะดวกในการใช้งาน	2	2	2	1	
รวม	4	10	3	4	0

จากตารางที่ 21 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน มีความคิดเห็นต่อผลงานออกแบบป้ายบอกตำแหน่งสถานที่ (Identification sign) ในเรื่องรูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ ให้คะแนน มากที่สุด 1 คน มาก 4 คน ปานกลาง 1 คน น้อย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ร้อยละ 57.14 ร้อยละ 14.28 และ ร้อยละ 14.28ตามลำดับ

ความสวยงาม ให้คะแนน มากที่สุด 1 คน มาก 4 คน น้อย 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ร้อยละ 57.14 และร้อยละ 28.57 ตามลำดับ

ความสะดวกในการใช้งาน ให้คะแนน มากที่สุด 2 คน มาก 2 คน ปานกลาง 2 คน น้อย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ร้อยละ 28.57 ร้อยละ 28.57 และร้อยละ 14.28 ตามลำดับ

รวมคะแนนที่ได้ทั้งหมด $(4*5)+(10*4)+(3*3)+(4*2) = 77$ คะแนน จากทั้งหมด 105 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 73.3

ผลการสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะ จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและผู้ทรงคุณวุฒิ ในสาขาที่เกี่ยวข้องทั้ง 7 ท่าน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 22 แสดงผลการสัมภาษณ์ คุณนรเศรษฐ์ อังศวานกุล

หัวหน้างานออกแบบ ฝ่ายออกแบบสื่อโฆษณา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท)

ลักษณะภาพ	รูปแบบป้ายสัญลักษณ์โดยรวมดูโดดเด่น น่าสนใจ เลือกใช้ Concept ได้ชัดเจน แสดงออกได้ตรงประเด็น ส่วนสัญลักษณ์ภาพมีการ ตัดทอน ลดทอนจากภาพจริง ทำให้ดูมีความต่อเนื่อง มีที่มาที่ไปชัดเจน และมีความคล้ายคลึงกัน
ลักษณะรูปทรง	ออกแบบได้สร้างสรรค์ สวยงาม
การเลือกใช้สี	เลือกใช้สีเขียวได้เหมาะสม เพราะสื่อถึงธรรมชาติ
ข้อเสนอแนะ	ลักษณะของป้ายบอกทางเหมาะแก่การใช้งานจริง แต่ควรปรับเปลี่ยนรูปแบบป้ายแผนที่ ให้มีความมั่นคงขึ้น

ตารางที่ 23 แสดงผลการสัมภาษณ์ คุณอภิชัย ฉัตรเฉลิมกิจ

หัวหน้างานออกแบบ ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท)

ลักษณะภาพ	ป้ายสัญลักษณ์โดยรวม ก่อนข้างดี สัญลักษณ์ภาพมีการตอบโจทย์ได้ดี แต่ต้องดูเงื่อนไขของนักท่องเที่ยวที่เข้าไปในแหล่งนั้นๆ ภาพต้องเข้าใจง่าย ดูแล้วน่าจดจำ
ลักษณะรูปทรง	ออกแบบได้สร้างสรรค์ดี
การเลือกใช้สี	เลือกสี ที่สื่อความหมายได้ชัดเจนดี เพราะเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ข้อเสนอแนะ	ควรทำป้ายที่มีลักษณะแขวนเพิ่ม เนื่องจากเกาะเกร็ดเป็นพื้นที่ ที่มีน้ำขึ้นน้ำลงบ่อย

ตารางที่ 24 แสดงผลการสัมภาษณ์ คุณศิริพร พนาธิกุล

เจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเกาะเกร็ด

ลักษณะภาพ	ชอบรูปแบบ ดูเป็นระบบ ดูแล้วเข้าใจง่าย เป็นการออกแบบจากสิ่งที่มีอยู่จริง ตัวอย่างเช่น เมล็ดพืช การเติบโตของดิน ใบและผล
ลักษณะรูปทรง	ออกแบบสร้างสรรค์ได้ดีมาก สัญลักษณ์ภาพ สื่อสารได้เข้าใจและสังเกตได้ง่าย
การเลือกใช้สี	เลือกสีที่สื่อความหมายได้ชัดเจนดี แต่อยากให้เพิ่มสีที่ตัดกันในบางจุด เพื่อความสะดุดตาในการมอง
ข้อเสนอแนะ	ดี เพราะปัจจุบันยังขาดอยู่มาก ถ้าทำได้จริงจะเป็นประโยชน์แก่นักท่องเที่ยว ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้กับ เกษตรกร ชาวบ้านและชุมชน จะเป็นระบบนำทางที่ดีของเกาะอีกด้วย

ตารางที่ 25 แสดงผลการสัมภาษณ์ คุณสุพัตรา มณีรัตนกิตติกุล

มัคคุเทศก์นำเที่ยว บริษัทเอกชน

ลักษณะภาพ	รูปแบบป้ายสัญลักษณ์โดยรวม ออกแบบได้ชัดเจน แต่ควรใส่รายละเอียดของสถานที่เพิ่มอีกในบางจุด
ลักษณะรูปทรง	ออกแบบสร้างสรรค์ได้ดีมาก ดูโดดเด่น น่าสนใจ
การเลือกใช้สี	เลือกใช้สีที่สื่อความหมายได้ชัดเจน กลมกลืนกับธรรมชาติ และรักษาทัศนียภาพของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ข้อเสนอแนะ	การจัดทำระบบป้ายสัญลักษณ์มีประโยชน์กับนักท่องเที่ยวมาก ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมรอบๆเกาะได้สะดวก ประหยัดเวลา เนื่องจากป้ายเดิมไม่มีความชัดเจนและเสื่อมสภาพมาก

ตารางที่ 26 แสดงผลการสัมภาษณ์ อาจารย์เสาวรส พวงแก้ว

อาจารย์คณะศิลปกรรม สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ลักษณะภาพ	รูปแบบป้ายสัญลักษณ์โดยรวม ดูโดดเด่น สวยงาม แสดงออกถึงการเกษตรได้ดี ทำให้เกิดอัตลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขึ้น
ลักษณะรูปทรง	ดูน่าจดจำ
การเลือกใช้สี	เลือกสีเขียวสื่อถึงธรรมชาติได้ดี แนะนำให้เพิ่มสีที่สื่อถึงความสนุก เข้าไปด้วย
ข้อเสนอแนะ	ป้ายสัญลักษณ์และสัญลักษณ์ต่างๆ ต้องออกแบบให้ตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมายเพื่อการสื่อความหมายที่ชัดเจน

ตารางที่ 27 แสดงผลการสัมภาษณ์ คุณอรณี หาญประพจน์

นักออกแบบ ART DIRECTOR บริษัทCabbage Creative

ลักษณะภาพ	ป้ายสัญลักษณ์โดยรวม ดูน่าสนใจ ในส่วนสัญลักษณ์ภาพอยากให้แทรกอะไรบางอย่างลงไป เพื่อให้รู้สึกหรือเชื่อมโยงกับความเป็นเกาะเกร็ด
ลักษณะรูปทรง	น่าสนใจ สะดุดตา
การเลือกใช้สี	สีส้ม คือดุสิต เหมาะกับนักท่องเที่ยวที่เป็น วัยรุ่นและคนรุ่นใหม่
ข้อเสนอแนะ	ผลงานโดยรวมดี เหมาะสมกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตารางที่ 28 แสดงผลการสัมภาษณ์ คุณนพพล พงษ์พันธุ์จันทรา

ผู้ช่วยนักวิจัยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

ลักษณะภาพ	ป้ายสัญลักษณ์โดยรวม ดูน่าสนใจ ส่วนสัญลักษณ์ภาพสามารถ ลดทอนได้อีก
ลักษณะรูปทรง	ฐานและตัวเสา วัสดุที่ใช้ควรทำจากเหล็ก เพื่อความแข็งแรง ทนทาน ตัวป้ายควรทำจากแผ่นพลาสติก เพราะมีน้ำหนักเบาและขึ้นรูปทรงง่าย
การเลือกใช้สี	เลือกสี ที่สื่อความหมายได้ชัดเจนดี
ข้อเสนอแนะ	ถ้าได้นำไปใช้จริง จะเป็นประโยชน์อย่างมาก

ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 ท่าน ส่วนใหญ่ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า ผลงานออกแบบป้ายสัญลักษณ์ มีรูปแบบที่น่าสนใจ ง่ายต่อการสื่อความหมาย โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลในเรื่องขององค์ประกอบของป้ายสัญลักษณ์ รูปแบบมีความต่อเนื่องเชื่อมโยง ทำให้ดูเป็นกลุ่มเดียวกัน

ลักษณะของภาพ รูปแบบป้ายสัญลักษณ์โดยรวม ง่ายต่อการสื่อความหมายและความเข้าใจของสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว สัญลักษณ์ภาพมีการแบ่งกลุ่ม สัญลักษณ์ต่างๆ เป็นหมวดหมู่ ดูแล้วเข้าใจง่าย ช่วยเพิ่มความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

ลักษณะรูปทรง รูปแบบการเติบโตของพืช ดูน่าสนใจ วัสดุที่นำมาทำป้ายควรทำจากเหล็กเพราะมีความแข็งแรง ทนทาน ส่วนตัวป้ายทำจากแผ่นพลาสติก เพราะมีน้ำหนักเบาขึ้นรูปทรงง่าย และได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าควรทำป้ายที่มีลักษณะแฉกเพิ่ม เนื่องจากเกาะเกร็ดเป็นพื้นที่ที่มีน้ำขึ้นน้ำลงบ่อย

การใช้สีของป้ายสัญลักษณ์ผู้เชี่ยวชาญเห็นตรงกันว่า ใช้สีเขียว เพราะสื่อถึงธรรมชาติ และการเกษตรได้ตรง พร้อมทั้งได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรใช้สีโทนร้อนในบางจุดเพื่อเพิ่มจุดเด่นในชิ้นงานและเกิดจุดสนใจในการมอง

ส่วนที่ 3 สรุปผลงานออกแบบ

ผลงานออกแบบเลขคณิตสี่เหลี่ยม สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย กรณีศึกษา เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง แต่ก่อนที่ผลงานจะเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยมีการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบการสัมภาษณ์ และข้อเสนอแนะต่างๆ ตลอดจนได้ทำการศึกษาถึงทัศนคติความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้แน่ใจว่าผลงานออกแบบจะตรงกับความต้องการมากที่สุด

ดังนั้นผู้วิจัย จึงได้ทำการออกแบบผลงานเป็น ชุดระบบป้ายสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 1 ชุด ซึ่งประกอบด้วย

1. สัญลักษณ์ภาพ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism Pictogram)
2. สัญลักษณ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism Logo)
3. ป้ายบอกทิศทาง (Direction Sign)
4. ป้ายแผนที่ (Directory Sign)
5. ป้ายบอกรายละเอียด (Information Sign)
6. ป้ายประดับตกแต่ง (Decoration Sign)
7. ป้ายบอกตำแหน่งสถานที่ (Identification Sign)

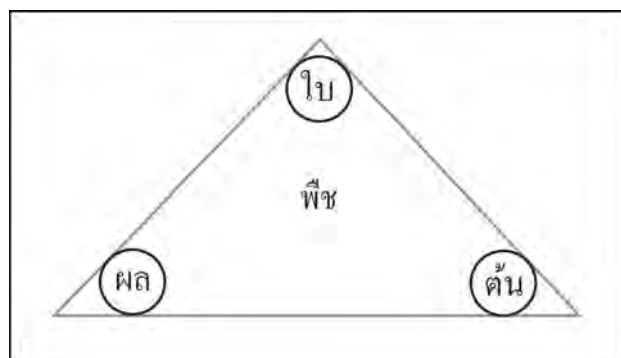
แนวคิดในการออกแบบ (Idea Concept)

จากเอกสารข้อมูลการออกแบบและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ข้อมูลจากบทที่ 2 ส่วนที่ 1-6) ที่ผู้วิจัย ทำการรวบรวมแนวความคิดในการออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเชิงทฤษฎี โดยจะนำมาปรับใช้กับผลงานออกแบบดังนี้

สัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism Logo) ผู้วิจัยทดลองออกแบบขึ้นมาใหม่ จากรูปแบบเดิมที่มีอยู่ นำมาปรับปรุงพัฒนาภายใต้แนวคิดเรื่องของการเติบโตของพืช เป็นเมล็ดพันธุ์ที่เติบโต และในส่วนของเดิมที่เป็นตัว A ได้เพิ่มเป็นคำว่า Argo ซึ่งมีความหมายว่า การเกษตร

สัญลักษณ์ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism Pictogram) หลักการรวบรวมแนวความคิดทั้งหมด โดยต้องการหารูปแบบของสัญลักษณ์ภาพที่ดูแล้วเข้าใจง่าย สื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ชัดเจนจึงเลือกใช้หลักการออกแบบที่ว่าด้วยการลดทอนภาพจริงมาใช้รูปทรงกลมภายนอกสื่อถึงการเกษตรซึ่งเป็นรูปของผลไม้ โดยการนำภาพถ่ายจากการเก็บข้อมูลภาคสนามมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ

ป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ (Agrotourism Signs) หลักการรวบรวมแนวความคิดทั้งหมด โดยรูปแบบของตัวป้าย เลือกใช้ป็นรูปทรงที่มีความเรียบง่าย ตรงตามหลักการออกแบบป้ายสัญลักษณ์บวกกับแนวความคิดในเรื่องการเติบโตของพืช เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และในส่วนของป้ายบอกทิศทาง ลูกศรนำทางเป็นรูปทรงของผลไม้ที่โคนผ่าครึ่ง ลูกศรนั้นสามารถปรับได้ 4 ทิศทาง

ภาพที่ 12 แสดงแนวคิดในการออกแบบป้ายสัญลักษณ์

และจากเอกสารการออกแบบที่วาดด้วย สัญลักษณ์ภาพจะใช้ได้ผลดี เมื่อมีการวางแผนให้เป็นส่วนหนึ่งในระบบป้ายสัญลักษณ์ (Signage System) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในเวลาที่ใช้งาน ผู้วิจัยจึงได้ทำการแบ่งป้ายสัญลักษณ์ต่างๆที่จำเป็น จัดทำเป็นชุดระบบป้ายสัญลักษณ์ที่มีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการใช้งาน คำนึงถึงความปลอดภัย และเข้ากับสภาพแวดล้อม

ตัวอักษรที่ใช้ในงานออกแบบ (Font Style)

Font Helvetica

ABCDEFGHIJKLMN
OPQRSTUVWXYZÀ
ÅÉÎÏabcdefghijklmn
opqrstuvwxyzàåéï&
1234567890(\$£.,!?)

ภาพที่ 13 แสดงรูปแบบตัวอักษร Helvetica

ที่มา : [Font Helvetica](#) [Online], Accessed 9 November 2009. Available from

<http://www.identifont.com/find?font=Helvetica&q=Go>

Helvetica เป็นFont ที่ถูกพัฒนาขึ้นเมื่อต้นศตวรรษ1960 เหมาะสมสำหรับงาน Signage

เนื่องจากรูปทรงได้สัดส่วนตามมาตรฐานสากลในการจัดทำป้ายสัญลักษณ์คือมีส่วนความกว้าง/
ความสูงสัมพันธ์กันในสัดส่วน 4/5 ลักษณะรูปทรงตัวอักษรแต่ละตัวมีความชัดเจนสามารถอ่านได้
สะดวกแม้ในระยะไกล

Font PSL-Paksin

กขคกงจฉญดต12345
กขคกงจฉญดต12345
กขคกงจฉญดต12345
กขคกงจฉญดต12345

ภาพที่ 14 แสดงรูปแบบตัวอักษร PSL-Paksin

ที่มา : [Font PSL-Paksin](#) [Online], Accessed 9 November 2009. Available from

http://www.fontpsl.com/products/series1_07-paksin.html

PSL-Paksin ตัวอักษรภาษาไทยจะมีลักษณะพิเศษตรงที่มีหัวตัวอักษรการออกแบบใน
โปรเจกต์นี้ จะคงหัวตัวอักษรไทย เพื่อรักษาเอกลักษณ์ ทั้งยังจะช่วยให้อ่านได้ง่ายกว่า Font ที่ไม่มีหัว
Font นี้จะมีขนาดสัดส่วนเท่ากับ Helvetica เป็น Font ที่มีหัวและมีส่วนหยักโค้งเล็กน้อยในบางจุด

ภาพที่ 15 แสดงการลดทอนสัญลักษณ์ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ภาพที่ 16 แสดงการลดทอนสัญลักษณ์ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

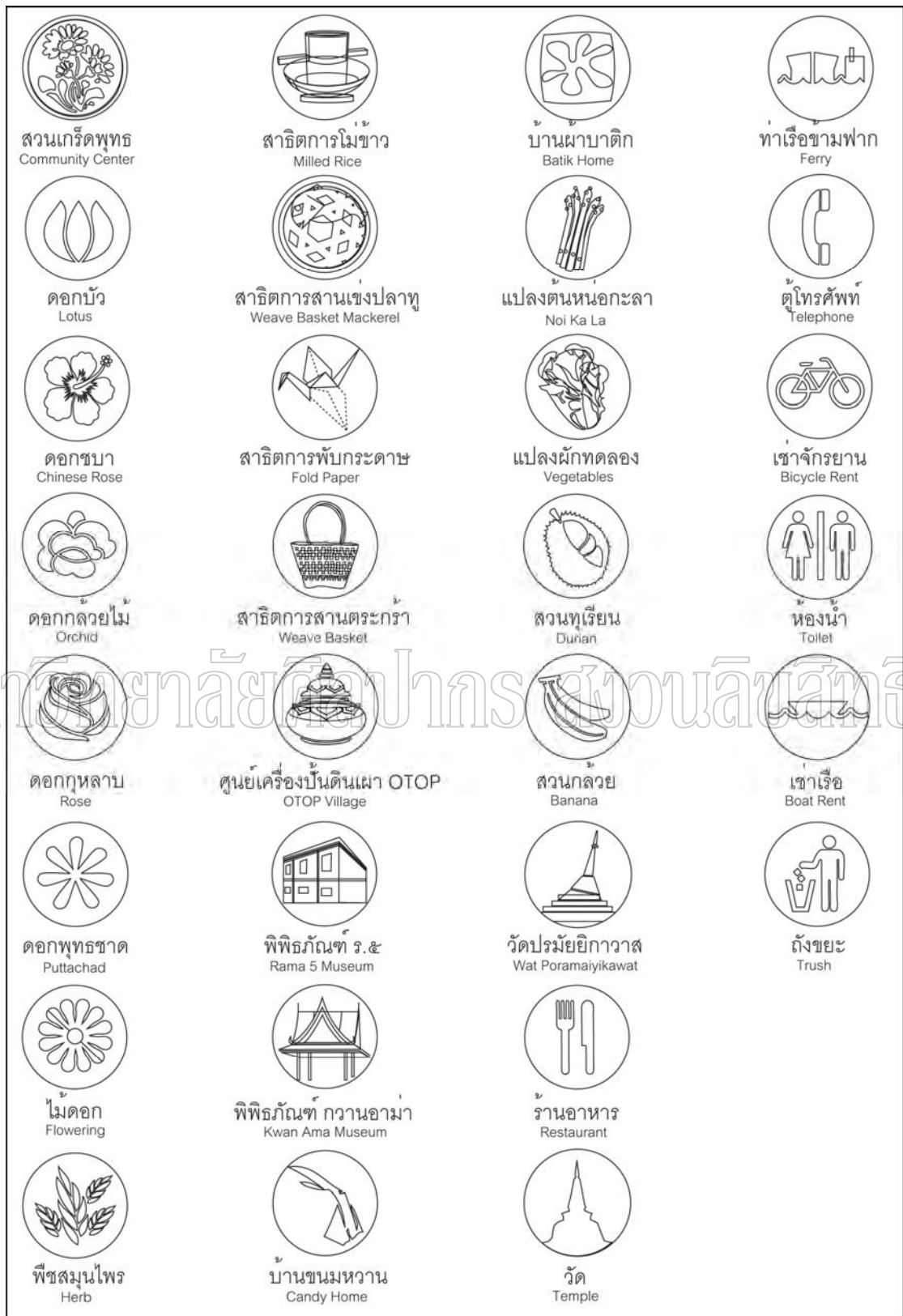
ภาพที่ 17 แสดงการลดทอนสัญลักษณ์ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ภาพที่ 18 แสดงการลดทอนสัญลักษณ์ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ภาพที่ 19 แสดงผลงานออกแบบสัญลักษณ์ภาพจุดให้บริการต่างๆ

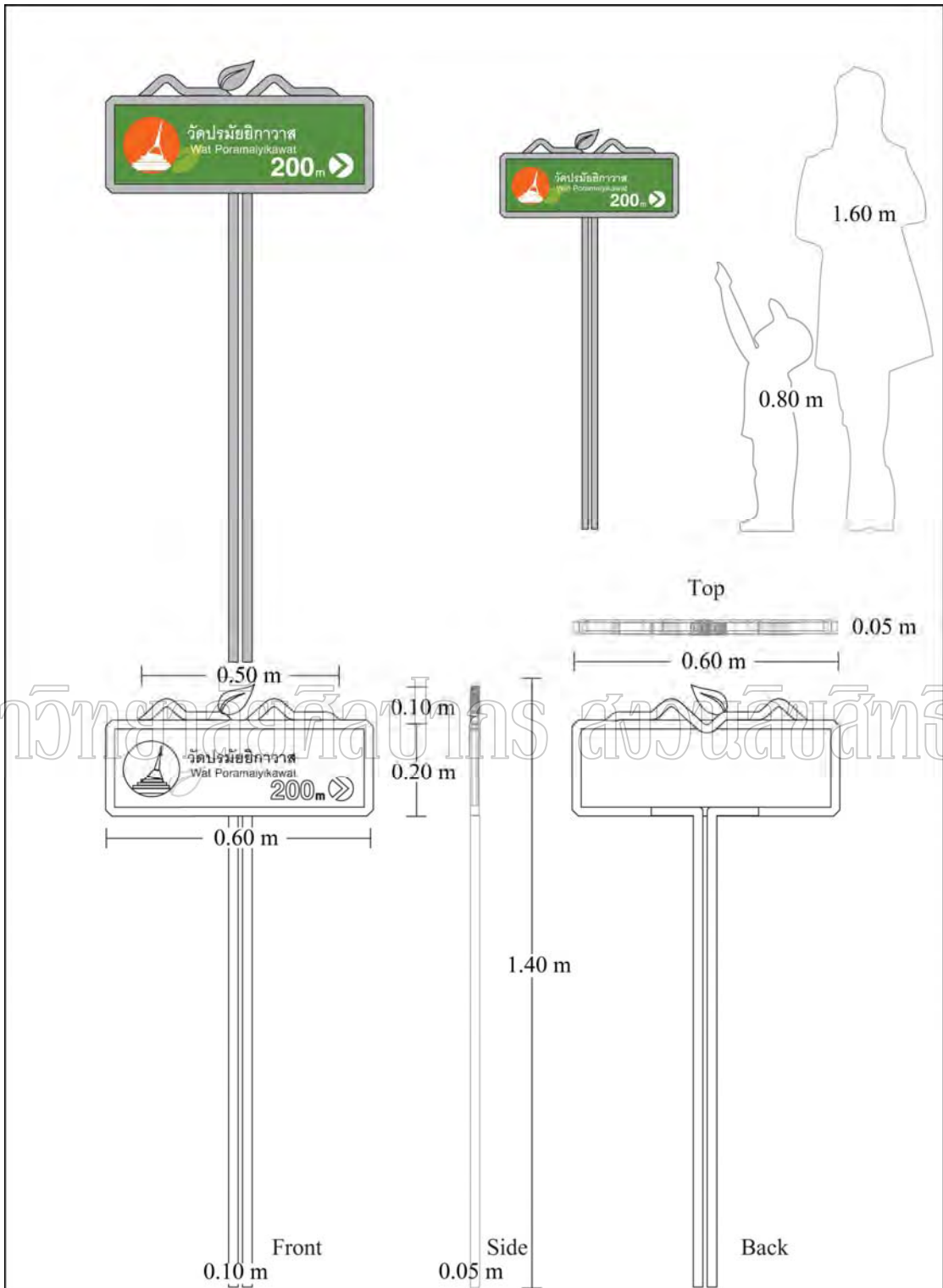
ภาพที่ 20 แสดงผลงานออกแบบสัญลักษณ์ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร(Agrotourism Pictogram)

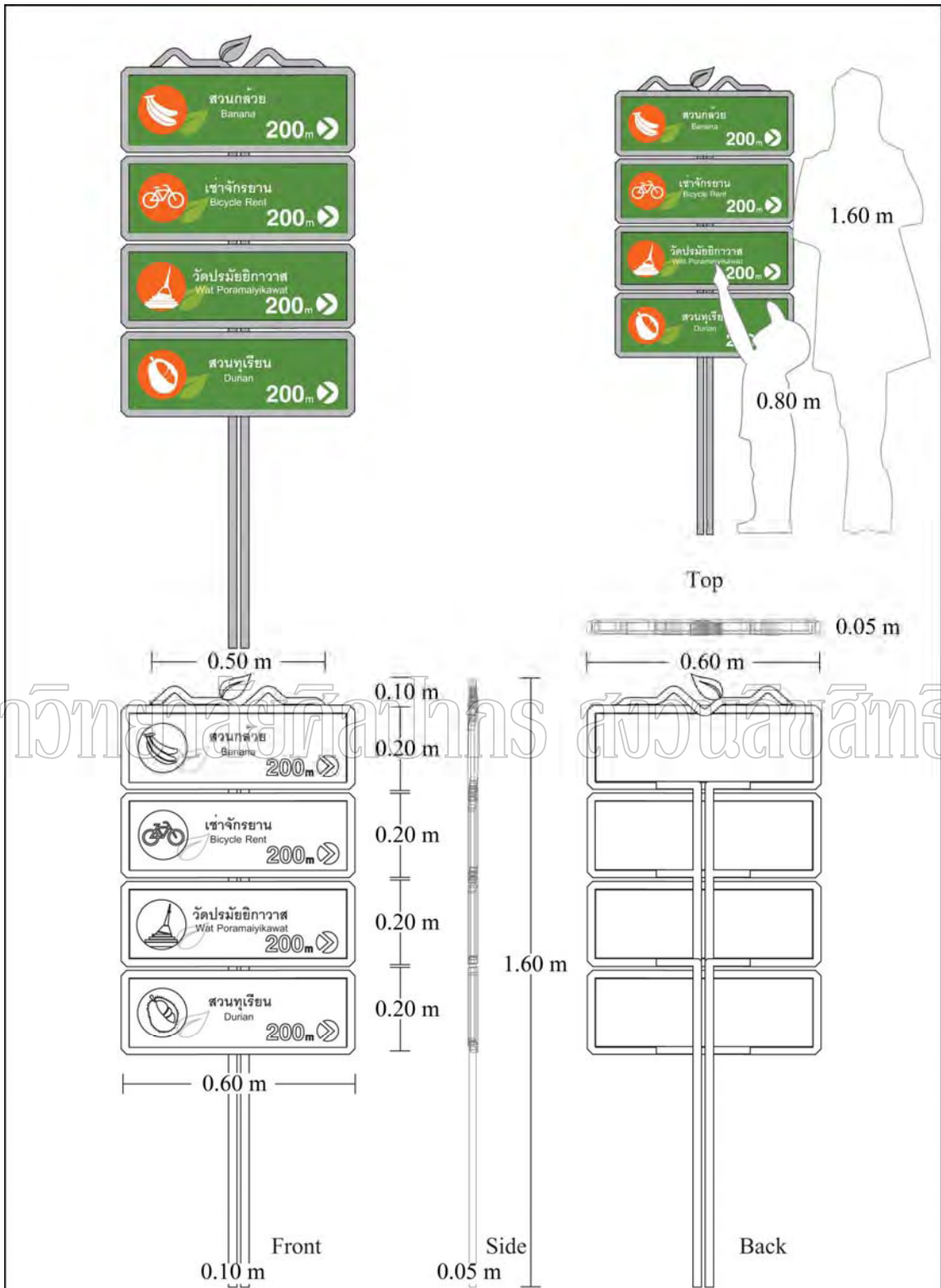
ภาพที่ 21 แสดงผลงานออกแบบสัญลักษณ์ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร(Agrotourism Pictogram)

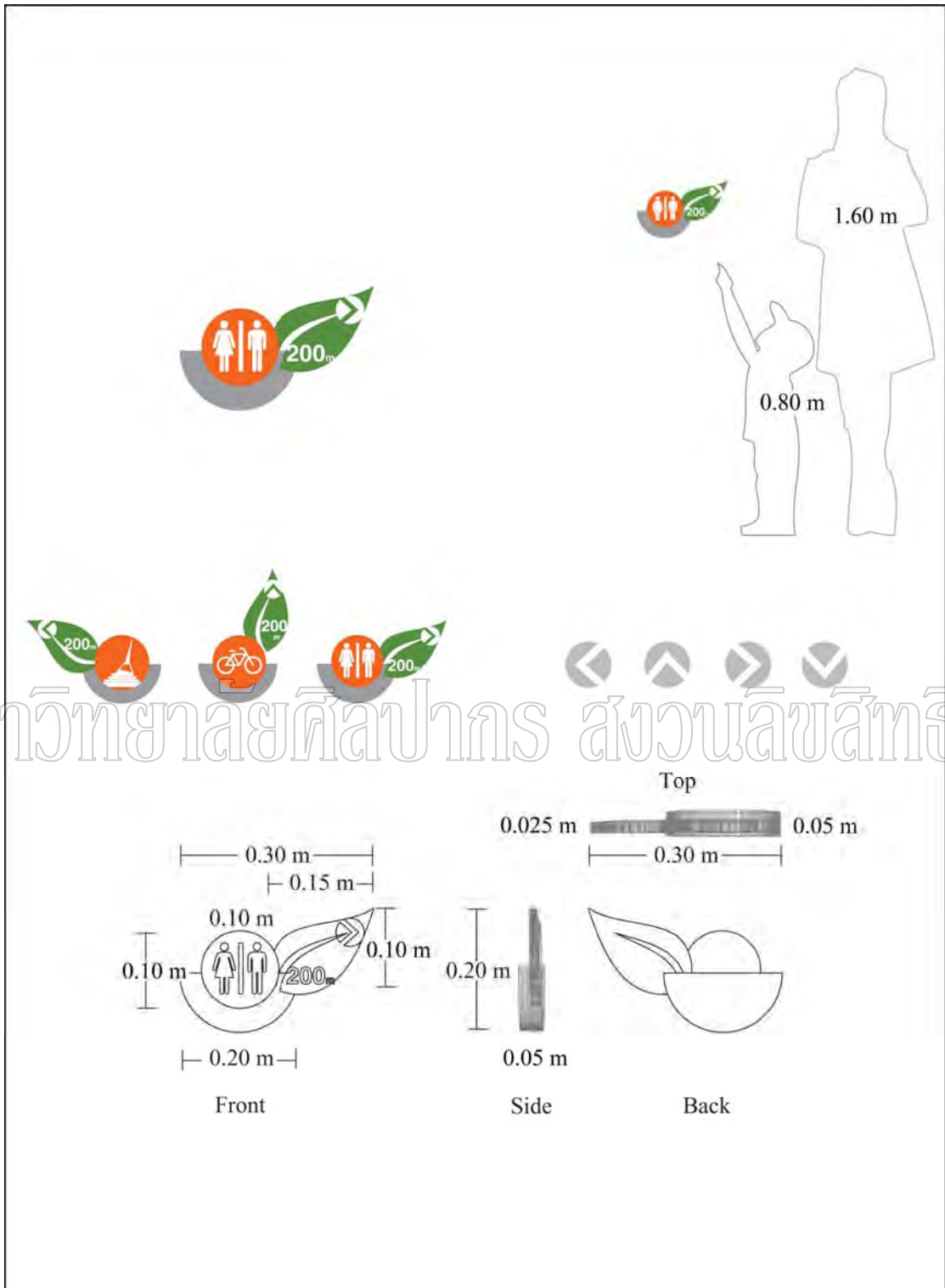
ภาพที่ 22 แสดงผลงานออกแบบสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism Logo)

ภาพที่ 23 แสดงผลงานออกแบบป้ายบอกทิศทาง (Direction Sign)

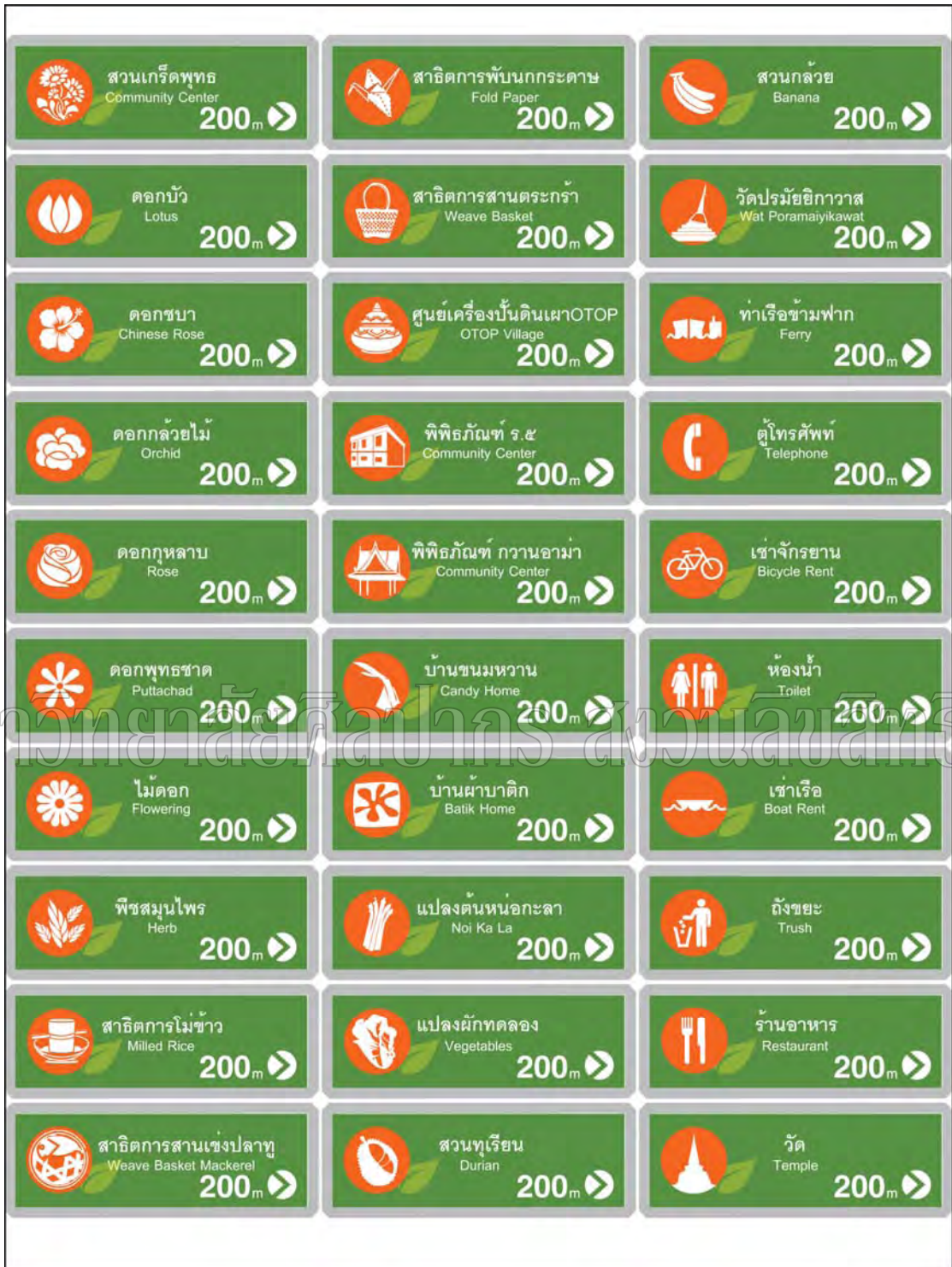
ภาพที่ 24 แสดงผลงานออกแบบป้ายบอกทิศทาง (Direction Sign)

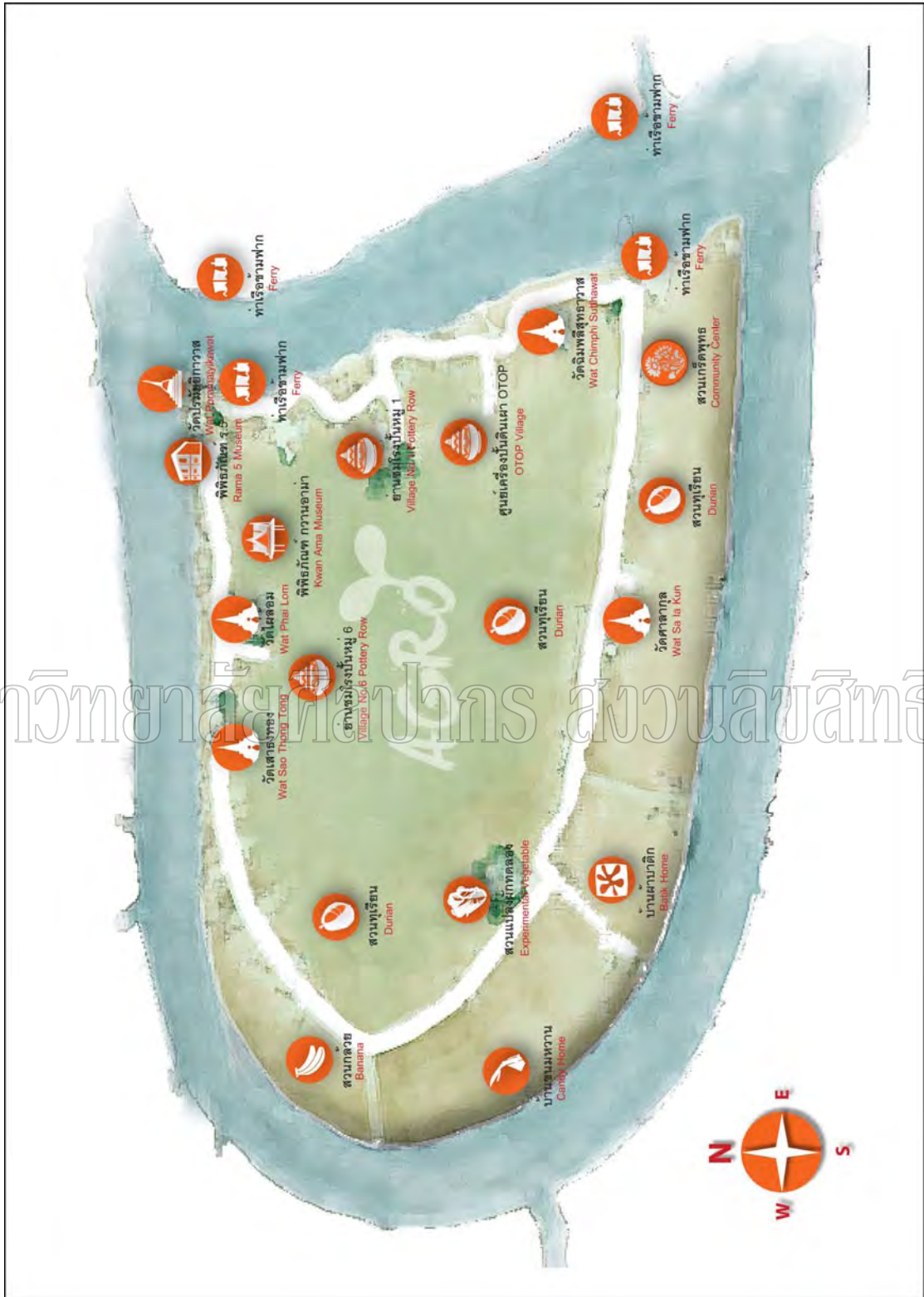
ภาพที่ 25 แสดงผลงานออกแบบป้ายบอกทิศทาง (Direction Sign)

 สวนเกร็ดพุทธ Community Center 200m ➤	 สาธิตการพับนกระดาษ Fold Paper 200m ➤	 สวนกล้วย Banana 200m ➤
 ดอกบัว Lotus 200m ➤	 สาธิตการสานตระกร้า Weave Basket 200m ➤	 วัดปรมัยยิกาวาส Wat Poramaiyikawat 200m ➤
 ดอกชบา Chinese Rose 200m ➤	 ศูนย์เครื่องปั้นดินเผาOTOP OTOP Village 200m ➤	 ท่าเรือข้ามฟาก Ferry 200m ➤
 ดอกกล้วยไม้ Orchid 200m ➤	 พิพิธภัณฑ ร.๕ Community Center 200m ➤	 ตู้โทรศัพท์ Telephone 200m ➤
 ดอกกุหลาบ Rose 200m ➤	 พิพิธภัณฑ กวานอามา Community Center 200m ➤	 เช่าจักรยาน Bicycle Rent 200m ➤
 ดอกพุทธรักษา Puttachad 200m ➤	 บ้านขนมหวาน Candy Home 200m ➤	 ห้องน้ำ Toilet 200m ➤
 ไม้ดอก Flowering 200m ➤	 บ้านผ้าบาติก Batik Home 200m ➤	 เช่าเรือ Boat Rent 200m ➤
 พืชสมุนไพร Herb 200m ➤	 แปลงต้นหน่อกะลา Noi Ka La 200m ➤	 ถังขยะ Trash 200m ➤
 สาธิตการโม่ข้าว Milled Rice 200m ➤	 แปลงผักทดลอง Vegetables 200m ➤	 ร้านอาหาร Restaurant 200m ➤
 สาธิตการสานแข่งปลาทุ Weave Basket Mackerel 200m ➤	 สวนทุเรียน Durian 200m ➤	 วัด Temple 200m ➤

ภาพที่ 26 แสดงผลงานออกแบบป้ายบอกทิศทาง (Direction Sign)

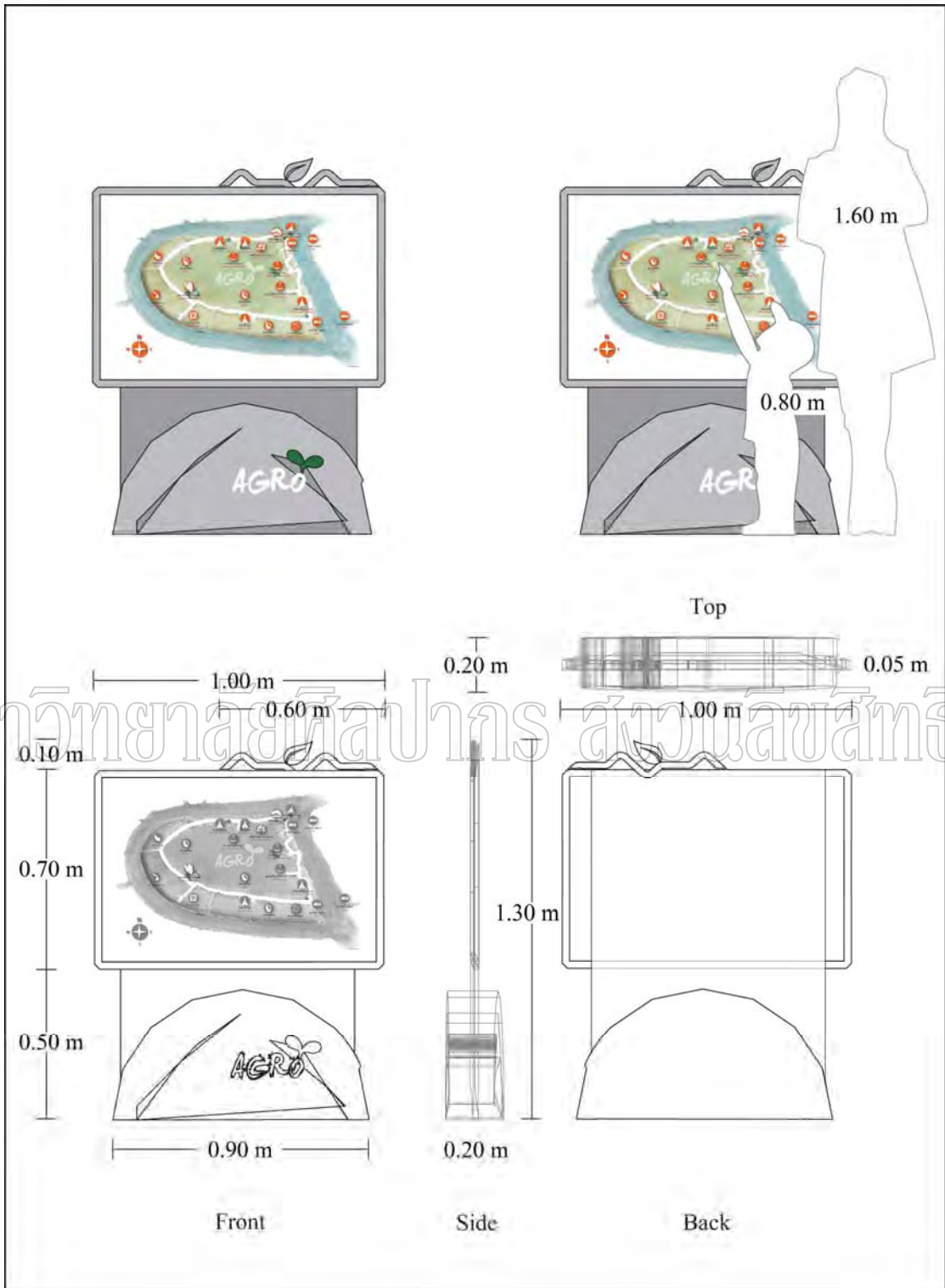

ภาพที่ 27 แสดงผลงานออกแบบป้ายบอกทิศทาง (Direction Sign)

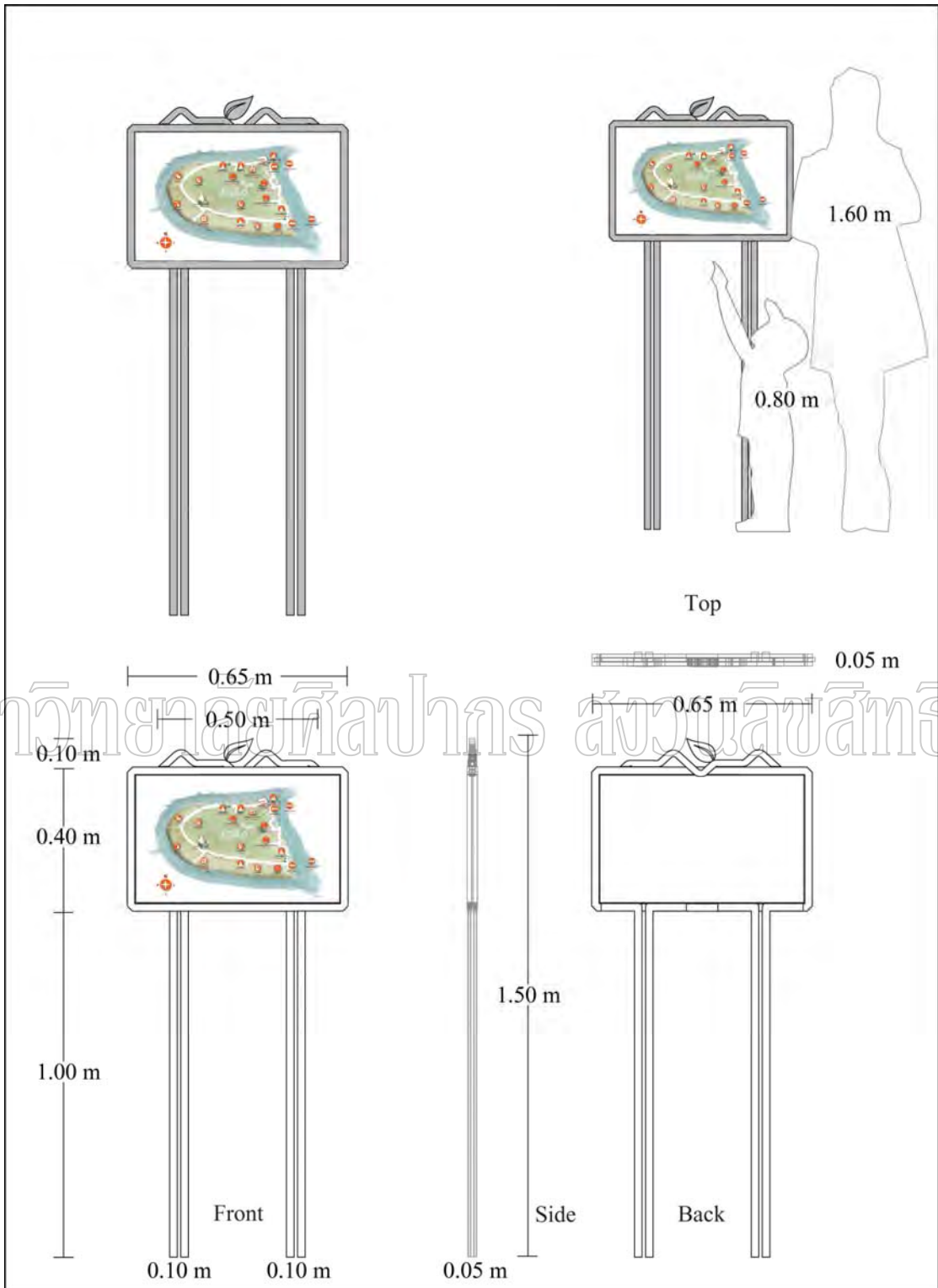

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนลิขสิทธิ์

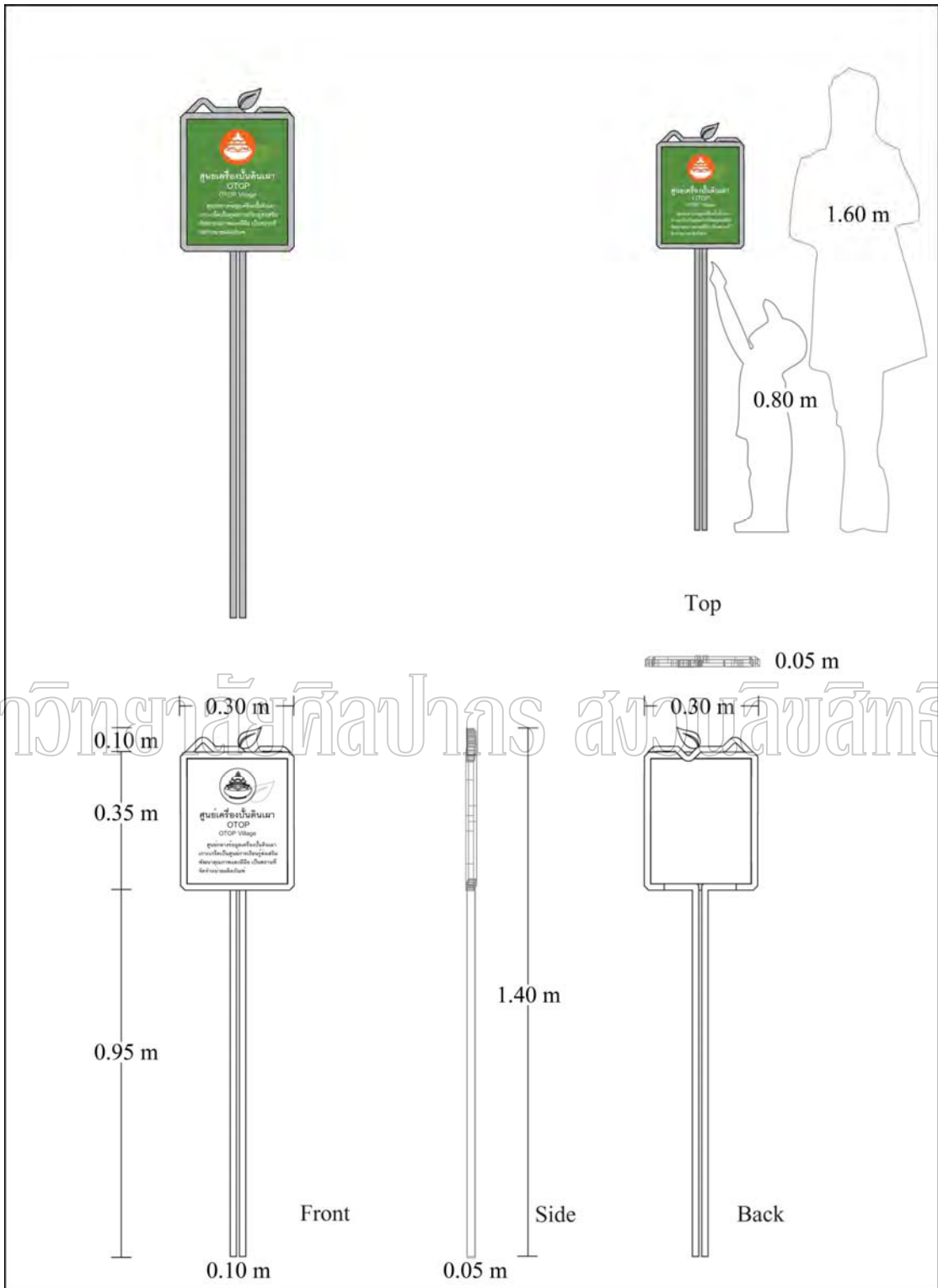
ภาพที่ 28 แสดงผลงานออกแบบแผนที่ (Directory Sign)

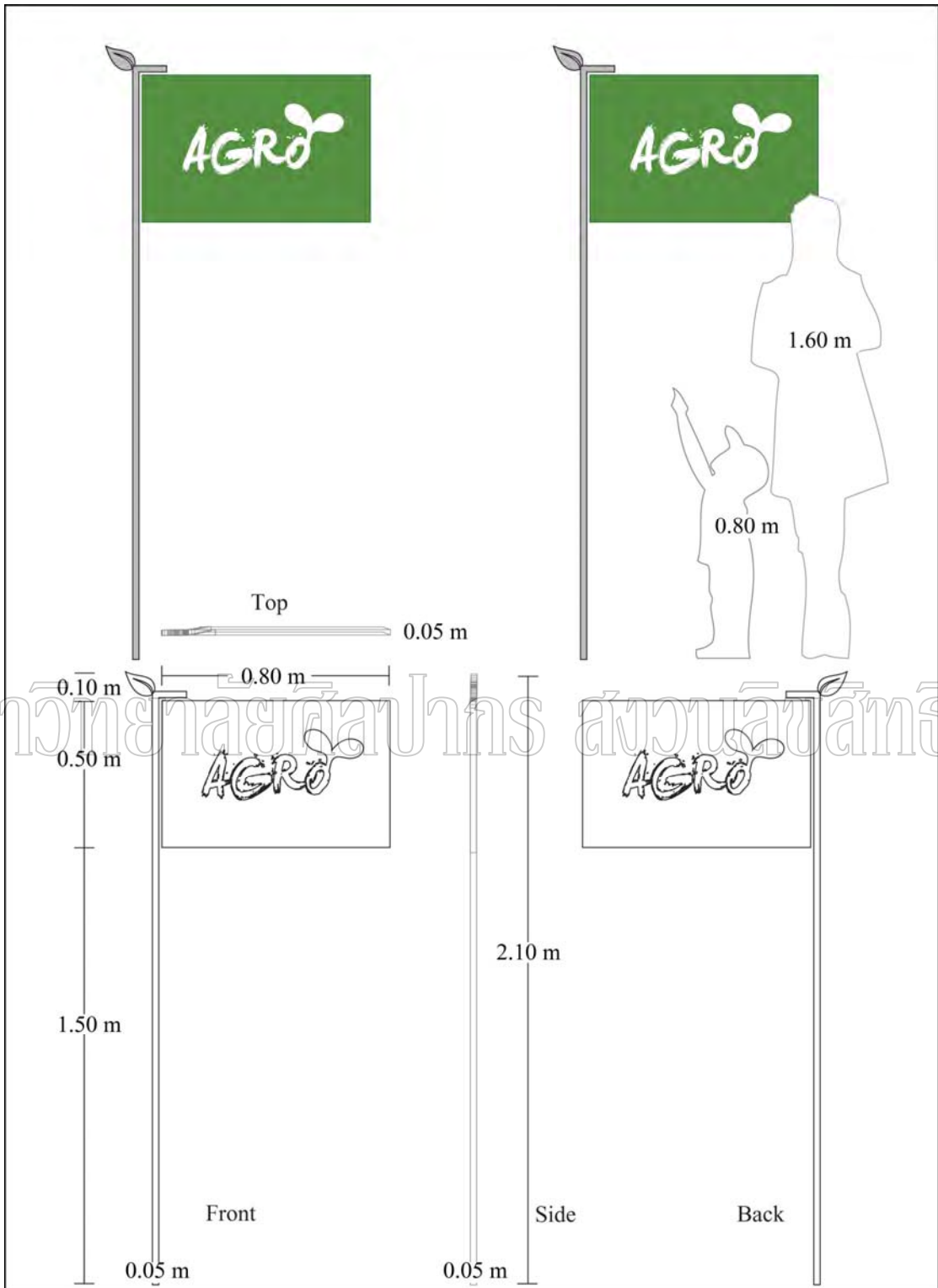
ภาพที่ 29 แสดงผลงานออกแบบป้ายแผนที่ (Directory Sign)

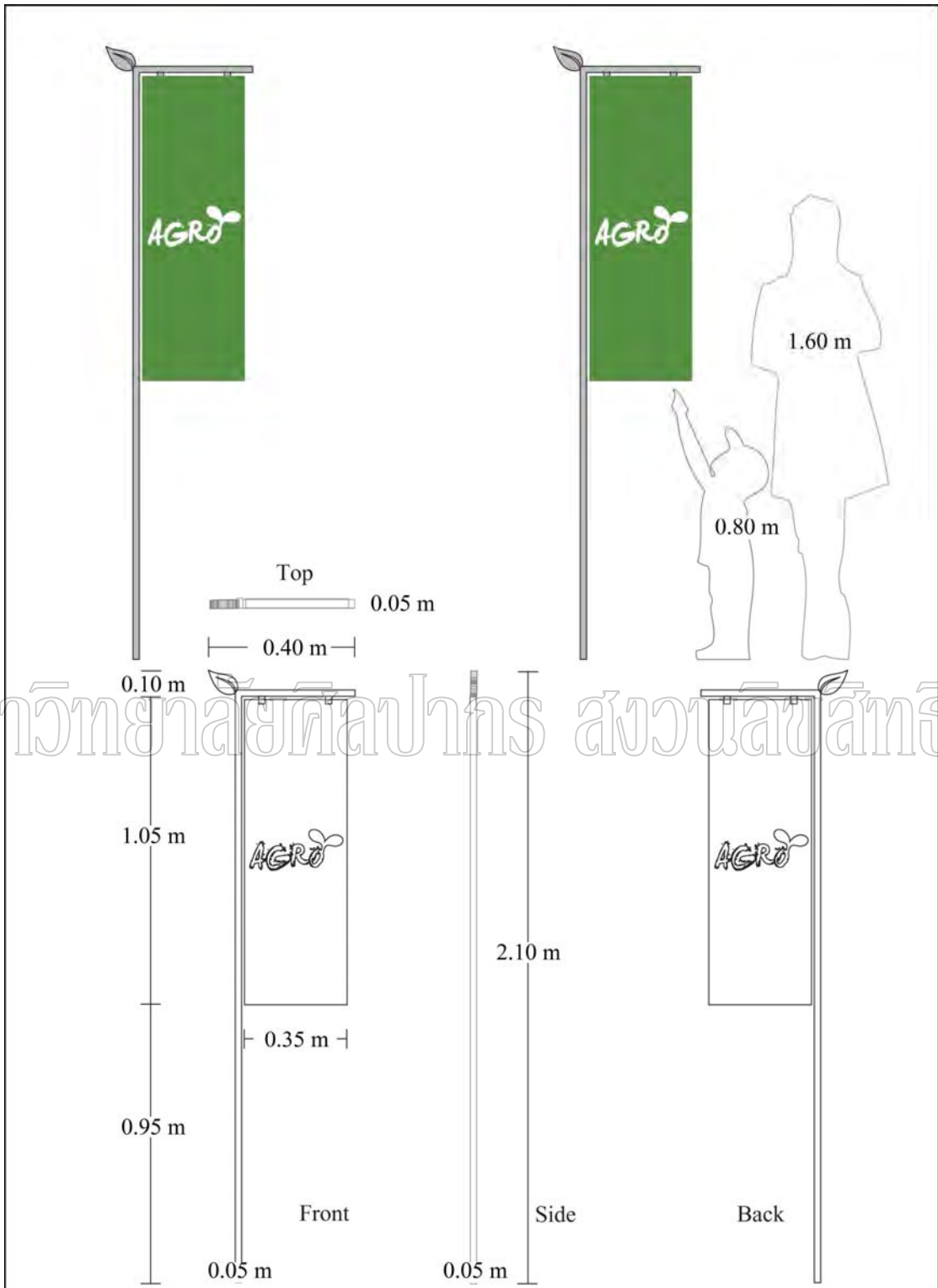
ภาพที่ 30 แสดงผลงานออกแบบป้ายแผนที่ (Directory Sign)

ภาพที่ 31 แสดงผลงานออกแบบป้ายบอกรายละเอียด (Information Sign)

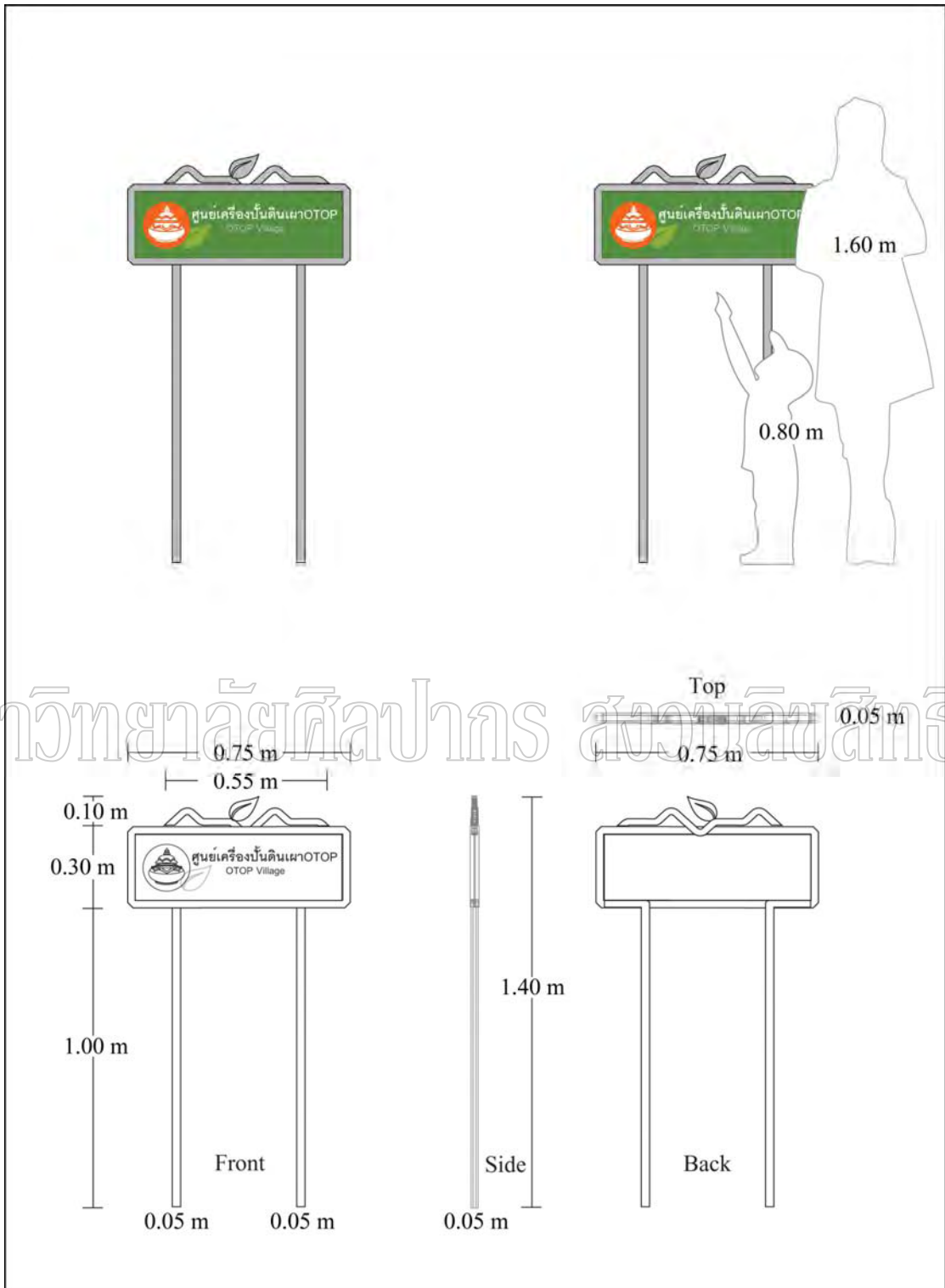

ภาพที่ 32 แสดงผลงานออกแบบป้ายประดับตกแต่ง (Decoration Sign)

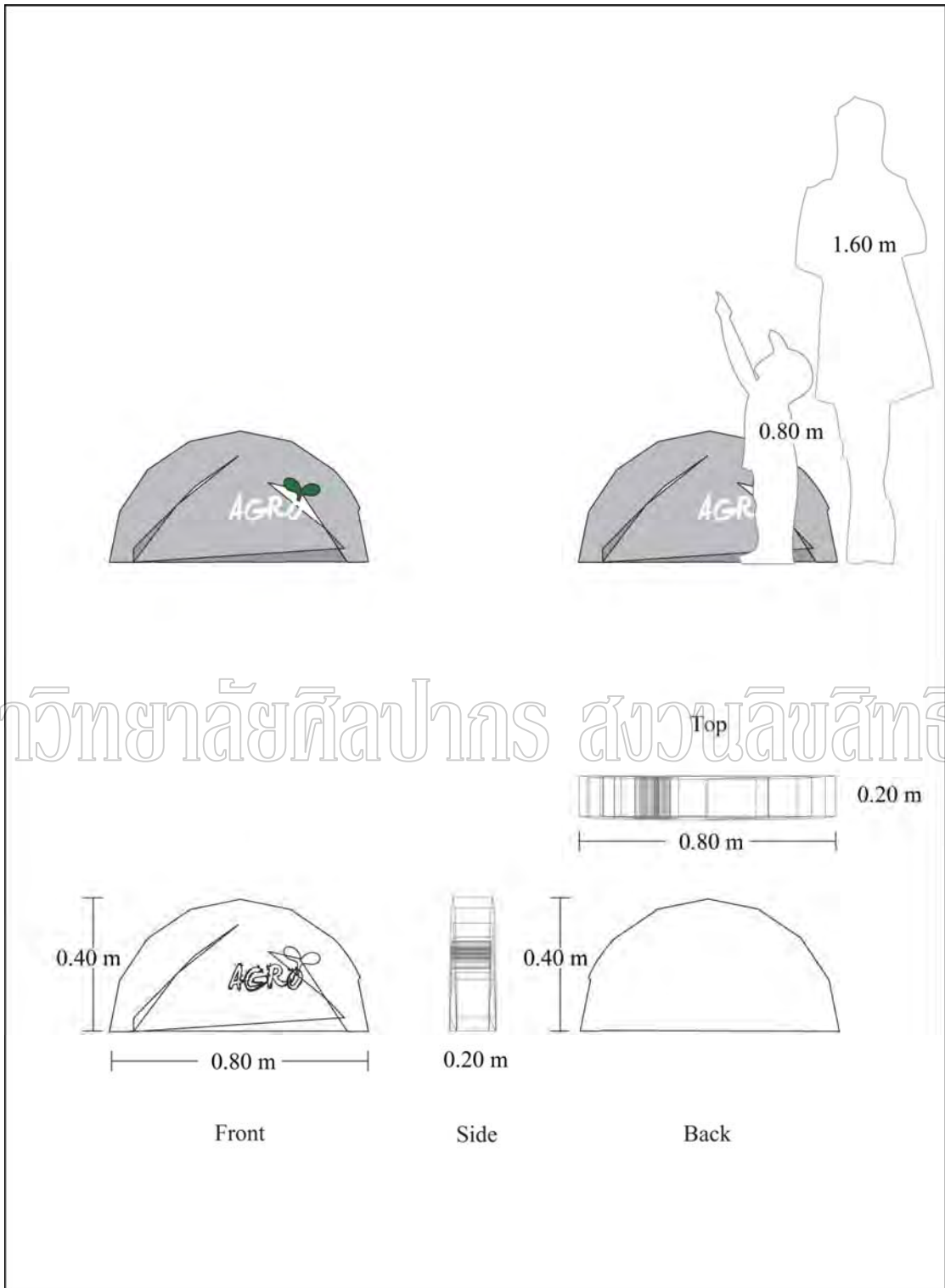

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 33 แสดงผลงานออกแบบป้ายประดับตกแต่ง (Decoratation Sign)

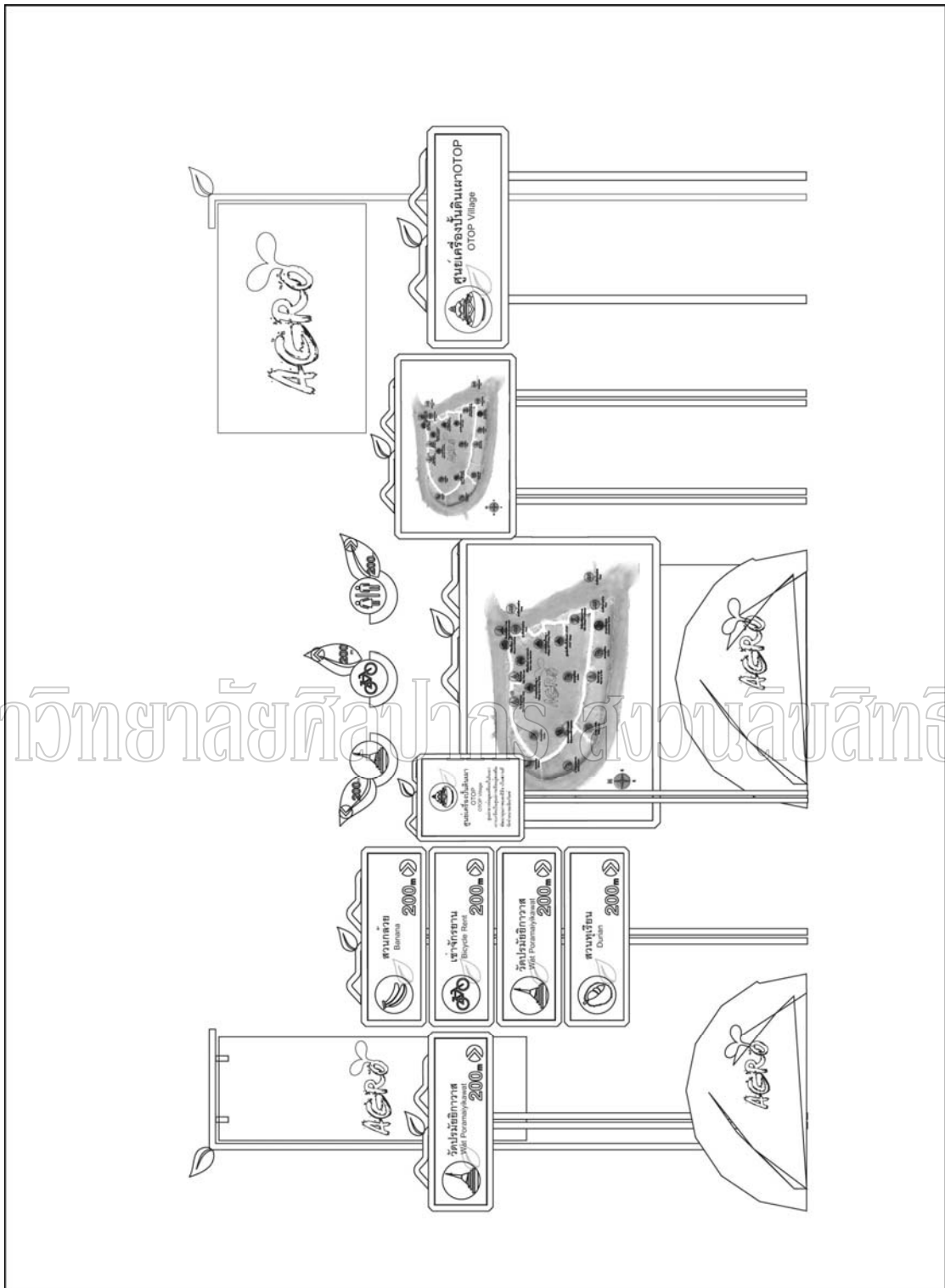

ภาพที่ 34 แสดงผลงานออกแบบป้ายบอกตำแหน่งสถานที่ (Identification Sign)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 35 แสดงผลงานออกแบบป้ายบอกตำแหน่งสถานที่ (Identification Sign)

ภาพที่ 36 แสดงผลงานออกแบบชุดระบบป้ายสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะเกร็ด (Koh-Kred Agrotourism Signage System)

ภาพที่ 37 แสดงผลงานออกแบบชุดระบบป้ายสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะเกร็ด (Koh-Kred Agrotourism Signage System)

ภาพที่ 38 แสดงภาพจำลองการติดตั้งป้ายสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะเกร็ด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ได้ประเด็นต่างๆที่น่าสนใจมากมาย ที่จะประโยชน์ และสามารถนำผลงานการออกแบบไปพัฒนาในอนาคต โดยมีเนื้อหา ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อหาแนวทางออกแบบเลขชนิดปีสิ่งแวดล้อมระบบป้ายสัญลักษณ์ ที่สามารถสื่อสารกับผู้ใช้ได้อย่างชัดเจน รวดเร็ว ใช้ประกอบในการเดินทางชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งได้รวบรวมแนวความคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการสังเกตของผู้วิจัย แบบสอบถามนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง และการประเมินผลโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเพื่อนำมาวิเคราะห์ สรุปผล เป็นผลงานออกแบบ ชุดระบบป้ายสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะเกร็ด 1 ชุด ซึ่งประกอบด้วย

1. สัญลักษณ์ภาพ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism Pictogram)
2. สัญลักษณ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism Logo)
3. ป้ายบอกทิศทาง (Direction Sign)
4. ป้ายแผนที่ (Directory Sign)
5. ป้ายบอกรายละเอียด (Information Sign)
6. ป้ายประดับตกแต่ง (Decoration Sign)
7. ป้ายบอกตำแหน่งสถานที่ (Identification Sign)

โดยนำข้อมูลจากการศึกษา มาสรุปผลและทำการวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบป้ายสัญลักษณ์ดังนี้

1. โครงสร้าง รูปทรง

เลือกใช้โครงสร้างเป็นรูปทรงอิสระ เป็นเรื่องของการเติบโตของพืช ในส่วนของใบ ลำต้น ผล นำมารวมกับหลักการออกแบบป้ายสัญลักษณ์

2. สี

โทนสีโดยรวม เลือกใช้เป็นสีเขียว เนื่องจากต้องการสื่อถึงความเป็นธรรมชาติ และการเกษตร ในส่วนของป้ายบอกทาง, ข้อความและลูกศร ใช้เป็นสีขาว ซึ่งตัดกับพื้นหลังที่เป็นสีเขียว เพื่อความสะอาดตาและง่ายต่อการสังเกต

3. ตัวอักษร

ใช้ Font Helvetica ซึ่งเหมาะสำหรับงาน Signage เนื่องจากรูปทรงที่ได้สัดส่วนตามมาตรฐานสากล มีความชัดเจนและอ่านได้สะดวก

4. วัสดุ

ในส่วนของฐานและลำต้น ทำจากเหล็กเพื่อความคงทนแข็งแรง ส่วนของตัวป้ายทำจากแผ่นพลาสติก เนื่องจากมีน้ำหนักเบาและขึ้นรูปทรงง่าย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการนำผลงานออกแบบไปประเมินกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำข้อบกพร่องต่างๆ มาปรับแก้ นั้น ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 ท่านต่างมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าผลงานอยู่ในเกณฑ์ที่สวยงาม เข้าใจง่าย สามารถถ่ายทอดรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ดี มีความชัดเจน สามารถนำไปใช้จริงได้ แต่ก็มีข้อเสนอแนะคือ ให้ทำป้ายในลักษณะแขวนลงจากที่สูงเพิ่ม เพราะเกาะแกร์ดเป็นพื้นที่ที่มีน้ำขึ้นน้ำลงบ่อย

สิ่งที่ได้จากงานวิจัยนี้คือ กระบวนการคิดที่มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน ตรงกับข้อมูลที่อ้างอิงจากหนังสือหลักการออกแบบซึ่งเป็นข้อมูลทางทฤษฎี แต่สิ่งที่ได้จากงานวิจัยผ่านระเบียบวิธีการวิจัย ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ตรง จึงเป็นข้อสรุปทั้งหมดที่มาจากการปฏิบัติจริง หากจะขยายผลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ทฤษฎีการออกแบบที่มีลำดับขั้นตอน อันเป็นโครงสร้างหลักนั้น สามารถยึดเป็นสูตรสำเร็จ นำไปใช้กับงานออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมได้

ข้อเสนอแนะ

ในระหว่างดำเนินการวิจัยเพื่อที่จะให้ได้องค์ความรู้ใหม่นั้น งานวิจัยทั่วไปเป็นรูปแบบเชิงวิชาการ ซึ่งเต็มไปด้วยหลักการและเหตุผล ส่วนการวิจัยด้านศิลปะ อาจพบเจอข้อโต้แย้งบ้างในบางจุด ซึ่งอาจเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละคนนั้นไม่เท่ากัน แต่ก็สามารถนำความแตกต่างนี้ ไปพัฒนาปรับปรุงผลงาน ให้มีความสมบูรณ์ได้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงคมนาคม. กรมทางหลวง. กองวิศวกรรมจราจร. คู่มือเครื่องหมายควบคุมการจราจรภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2543.

โกสุม สายใจ. การออกแบบนิเทศศิลป์ 3. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ภาควิชาศิลปะ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2537.

โกสุม สายใจ และ บำรุง อิศรกุล. การออกแบบนิเทศศิลป์ 2. กรุงเทพฯ : โครงการเอกสารตำราศิลปะสถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2540.

ฉัตรชัย อรรถปัทม์. องค์ประกอบศิลป์. กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์, 2548.

ตติยา เทพพิทักษ์. “การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวประเภทเกาะในประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานฤมิตรศิลป์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

ทองเจือ เขียดทอง. การออกแบบสัญลักษณ์. กรุงเทพฯ : สิปประภา, 2542.

พุทธชาติ สุวรรณ. “โครงการศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เกาะเกร็ด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาออกแบบชุมชนเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตร [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2552. เข้าถึงได้จาก <http://www.trekkingthai.com>

วิศิษฐ์ แซ่เตี๋ย. “การออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับอุทยานแห่งชาติในประเทศไทย กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.

สุจิตรา จงชาณสิทธิ์. “แนวทางบริหารการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.” เอกสารวิชาการส่วนบุคคล สถาบันพระปกเกล้า, 2551.

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด. ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2552. เข้าถึงได้จาก <http://kohkred-sao.go.th>

อริวัฒน์ จุลมัจฉา. “การออกแบบสัญลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.

เอื้อเอ็นดู คิสกุล ณ อรุณา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. กรุงเทพฯ : พลัสเพลส, 2543.

ภาษาอังกฤษ

Eiseman. Pantone® guide to communicating with color. USA : Grafix Press, Ltd., 2000.

Fontpsl. Font PSL-Paksin [Online]. Accessed 9 November 2009. Available from

http://www.fontpsl.com/products/series1_07-paksin.html

Identifont. Font Helvetica [Online]. Accessed 9 November 2009. Available from

<http://www.identifont.com/find?font=Helvetica&q=Go>

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบสอบถาม ความคิดเห็นและความต้องการที่มีต่อป้ายสัญลักษณ์บริเวณการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในปัจจุบัน ใช้เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์
โดย นาย ชยพันธ์ ชูติกาโม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย x ในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

18 – 30 ปี

31 – 50 ปี

มากกว่า 50 ปี

3. ประเทศ

4. ระดับการศึกษา

ประถม

มัธยมศึกษา

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ต่ำกว่า 5,000 บาท

5,000-10,000 บาท

มากกว่า 10,000 บาท

6. วัตถุประสงค์ของท่านในการมาเยือนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะเกร็ดในครั้งนี้

ท่องเที่ยว

ทำธุรกิจ

ทัศนศึกษา

อื่นๆ

7. ลักษณะและรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ท่านสนใจ

เที่ยวชมธรรมชาติ สวนผัก ผลไม้ สวนดอกไม้

เที่ยวชมวิถีชีวิตและประเพณีประจำท้องถิ่น

เที่ยวชมศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน

เที่ยวชมผลิตภัณฑ์ต่างๆและเลือกซื้อของที่ระลึก

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับป้ายสัญลักษณ์

8. ท่านคิดว่า ป้ายสัญลักษณ์ให้ข้อมูล, บอกทิศทาง, แผนที่, เส้นทางเดิน ในบริเวณเกาะเกร็ดมีความสำคัญเพียงใด

มากที่สุด เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเดินทาง สำคัญ ควรมี
เลขๆ มีหรือไม่มีก็ได้ ไม่สำคัญ ไม่จำเป็นต้องมี

9. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อป้ายสัญลักษณ์และที่ตั้งของป้ายสัญลักษณ์ในปัจจุบัน

ชัดเจน สังกัดได้ง่าย พบเห็นได้ตลอดเส้นทาง
พบเห็นได้เมื่อมองหา
ที่ตั้งวางไม่ชัดเจน หายาก หรือหาไม่พบ

10. ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อระดับความชัดเจนในการสื่อความหมายของป้ายสัญลักษณ์

เหมาะสม เข้าใจง่าย และสื่อความหมายได้ชัดเจนดี
สื่อความหมายได้ไม่ชัดเจน ต้องพยายามทำความเข้าใจ
สื่อความหมายได้ไม่ดี ดูไม่รู้เรื่อง

11. ตลอดการเดินทางในครั้งนี้ ท่านใช้ประโยชน์จากป้ายสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในบริเวณเกาะเกร็ดหรือไม่เพียงใด

ใช้ตลอด
ใช้บ้าง เมื่อจำเป็น
ไม่ใช้เลย (ไม่จำเป็น / ไม่มีโอกาสใช้)

12. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อรูปแบบความเหมาะสม สวยงาม ของป้ายสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ใช้ในบริเวณเกาะเกร็ดในปัจจุบัน

เหมาะสม สวยงาม
ธรรมดา
ไม่สวยงาม ควรปรับปรุง

13. ท่านคิดว่าจำนวนป้ายสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ตั้งตามจุดต่างๆ ของเกาะเกร็ดในปัจจุบันมีจำนวนเพียงพอหรือไม่

เพียงพอ
ไม่เพียงพอ ควรเพิ่มจำนวน

ส่วนที่ 3 ทักษะคิดและแนวคิดในการออกแบบป้ายสัญลักษณ์

14. ท่านคิดว่าอะไรคือเอกลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

พืชพันธุ์ ไม้ดอกไม้ประดับ และผลไม้

การทำนา ปลุกข้าว

ผลิตภัณฑ์ สินค้าพื้นบ้าน

อื่นๆ

15. รูปแบบและลักษณะของป้ายสัญลักษณ์บอกทางสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ควรมี

ลักษณะอย่างไร

15.1 รูปร่าง

รูปทรงเรขาคณิต

รูปทรงอิสระ

15.2 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้

ไม้

พลาสติก

เหล็ก

15.3 สีที่ใช้

สีโทนร้อน (แดง ส้ม เหลือง)

สีโทนเย็น (ฟ้า น้ำเงิน เขียว)

อื่นๆ

15.4 ตัวอักษร

ตัวอักษรปกติ

ตัวหนาใหญ่

ตัวเอียง

15.5 ขนาดของป้าย

เล็ก

กลาง

ใหญ่

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อผลงานออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย กรณีศึกษา เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

โดย นายชยนันต์ ชูติกาโม นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย กรณีศึกษา เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ภายใต้การดูแลวิทยานิพนธ์ของ รศ. พรรณเพ็ญ ฉายปรีชา และ ผศ.ดร. สุรพงษ์ เลิศสิทธิชัย

ชื่อ-สกุล อายุ ปี

อาชีพ/ตำแหน่ง.....สถานที่ทำงาน

ประสบการณ์ทำงานปี

ระดับการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ประเด็นคำถาม

ส่วนที่ 1

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ (Composition) ของป้ายสัญลักษณ์

1.1 ลักษณะของภาพ

.....

.....

1.2 ลักษณะของรูปทรง

.....

.....

1.3 การใช้สี

.....

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการสื่อความหมายของป้ายสัญลักษณ์ ต่อสถานที่ท่องเที่ยวเชิง
เกษตร เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
แบบประเมินผลการออกแบบ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ส่วนที่ 2

จากการสำรวจข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ และออกแบบเป็น
ชิ้นงานชุดระบบป้ายสัญลักษณ์สำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกาะเกร็ด จึงขอให้ท่านช่วยพิจารณา
ผลการออกแบบและตอบแบบสอบถามตามหัวข้อดังต่อไปนี้ โดยใส่เครื่องหมาย X ในช่องว่างที่มี
ข้อมูลใกล้เคียงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ประเภทของป้ายสัญลักษณ์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. สัญลักษณ์ภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism Pictogram)					
รูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ					
ความสวยงาม					
ความสะดวกในการใช้งาน					
รวม					

ประเภทของป้ายสัญลักษณ์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
2. สัญลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism Logo)					
รูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ					
ความสวยงาม					
ความสะดวกในการใช้งาน					
รวม					

ประเภทของป้ายสัญลักษณ์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
3. ป้ายบอกทิศทาง (Direction Sign)					
รูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ					
ความสวยงาม					
ความสะดวกในการใช้งาน					
รวม					

ประเภทของป้ายสัญลักษณ์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
4. ป้ายแผนที่ (Directory Sign)					
รูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ					
ความสวยงาม					
ความสะดวกในการใช้งาน					
รวม					

ประเภทของป้ายสัญลักษณ์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
5. ป้ายบอกรายละเอียด (Information Sign)					
รูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ					
ความสวยงาม					
ความสะดวกในการใช้งาน					
รวม					

ประเภทของป้ายสัญลักษณ์	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
6. ป้ายประดับตกแต่ง (Decoration Sign)					
รูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ					
ความสวยงาม					
ความสะดวกในการใช้งาน					
รวม					

ประเภทของป้ายสัญลักษณ์	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
7. ป้ายบอกตำแหน่งสถานที่ (Identification sign)					
รูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ					
ความสวยงาม					
ความสะดวกในการใช้งาน					
รวม					

มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาวิชาศิลปกรรม

ภาคผนวก ง

หนังสือราชการที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ที่ ศษ 0520.107/ 4444

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ถนนบรมราชชนนี ตำบลจัน กรุงเทพฯ 10170

๒ ธันวาคม 2553

เรื่อง ขยเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือ

เรียน ร้อยโทตราเศรษฐี อังศวัดมนกุล

ด้วย นายชยน์นัต ฟูติกาโม นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การออกแบบแฟชั่นศิลปะสิ่งแวดล้อมสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย" นักศึกษาได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และจำเป็นต้องมีผู้ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญร้อยโทตราเศรษฐี อังศวัดมนกุล ในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าวด้วย เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ขอแสดงความนับถือ ส่งมอบลิขสิทธิ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศนวงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย ตำบลจัน
โทร. 0-28497502-3

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย "มุ่งส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตศึกษา"

ที่ ศธ 0520.107/ 1๖๕

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ถนนบรมราชชนนี ตำบลจตุรพักตรพิมาน กรุงเทพมหานคร 10170

๗ มกราคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือ

เรียน คุณอภิรักษ์ ชัตรเฉลิมกิจ

ด้วย นายชยรัตน์ ชูติกาโม นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ
นิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การออกแบบ
เลนศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย" นักศึกษาได้สร้างเครื่องมือวิจัย
เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และจำเป็นต้องมีผู้ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ในกรณีนี้บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญคุณอภิรักษ์ ชัตรเฉลิมกิจ ในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจ
เครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าวด้วย เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ขอแสดงความนับถือ **สงวนลิขสิทธิ์**

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย ตลิ่งชัน
โทร. 0-28497502-3

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย "มุ่งส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตศึกษา"

ที่ ศธ 0520.107/ 06

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ถนนบรมราชชนนี ตำบลจันทน์ กรุงเทพมหานคร 10170

7 มกราคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือ

เรียน คุณศิริพร พนาสิกุล

ด้วย นายชยนันต์ ชูติกาโม นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ
นิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การออกแบบ
เลขศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย" นักศึกษาได้สร้างเครื่องมือวิจัย
เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และจำเป็นต้องมีผู้ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ในกรณีนี้บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญคุณศิริพร พนาสิกุล ในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือ
วิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าวด้วย เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ขอแสดงความนับถือ สงวนลิขสิทธิ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธาตุศนวนงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย ศาลิงชั้น
โทร. 0-28497502-3

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย "มุ่งส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตศึกษา"

ที่ ศธ 0520.107/110

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ถนนบรมราชชนนี ตำบลจีน กรุงเทพมหานคร 10170

๗ มกราคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือ

เรียน คุณสุพัตรา มณีรัตนกิตติกุล

ด้วย นายชยนันต์ ชูติกาโม นักศึกษาระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ
นิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การออกแบบ
เลขคณิตสิ่งแวดล้อมสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย” นักศึกษาได้สร้างเครื่องมือวิจัย
เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และจำเป็นต้องมีผู้ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ในกรณีนี้บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญคุณสุพัตรา มณีรัตนกิตติกุล ในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจ
เครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าวด้วย เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ขอแสดงความนับถือ **สงวนลิขสิทธิ์**

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย ตำบลจีน
โทร. 0-28497502-3

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตศึกษา”

ที่ ศธ 0520.1077.1/105

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ถนนบรมราชชนนี ตำบลจัน กรุงเทพฯ 10170

๗๑ ธันวาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือ

เรียน อาจารย์เสาวรส พวงแก้ว

ด้วย นายชยรัตน์ ชูติกาโม นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การออกแบบเลขณศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย" นักศึกษาได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และจำเป็นต้องมีผู้ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญอาจารย์เสาวรส พวงแก้ว ในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าวด้วย เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ขอแสดงความนับถือ สงวนลิขสิทธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ราษฎร์คงคี)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย ตำบลจัน
โทร. 0-28497502-3

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย "มุ่งส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตศึกษา"

ที่ ศษ.0520.107/๑๑๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ถนนบรมราชชนนี ดลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170

๒๑ ธันวาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือ

เรียน คุณอรณี หาญประพจน์

ด้วย นายชนันต์ ชูติกาโม นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การออกแบบเล่นศิลปะสิ่งแวดล้อมสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย" นักศึกษาได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และจำเป็นต้องมีผู้ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญคุณอรณี หาญประพจน์ ในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าวด้วย เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ขอแสดงความนับถือ **สงวนลิขสิทธิ์**

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย ดลิ่งชัน
โทร. 0-28497502-3

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย "มุ่งส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตศึกษา"

ที่ ศธ 0520.107/ ๓๓๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ถนนบรมราชชนนี ตำบลจัน กรุงเทพฯ 10170

๒ ธันวาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือ

เรียน คุณเทพพล พงษ์พันธุ์จันทรา

ด้วย นายชยนันต์ ชูติกาโม นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การออกแบบเลขชนศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย" นักศึกษาได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และจำเป็นต้องมีผู้ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญคุณเทพพล พงษ์พันธุ์จันทรา ในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าวด้วย เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ขอแสดงความนับถือ สงวนลิขสิทธิ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธาทรทัศนวงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย ตำบลจัน
โทร. 0-28497502-3

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย "มุ่งส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตศึกษา"

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นาย ชยนันท์ ชุตিকাโม
ที่อยู่ 54/111 นวมินทร์ 70 แยก 11-5 ตำบลคลองกุ่ม เขตบึงกุ่ม
กรุงเทพมหานคร 10240
ที่ทำงาน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ วิทยาเขตสุวรรณภูมิ
ถนนบางนา - ตราด ก.ม. 26 บางเสาธง สมุทรปราการ 10540

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2542 สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา การออกแบบนิเทศศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

พ.ศ. 2553 สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชา การออกแบบนิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2544 – ปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาวิทยาลัยทางไกล มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
วิทยาเขตสุวรรณภูมิ จังหวัดสมุทรปราการ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์